

ఆంధ్రప్రదేశ్

308876

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 నం॥ నవంబరు నెల 22 వ తేది బుధవారము

No 196

సంపుటము. 3

న శ నా మ సం వత్సర కార్తీక మాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨.

సంచిక ౧౯౬

మంచిమాయము! వేనవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!

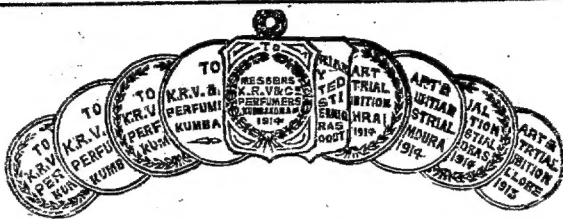
2 పంచలు కొనువారికి ఆత్మలాభాటమున కోర్కెని కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథముకట్టి ఇనాము.

మేలైన జిపాక పట్టుపంచలు

ఆ నేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గల మేలైన ఆనంద పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద ముకొరకు తెప్పించి వికయించుచు న్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళు వర్షం, ఇత్యాది రంగులు గలవి. క్లాఫునీయ మైనవి, త్వరపడు. 5 క్లాఫునీయమైనవి 2 క్లాఫునీయమైనవి వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0 జపాక పట్టుపంచలు చొక్కము 2 మూరలు ... 1-6-0 8 చొక్కములు తెప్పించుకొనిన పాస్ పేస్ పేనా ఇనాము. అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

(536) చరునామ:-రాజలక్ష్మి కంపెనీ, 8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేడి నుదరాను.

ఆతివుష్ణ కాలమునకు తగిన శిరోఃతాప నివారణి యేది?

మన చందనాది తయిలము

ఈ తయిలమును వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాతికాలములో రాదుకొని స్నానముచేసినయెడల పి త్రనీరుదిగును. కన్ను మంటలు, కపాలపుష్కం, ఒంటితలనొప్పి, తలతిరుగుట వెంట్రుకలు రాలట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0

ఇది గాక మావద్ద సువాసన వక్రపాడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితురము, సుగంధ స్నానపాడి, దేశాంగము చందనపవుడరు, అరగజా, కేసరిపవుడరు, పునుగు, జవ్వాది, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కావల సినవారు వ్రాసువలెను. కే. ఆర్. వి. అంకు కో.

455 సువాసన వ్యాపారము, కుంభకోణము, K. R. V. & Co. Perfumers. Kumbakonam

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8 0

తలనొప్పుల మాన్పును వాయువుపోట పోగొట్టును పార్శ్వపు నొప్పుల శార దోలును. పోటపోగొట్టును సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతిముఠ నుండదగినది.

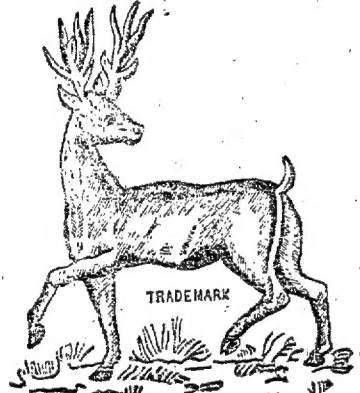

వనమూలికలచే హిందూ దేశే మందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రేజింగ్స్ట్రీట్, బొంబాయి
7, తంబుపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చత్రములరాజు

అనలు "లేడి" గుఱుతు

TRADE MARK
Hed Office:-
Bombay
Branch:-
Calicut

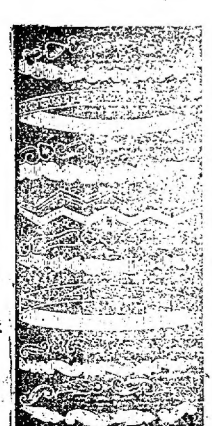
అందమునకు, చౌకకు, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుఱుతుగల గొడుగులనేవాడుడి. "లేడి" గుఱుతు గొడుగులే చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు ప్రదర్శన ఫెళియండును పేరు వహించిన దిదియే. బనియన్లు, షెల్టర్లలోపీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొ రక గలవు. నలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

వితింలిలాసము: "ఉమ్మడిమూర్" మద్రాసు.

ఈపటములో కను పరచినట్టి ఆ నేక విధములైన గాజులు నమ్మ కిముగా నవనను బంగారుతో తయారుచేయబడి యున్నవి. వలయు వారు ఈపటములో యుండు నెం బరును వ్రాసిన మజూరి వివరములు తెలియ పరస్తున్నాము. ఇంకా మావద్ద బంగారు గుట్ట తోడాలు, గట్టితోడాలు, గట్టికలు ఉంగరములు, రాళ్ల వుంగరములు, డాలర్లు, గడియారపు గోలునులు, కాసుల పేర్లు, వెండినగలు అనేక

విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి. నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598

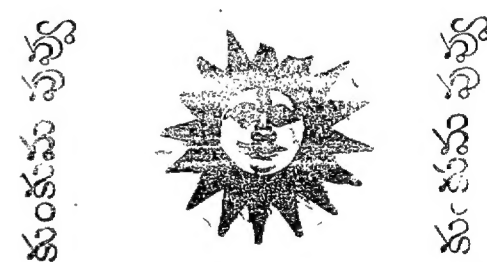
సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి జెందిన దాక్షిణాత్యగా విద్యాపారంగతులైన విద్వాత్ క. వరదాచార్యులు, కె. వి క్రినివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమున అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వర్ణములు, తాళగయ్యగారి కృతులు, పట్నం ముద్రామృత్యుగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురు బహులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము లకుగురుతు లేర్పరచిఉండెడి కులశ్రముగ్ర గావ్యానుగుణము: వ్రాయబడియున్నవి. సాగోనియము, వీణ ఈ ఉభయవాద్యములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీనిలో కొను 16 పటాలు సైజు 500 పుటలు. దశసరి గ్లేసు కాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ, (సింబర్స్, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

కె బి జోషి అండుకో

సెక్టరు బిల్డింగు

నెం. 221, హార్జివింగ్స్ట్రీట్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

పూర్వముగా నవీన మయినది.

లోడవుక్ ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుతోడి

అంత ఎత్తునకు మెక్కిలాగును. గంటకు 2000

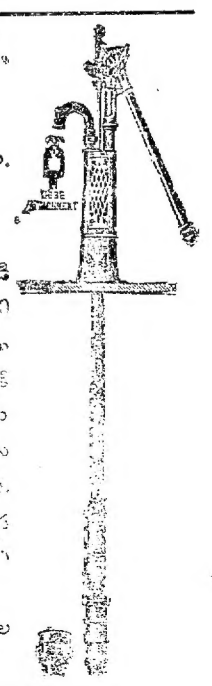
గాలనులు తోడును. 2 అంగుళాలు ను

అము. నిష్కృత సాగ్రుట్టును, శిరో వైకి

కొట్టుటకును జనులు నిగ్నాట్టు చేయబడి

ను. ఒకచోటనుండి మరొకచోటకు నీ

లభిముగా తీసికొని పోవచ్చునని నడుపుచు

బహు శక్తివృత్తితో ఎడతెగని ఛార్జ్ ప్ర

వహింపజేయును. దీని క్రింద వివరము

చాటును.

డీజిల్ ఇంజన్ పంపు ఇతర పంపులు కావల

యునేని మాకు వ్రాయుడు.

వెల రూ. 55. K. B. JOSHI & Co., No. 321 Haranby Road, Fort, BOMBAY.

(537)

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయస్థితి నెఱింగించుచున్నది. 1-2-0 ప్రతి ప్రతులకు 1 ప్రతి యినాం. గ్రంథ విశేషములకు మంచి కవిత్వము ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంస్టిట్యూషన్ యందును ముద్రాకారముచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎస్.పంతులు నెం. 22 చ. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject!!!
(IN ENGLISH.)
"A NATIONAL FLAG FOR INDIA"
With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Re. 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ఆత్మ బిజ్ఞానం.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ చిన్నపైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము. ఆంధ్రసర్వకళాశాల - విద్యాప్రసృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు. పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంవంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా కద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:- యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబ్రదర్స్, 588 బసవనగుడి, బెంగళూరు సిటీ.

కొత్తశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 బి. పి. ఖర్మలు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము, పోస్టుబాక్స్ 212, మద్రాసు.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యాపదములు ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను తులం 1 కి రూ. 3-8-0

గోరోజనము తులం 0 కి 2-0-0 కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0 కుంకుమపువ్వు తులం 1-కి 2-0-0 రసభస్మము తులం 1-కి 0-10-0 పచ్చకర్పూరం " ... 2-0-0 బాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0 చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ... 0-6-0

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:- (1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాసల్య వెల రు. 0-4-0 దేహకోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టానిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు. సీవుక్రొత్తమిట్లు నెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిట్లులుకా నాసరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమరలకుకావలసినసామానులను బియ్యముదంచు మరనుండి హక్కు ఫర్మను పైబు బాల్లవరకు సరఫరా చేయుదుము. సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్ను, బేసికఫాండి మద్రాసు. 557

శ్రీశ్రీశ్రీ బొబ్బిలి మహారాజావారి నెలపు ప్రకారము సంస్థానం మేనేజరుగారు 1916 సం॥ నవంబరు నెల 6 వ తేదీని ప్రజలకు చదివి వినిపించిన ప్రకటనము.

మేము శ్రీనేకటగిరిరాజా సి. ఎస్. బి. వారికి మూడవకుమారుడుగా 1862 సంవత్సరములో జన్మించినదియు-లేటుబొబ్బిలిరాణీగారివలన మేము 1871 సంవత్సరములో దత్తత చేసికొనబడినదియు-1881 సంవత్సరము జూలై నెల 18 తేదీ యీ సంస్థానముయొక్క వ్యవహారమును తీసికొనినదియు-తదారభ్య నేటివరకు ప్రభుత్వమును పాలించినదియు మిగిలినది రికిని విడితేమేకదా! ప్రసిద్ధకుటుంబములలో స్వసంతానములేని తరుణములలో తగుకుటుంబములలోనివారి తనయులను దత్తత చేసికొనుటగలదు. అటుల స్వీకారముచేసికొనుటకు ఆరుముఖ్యకారణములుగలవు. దత్తతచేసికొనినవారికిని వారిపూర్వులకును ఉత్తరగతులు కలుగజేయుటయు-వారలనను, వారిపూర్వులవలనను స్థాపింపబడినదేవాలయాది ధర్మకార్యములను ఆవిచ్చిన్నముగ జరుపబడుటయు-వారతాలూకు చరస్థిరకట్టలు అభివృద్ధి చేయబడుటయు - వారికుటుంబముయొక్క శ్రావణిని నిలువబెట్టి దానిని యభివృద్ధి చేయుటయు-తమకుటుంబములో నివారలను, బంధువులు మొదలగువారిని పోషించుటయు-వారి కుటుంబాభివృద్ధియు అయియున్నవి. మాకు రాజ్యము లభించిన పంపిణీ సాధ్యమైనంతవత్సరలో కాశీ, గయా, ప్రయాగలలో చేయవలసిన పితృకర్మలను నెరవేర్చితిమి. మాదత్తతల్లిగారు పరలోకవాసులయిన వెంబడినే తిరుగ గయావజ్రనమును జేసి తిమి-మరియు మావలనకర్మలను జేయించుకొనవలసినవారందరు పరలోకమున కేగినపిదప మాడవసారి గయకువెళ్లి ఆపనిని నెరవేర్చుకొంటిమి. మాపరిపాలన కాలములో దేవాలయాది ధర్మకార్యములు ఎటుల జరుపబడినది మిగిలినవను తెలిసిన విషయమయి యే యున్నది.

మాతాలూకు చరస్థిర రూపకమయిన ఆస్తులను ఎటుల అభివృద్ధి చేసినదియు ఎటుల పేరును జెందినదియు బంధువులు మొదలగువారిని ఎటుల పోషించినదియు మేము వక్కాణింప సముచితముకాదు. మాప్రభుత్వకాలము నేటికి ముప్పది యయిదు సంవత్సరముల మూడుమాసముల యిరువది దినములయియున్నది. మాకు వరుసగా ఏబదితాలగు సంవత్సరములుండి ఏబది యయిదవ సంవత్సరము నడుచుచున్నది. సాధారణముగ అందరికిని జీవిత కాలాంతరమువరకు ప్రభుత్వముచేయునంతా హము కలిగియుండును. అయితే శ్రీమన్నారాయణుని కటాక్షమువలన ఆయిచ్చ తొలగినది. మాకు కుమారులు మనుములు గలరు. అందు మాశ్రేష్ఠ కుమారునికి ముప్పదియారు సంవత్సరముల ప్రాయము గలిగి ప్రభుత్వముజేయ సమర్థుడయి యున్నాడు. కావున నేటిదినమున మా పురాతన రాజ్యమును అందుతో కలిపిన మాపూర్వుల వలనను మావలనను కొనబడిన ఎట్టేటసహితముగా ఒప్పుగింతి చేసితిమనియు గోదావరిజిల్లా సిరిపురం కాశాలో చేసిన స్థిరాస్తిని మాచిన్న కుమారునికి నెట్టిలుమెంటు దత్తవేజుద్వారా యిచ్చివేసితిమనియు మిగిలిన ఇందుమాలముగా తెలియపర్చుచున్నాము. మరియు మాప్రభుత్వకాలములో మిగిలిన కొందరిని శిక్షించియున్నాము. శిక్షించినపుడు కనికరముతోను మేప్పుచేసినపుడు సంతోషముతోను జీతముల హెచ్చించుటయు, బహుమానముల నిప్పించుటయు జరిగించియున్నాము. శిక్షలలో అరుదుగ లోపములుండిన యెడల మన్నించగోరెదము. మేము చేయవలసిన పనులన్నియు నెరవేరినందున మాకు ఆనందముగనున్నది. అనిమితు తెలియ పరచుచున్నాము. ఈసమయ జ్ఞాపకార్థము రేపటిదినమున స్కూల్కు, ఆఫీసులకు నెలపు యిప్పించడమైనది.

"ఈసందర్భమున బొబ్బిలి సంస్థానకవి యగు మండవేముల సీతారామకృష్ణగారిచే వ్రాయబడిన యభివందన పద్యములు"

శ్రీమహారాజవర్య నీచిత్రచరిత
మధురతానందములఁ గూర్చె నహహ మాకు-
నికృతాగత నిజముగ నిఖిల జనుల
మతులకును బాత్రత వహించి యతిశయించె॥ 1
ముప్పదియునైదు వర్షముల్ పూజ్యగతిని
బ్రభుత యొనరించి యర్హ కార్యముల లక్ష
లన్నియో వ్యయపెట్టి, మున్నున్న రాజ్య
మునకు నర్హాధికంబగు పుడమిగూర్చి॥ 2
బంధువుల నాశ్రయ భృత్యవరుల న్న
దానమానాదికములఁ దనియఁజేసి
పితరుల బుణ్యంబు వీరిచి సుతులఁజడసి
పౌత్రులనుగాంచు భాగ్యసంపద నెసంగి॥ 3

ప్రాజ్ఞ పుంగవులగు సుతుల్ భక్తిపూర్వ
లగుచు వశవర్తులయి యన్యహంబుఁగొలుప
మానుషానందమునను సమగ్రతఁగని
మెఱయుచుంటివి బాపుకేమేదినిశే॥ 4
సర్వవిధముల నీతోడ సవతువచ్చు
నగ్రసుతుపయి స్వీయరాజ్యంబు విడిచి
నిర్భరతవార్ధకమునై నెగడుకొఱకుఁ
జిత్తుమున నిశ్చయించి నిశ్చింతముగను॥ 5
మంత్రిసామంత పౌరసమక్షమునను
గొడుగుపయి రాజ్యభారంబు విడిచితిని
ప్రకటనము జేసితివి, వినువారలెల్ల
నద్భుతానంద రసమగ్నులగుచు నుండ॥ 6
అల్లప్రకటనప్రతియందు బొందు
పఱచి నీవులిఖించిన ప్రతిపదమును
శ్రోతల మనోగూహలలోనఁ జొచ్చి, పరవ
కాత్ములుగఁజేసె, నిజముగ నవనినాథ॥ 7
ఇచ్చకముగాదు సుముగ్ధనరేంద్రచంద్ర
పాండితియు నాగరికతయు ప్రబలియున్న
ఘనులకయినను వ్రాయంగఁగాదు సుముగ్ధ
నీవు వ్రాసిన విధమున నిజముగాను ॥ 8
పూర్వయుగ రాజుల చరిత్రములఁ బురాణ
కథలలో నాలకించుట గాని యిపుడు
కరగతంబగు నధికార గౌరవంబు
సుతుల కొసంగుట యెందును జూడలేదు ॥ 9
దాగ్ధ్యమింతయు వొడలిలోఁ దరుగలేదు
ప్రజ్ఞమాత్మ వికాసమై పరగుచుండె
నశ్రేయంబుగ రాజ్యంబు నరయునశక్తి
బాలిచియును నిట్లుచేయు టద్భుతము గాదె॥ 10
జీవితాంతము వరకును జీవితలోన
నున్న యధికారమునువీడి యుండగలరె
ప్రభువులెందైన? నీవు నారాయణుని, ద
యావశంబున నిటుచేసి తవనినాథ ॥ 11
క్రొత్తగనునీవు క్రయమిచ్చి కొన్న రాజ్య
భాగములలోన నర్థహా భాగమిచ్చి
చిన్నకొమరుని రాజును జేసినావు
జనులు నీసమబుద్ధికై జయముపెట్టె॥ 12
కొమరులను రాజ్యముల నెల కొల్పినావు
గౌరవాధిక బిరుదముల్ గాంచినావు
సర్వ విధపుణ్య కార్యముల్ సలిపినావు
పౌత్ర లాలనమోదంబుఁ బడసినావు ॥ 13
పూర్వరాజులు వార్ధకముననునీంద్ర
వృత్తి నుండిరటంచును వింటిమయ్య
మనకు శ్రీహరిపాదపం దనవరతము
నిలిపితివికాదె మునివృత్తి నిజముగాను ॥ 14
రాజ్య మేలుచునుండియుఁ బూజ్యగతిని
భగవదాయత్రమతి వయి వరలితి మును
ఇంక శ్రీహరి సేవల నెల్లప్రాద్దు
జరుప నవకాశమయ్యె రాజన్యచంద్ర ॥ 15
సుతుల రాజ్యములనేడెఁ జూచుచుండి
పౌత్రులనుగాంచి యానందపడుచు, శ్రీకుఁ
గొలుచుచును నూరువత్సరములు దృఢముగ
శ్రీమహారాణిలో గూడ జెలగుమయ్య ॥ 16

ప్రొఫెసరు రామమూర్తిగారు భారతీయ భీముడు

1916 సం॥ డిసెంబరు 6వ తారీఖున శ్రీ పెంట్లండుప్రభుప్రభిష్టగార్ల ఆదరణక్రింద ప్రప్రథమప్రదర్శన మిత్తురు. శ్రీవారలు కూడ దయచేయుదురు. ఆనాటిసామ్మ యుద్ధనిధి కియ్యబడును. ఈ రెండువారముల ప్రదర్శనము మాత్రమే; ఇకమీదట వీరు ప్రదర్శనములు చేయరు. నవీన విద్యలు చమత్కారములు ప్రదర్శించెడు 50మంది ప్రవీణులతో చేరుచున్నారు. అరుదుగ లభించు వినోదము. దీనిని తప్పకుము. టికెట్లు, ప్లస్టు అండు కో, వారివద్ద దొరకును. మద్రాసు ఎస్టే నేడునందు ప్రదర్శనము. 605

కొల్లేటి ములక

కైకలూరునం దన్న ప్రదానము జరుగుట

అధికారుల విశేష సాహాయ్యము

[మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి]

కైకలూరు నవంబరు 20.—బెజవాడ సాహాయ్యక సభ్యులు కైకలూరునకువచ్చి నేటి కారుదినములు గడచినవి. ఆరుదినములనుండి సాహాయ్యకసభ్యులు చేయుచున్న పని పూర్తిగా కాకపోయిన కొంతమేరకైనను విమర్శించుట వలన పాఠకులకు నుత్సాహజనకముగ నుండగలదు. బెజవాడ సాహాయ్యకసభ్యులలో కైకలూరు వచ్చినవారియందు అయ్యంకి, వేంకటాచలయ్య పంతులు, నోరీ వేంకటేశ్వర్లు పంతులు, ఆరెకపూడి రామశాస్త్రిగార్లు నిష్కామ సేవావ్రతమును బూని, ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకును కైకలూరు ప్రజల గౌరవా దరణములకును, వరదభాధితుల ఆశీర్వాదమునకు పాత్రులైరి. కొల్లేటియందలి లంకలలో నిన్నటి ప్రాతఃకాలమునకును సాహాయ్యకసభ్యులు నుత్సుమిల్లి, పిల్లిపాడు, పులపర్రు, చింత పాడు, గుడివాడలంక, ప్రత్తికోల్లలంక, మానూరులంక, కొవ్వూడ, కొలకుర్రు, దయ్యముపాడు, కోమటిలంక, పెదవాగినమిల్లి, గోనపాడు, మినపల్లెంక, నత్తగుల్లపాడు, చటగయ్య, గోకర్ణ పురము, శృంగారపాడు, గుమ్మళ్లపాడు, వడ్డిగూడెము, పందిరి పల్లెగూడెము, లక్ష్మీపురము, చినమల్లిపాడు, కొత్తచెరువు (భీమవరముతాలాకా) వందమిల్లి, సిద్ధాపురములను, దర్శించి, గృహత్యాగము చేసినవారికి తప్ప తక్కినవారిలో నిరాధారు లకు బియ్యము, రసవద్దము పంచివెట్టి వారికి కొద్దిగనోగొప్పగనో సాహాయ్యము చేసిరి. వారికింతవరకును బెజవాడనుండి 500 రూ ప్యములును, ఆంధ్రప్రదేశ్ నిధినుండి 500 రూప్యములును వచ్చి నవి. ఆ సొమ్మునందు ఇంతవరకు రమారమి ఎనిమిది వందల వరకును వారు ధర్మము చేసియుండిరి. పల్లెవాడ మాటపల్లె, పెంచికలమర్రు, కొట్టాడ, చడ్డకుర్రులిప్ప, కురుపాక, జంగము పాడు, భుజగల పట్టణము, వైడి చింతలపాడు, మల్లవరము, చెట్టున్నపాడు, కలకుర్రు, శ్రీపుర్రు, తక్కిళ్ళపాడు, దొంగ పల్లెపాడు, పెనుమాక, నందిగామలంక, ఇంగిలిపాక, రుద్ర పాక, మాటపల్లె, ఇలపుర్రుపాడు, ఇమ్మనవాని గూడెములను వారు నిన్న ప్రాతఃకాలమునకు చూడవలసియుండ, వారిలో కొందరు, పది బస్తాల బియ్యముతోను, 20 బస్తాల ధాన్యము రసవద్దములతోను, నిన్న మధ్యాహ్నము బయలుదేరి వెళ్లిరి. వారు మంగళవారము సాయంకాలమునకు, గాని, 8 గ్రామము లను చూచి రాజాలరు. తక్కినవారు తక్కిన లంకలను దర్శించుటకు, 15 బస్తాల బియ్యము 25 బస్తాల ధాన్యము దానికి తగిన ఉప్పు చింతపండుతోను నేటి ప్రాతఃకాలమున 8 గంటలకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. వారును మంగళవారము రాత్రికిగాని ప్రయాణమునుండి రాజాలరు.

నాలుగుదినములక్రిందట తలపటాయించిన తాలూకా అధికారులు కూడ, ప్రస్తుతము విశేషము సాహాయ్యము చేయుచుండుట ప్రశంసనీయును. మానూరులంక, నందిగామ లంక మున్నగు లంకలలో పది బస్తాల వరకును తహశీలుదారు పంచివెట్టికొని మొన్నను మేము మానూరు లంకకు వెళ్లుచుండగ దయ్యముపాడుయొద్దకు నెదురుగవచ్చిరి. వారు కొన్నిగోజులందు సాయంకాలమునకు గృహముచేరక పోయినను, లంకలలోని ప్రజల కష్టములను, తమకష్టములను బులుగుభావించి, ప్రజలపాలిటి కల్పవృక్షముగల పనిచేయు చుండుట, అధికారులకు ప్రజలయందుండిన యనురాగమునకు ను, వాత్సల్యమునకును నిదర్శనముగ నున్నది. నిన్న మధ్యాహ్నము రివిన్యూ ఇవన్యెక్టరు 5, 6 బస్తాల ధాన్యమువరకును పట్టించుకొని, లంకలమీదకు బయలుదేరిరి. ఒకమూల అధికారులు, ఒక వంక సాహాయ్యక సభ్యులు, మరియొకవంక ప్రజలు, సర్వవిధముల సాహాయ్యులనిమిత్తము పాటు పడుచున్నను, వరదభాధితులకు పూర్తిగా సాహాయ్యము లభించినదని నమ్ముటకు వీలులేదు. కొల్లేటిములకకును, కృష్ణవర దకును తారతమ్యము నిదివరకే వ్రాసియుంటిని. పదిహేనుదిన ములవరకును లంకలలోనివారు లంకల నుండి ధారాళముగ కదలుటకు వీలుండనోలేదో సంతకారస్పదము. కొల్లేటిస్వరూ పమును ఆంధ్రమహాజనులకు ముందు వ్రాయవలచియున్నాను. కానకొల్లేటియందు పడమరాద్రప్రయాణముచేయుచు వీక్షించిన

యెడల, పృథ్వియంతయు జలమయమైనట్లుకనుపించునని ప్రస్తుత ము వ్రాసిన చాలును. అట్టి స్థితిలో, జలమయములై యున్న 45 లంకలలోని నిరాధారుల వివర్తనను తొలగించుట కధికారు లకు తప్ప మరియెవరికి సాధ్యముకాగలదు? వారి నొకవారము దినములవరకును పోషించినచో అప్పటికి నీరు చాల భాగము తగ్గి, చేలకోతలకు పోయి, వారికివాతే తమపొట్టలను పోషించుకొన గలరు. కాని దినదినమును రెక్కలాడినగాని, జీవన ము గడియని నిరుపేదలు తిరిగి గృహములను నిలబెట్టుకొనుట యెట్లు? లంకలందు రమారమి 500 ఇండ్లవరకును కూలియుండు నని అధికారులే ఒప్పుకొను చున్నారు. లంకలలోని గృహ నిర్మాణపు సమస్య ఇప్పటికే తలయెత్తి అధికారుల యోచన యందున్నది. ఆ దురదృష్టవంతులకు గుడిపె కింత సొమ్ముని అధికారులును ప్రజలును, ఉమ్మడిగ నిచ్చినగాని, వారు తిరిగి తమ ఇండ్లను నిలబెట్టుకొను స్థితిలో నుండరని ముమ్మాటికిని చెప్పవచ్చును. ఆ దీనలక్ష్మిగతులకు గ్రహించియే ఎవ రెవరి ఇంట్లు పడిపోయినవో తెలిసికొని రెక్కలు తయారు చేయు టకు తహశీలుదారు తమ తాబేదారీ యుద్వ్యోగలను పంపించి యున్నారని వినుచున్నాను. కేవలము పొడిరెక్కలనుతయారు చేయించుటతో తృప్తిపొందిన యెడల, అధికారుల భారము తగ్గ నేరదు. దొరతనము వారు మంజూరు చేసిన ద్రవ్యములో తిండి క్రింద ఖర్చు చేసిన సొమ్ము పోగా మిగిలి యుండు సొమ్మును, వారు కొంపలుకూలినవారికి, ధనసూపముగ గాక పెనుగ్లను తెప్పించి యిచ్చిన చాలబాగుండును. కేవలము నిరుపేదల కిట్లు సాహాయ్యముచేసిన చాలును. మడిమాన్యము లున్నవారు పంటలుపోయి, పొట్టగడియక బాధపడుచుండురు గావున వారికి కూడ, చవుకవడ్డిపొడ గృహనిర్మాణమున కవ సరమైనసొమ్ము నప్పిచ్చు టవసరమని అధికారులకు నివేదించు చున్నారు. కావున నాసంగతిని, ముఖ్యముగ తహశీలుదారు యొచింప ప్రార్థితులు. లంకలలోని, ఆ నాగోగ్యమును తగ్గించుటకును, జలసంతిని కల్పించుటకును చేయవలసిన విధాన మునుమందు సూచించెదను.

నిన్న ప్రాతఃకాలము మొదలు సాయంకాలము 5 గంటలవరకును కైకలూరు క్లబ్బు ఆవరణయందు బీదల కన్నదాన మవిచ్చియున్నది. జరిగినది. రమారమి 1300 మంది నిరుపేదల కన్నదానము జరిగినది. ఆసొమ్మునంతమ తహశీలుదారు విచ్చి బీదల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. బుధవార మంతట తిరిగి కైకలూరువాసులు మరియొక సంతర్పణచేయ దలచినట్లు తెలియుచున్నది. కొందరుపారు లప్పుడే తీవ్రప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. కాని పట్టణమునందలి నలుగురును పూనుకొనినగాని కార్యము నెరవేరదు. తాలూకాలోని అధికారులును బెజవాడ సాహాయ్యకబృందమును, తమ పట్టణమునందు బీదలకు తోడ్పడుచుండ, కైకలూరువారు చూచి యూరకుండుట పారధర్మ మనిపించుకొనదు. వరదభాధితులకు బెజవాడ గుంటూరు తెనాలి మున్నగువారు చేయుచున్నట్లుగనే తమకు దోచక పోయినవారిని జూచి నేర్చుకొనియైన కైకలూరువారు తమ ధర్మమును నిర్వర్తించుకొని ఆంధ్రులందరునుంచిన నవ్యప్ర బోధమును చవిజూడవలసి యుండును. పట్టణవాసు లింతవర కను, విశేషప్రయత్నములను చేయుచున్నట్లు లేదు. కావున వా రీపందిగ్ధావస్థయందు తమయోదార్థమును జూపనియెడల, తప్పక నిందపాలు కాగలరు. తమయంద పడినపాద కైకలూరు ప్రజలు పాటుపడవలసి యుండును.

II

చెరుకుమిల్లి.

ఈ గ్రామము భీమవరం తాలూకాలోని పల్లపు ప్రదేశములో మొట్టమొదటిదని చెప్పవచ్చును. గోదావరి డెల్టాలోని గ్రామ మయి నప్పటికిన్ని, ఉప్పుచేరు ఒడ్డుననుండుటచే, కృష్ణవేణ మ్మకు ఆగ్రహము వచ్చినపుడెల్ల కొల్లేటివరదసూపమున యీ గ్రామమును శివాగ్గతో సహితము బలిపుచ్చుకొనును. కొల్లేటిస్వస్థులలో, జీవనముంపు నీరుయావత్తు శతవంపు లతో పారుచున్న ఉప్పుటేటిగుండా సముద్రమునకు బోవలసి

యున్నది. అడ్డదిడ్డముగా నున్న ఈవంకలవలన ములకనీరు స్వేచ్ఛగా ప్రవహించక, గట్టునున్న గ్రామాదులను అప్పుడ పుడు యివిరు తన కడుపున బెట్టుకొనుచుండును.

సుమారు యిరువదిగోజుల క్రితము యీ గ్రామము ను దలవలన మునిగిపోయినది. ఇప్పటికితీత ప్రాంతంబిందలేదు. కడ చిన పక్షము గోజులనుండి యీ గ్రామ శివాగ్గయిన కవరెక్క గూడెము ఉప్పురగూడెముగాని జనులు పడుచున్న కష్టములు బ్రహ్మకే తెలియను. ఇంట్లు పడిపోయినవి. దొడ్లు, గోడలు, పశువులసాలలు గడ్డివేములు జలమయమయి పోయినవి. ఇవి పశువులస్థితి వేరే చెప్ప నవసరము లేదు. చావగా మిగిలిన పశు వులకు తినుటకు మేతగాని, నిలుచుటకు నీరులేని ప్రదేశము గాని కానించదు. ఈశివారులలోని జనము చెరుకుమిల్లిగ్రామ ములోని మెట్టప్రదేశములందు తలదాచుకొని యున్నారు.

గ్రామజనులందరు యీ అవస్థలలో బడి యేమి చేయు టకు తోచక కష్టపడుచున్న సమయమున మాతాల్లాకా డివి జనల్ ఆశీస్సుగారున్నా, తహశీలుదారుగారున్నా యిచట కు దయచేసినారు. వారున్నా గ్రామస్థులు మరికొందరున్నా నడివీధిలో బాహటముగా నడచుచున్న పడవలపై గ్రామచా వడివద్ద నెక్కి, ఏటివరకుబోయి, మధ్య, మధ్య, నీటిలో ముని గియున్న, చేలపై యెంత నీరువున్నవో కనుగొనుటకు, యీది నేర్చిన మనుష్యులను దింపుచు, తాము కొన్నిచోట్ల గడ్డిలు వేయించికొలుచుచు చివరకు గి అడుగులు మొదలుకొని 5 అడుగులవరకు కొన్నిచోట్లను, 6, 7 అడుగులవరకు కొన్నిచోట్లను నీరువున్నట్లు రికార్డుచేసిరి. గ్రామస్థులతోపాటు వారు కూడా విచారపడి, తాము చేయగలిగినంతవరకు సహాయము చేసి, మని వాగ్దానము చేసినారు.

అజామాయిషీ అయినవెంటనే యీ గ్రామ నీడజనము నకు ఆకిటిలో దొరతనమువారు ఒక చూట భోజనము నెట్టించినారు.

బీదల కష్టముల జూచి ఓర్వబాలక లక్ష్మీపుత్రులని చెప్పదగు మంత్రెన రంగరాజుగారును, వారి పోదరులు దుగ్గ రాజుగారును కమతంగూడెం ఉప్పుగూడెంలోని బీదజనము నకు ఒక చూట భోజన సదుపాయము చేసినారు. మరునాడు గ్రామముననుజు కష్టములున్నా యింకా మరికొందరు గ్రామ నెత్తనదార్లును, పూనుకొని, కొంత సొక్కుమును, విభులముగా బియ్యమును పోగుచేసి, చెరుకుమిల్లిగ్రామం, ఉప్పుర, కమతంగూడెములలోని జనము సుమారు పదమాడువందలకు ఉద యము మొదలుకొని సాయంత్రమువరకు తృప్తికరముగా అన్నదానము చేసినారు.

వరదనీరు యింకను తగ్గుట ప్రారంభించలేదు. పూర్తిగా తగ్గుటకు ఒక మాసము దినములు పట్టును. గన్నె మెంటువారు మునిగిపోయిన ప్రదేశమునకు పన్ను రిమాషక్ యిచ్చునరనే దృఢనమ్మకము గలరు. రెండవ పంటకు నీరు యిచ్చినయెడల రయతులబాధ కొంతవరకు తగ్గును. గత సంవత్సరము యీ గ్రామమునకు దాశ్వాకు నీరు యిచ్చలేదు. రివిన్యూవారు గట్ట గా యిచ్చనలసివని సిఫార్సుచేసినప్పటికినీ, ఓ. ఓ. పట్టణము వారు పూర్తిగా అంగీకరించినట్లు తోచదు. ప్రస్తుతము యీ గ్రామముయొక్క బాగుటగుటన్నా తేనుచున్నది. వీరి చేతులలో నున్నవి. వీరిచూపు తెలివితేటలు చూచు వుండరు. తలచుకొన్నయెడల మాడు నిమిగులులలో నంజ భుంజ యగును. పుంజ నంజ యగును. ఇక బాగాకా డిచ్చివెట్టి మెంబల్లన్ననో, లేదు జూరెడ్డిక్ష నలోని గ్రామముల కష్ట ములను తమకు సాధ్యమయినంతవరకు బాపుటకు ప్రయత్నించుటకు బదులుగా బత్తిముల చేరు చెప్పకొని బిరుదీయులై యిక్కడను చేయుచున్నారు. వోట్లనుపొందిచుకొనుచున్నా వీరికి ఉండెడు పట్టుదలయు, యిరుచుదల గౌరవమున్నా, మెంబల్లయిన పీచుట్ట అవ్యక్తమగును. మదలవలన పోయిన గ్రామాదులను, ఎవరివలన నయినంతమట్టుకు వారు మంజిల్లికి తెచ్చు ప్రయత్నము చేయుదురుగాక, "గ్రామనాసి"

III

ఆంధ్ర సోదరులారా శతజలప్రవాహ సీరితక కృష్ణములు తలచుకొనిన గుండెను లోయుచున్నది. అట్టివంకల కము లుద్యవించుటకు గలకారణ మానసి యెత్తివాణ కర్మతేయ శ్రీగన్న మెంటు వారినివేడ మరకు కష్టము యున్నది. అందు ధారాధరము మిక్కిలంబయి జలమహాపు మాగ్గములు శూన్యంబయి ప్రవహి యిన్ని యిబ్బందులు పొడ మి యెంతో యిబ్బందుల పరిహారార్థము ముగిసి దాల్చలు బాహుశ్యముగా త్రవ్వించి కృష్ణరెండు కయిపులకల్లులకు ఎత్తుతో నుధ్యభాగమందు కంకరతోడ్డు వేసిబండ్లు వచ్చిగానడ చుట కనుజ్ఞనొసగినచో జనలకపుడు కృష్ణ ఆనందబాధి భగ బయితోచు యిందుకు నిదర్శకము కృష్ణకర్కట్టుకు నీరు అగు

యన్నునే కట్ట తెగుమండె. కొల్లూరుదగ్గర ఘోషము ఒక పల్లంగా కృష్ణకు అడ్డుముగానున్న కంకరకోట్లకు పయన రెండుగజముల నీరుపారిసను అక్కడక్కడా కంకర తెగుమట్ల తప్ప మరేవోనియు కలుగుటలేదు. కంకరట్లలయ్య గోడ్డువేయ ప్రభాగము తెగునందుకేమా త్రుక్కిడిచే చిగిచితెగదు. ఆయన పూలవస్త్రా అక్కడ కములు కలిగిన బాగుచేయవీలు లేదు. కాని పయనభాగము వరద వచ్చినప్పుడైనను మరమ్మతు చేయవచ్చును గాన సుదయహృదయలారా వనూమయలగు ప్రభుత్వమునా కలులాచరింప ప్రార్థించుచున్నాను—సూర్య దేవదేవ గాఢవంద్య.

IV

దేశభిమాని పత్రిక దూషణ

ఈ నెల 12-వ తేదీని ప్రచురితమైన 'దేశభిమాని' పత్రికయందలి ప్రధాన వ్యాసమును జూచినవారికి రత్నపత్రికా సంపాదకుని అజ్ఞానము వ్యక్తముగాక యానదు. రత్నపత్రికా సంపాదకుడు కార్యాలయమున నిద్రబోవుచు, తన యజ్ఞానమును లోకమునకు ప్రదర్శింప వలచిన ప్రదర్శించుగాక. కాని తన యజ్ఞానము నాధారము జేసికొని కల్ల బొల్లి మాటలను వ్రాసి ఆంధ్రదేశమును క్రమింపజేయ వలచినయెడల వానిని చుట్టుటకు ప్రసలంత వెలివారు కాదు. దేశభిమానిపత్రికా సంపాదకుడు ఆంధ్రపత్రికయందు వారి ప్రత్యేక ప్రతినిధి వ్రాయుచున్న వ్యాసముల నిందుక చదువుటకు పాటుపడి యుండవలెదల, అంతదూరము నుండిచ్చి వదలప్రదేశములందు లిరిగి పుచ్చేయుచున్న ఆ ప్రతినిధిని నిష్కారముగ మాసిం చి యుండకపోవును. "చెన్న పురియండి బయలుదేరిన ప్రతినిధి అప్పకట్టవైనను తెనాలి రేపల్లె తాలూకాలైనను, చిలకలూరి సేట ప్రాంతమునైనను చూచియుండిన బాగుండును. అట్లా ప్రతినిధిచేయక సరాసరి బండిలో నిద్రబోయి తెల్లవారుజాము టికి విజయవాడవేరి, విజయవాడ సీతానగరములవరకై తిరు గుచు కాలక్షేపము చేయుచున్నాడు. ప్రతినిధి వదపాడి చిన ప్రదేశములకు వెళ్లకపోవుట యటుండ నింతవరకైనను (12 వ తేదీవైనను) ఇతరప్రాంతములకు వెళ్లియుండలేదు." అని దేశభిమాని సంపాదకులు వ్రాసిన వాక్యములు వారి నిరూపకము నిదర్శనములుగ నున్నవి. కృష్ణకు వరద వచ్చి వప్పుకు చెన్న పురిలోని పత్రికలవారు తమ ప్రతినిధులను విజ యవాడకు పంపక మరియెక్కడకు పంపుదురు? ప్రతినిధులు విజయవాడకురాక మరి యెక్కడకు వచ్చెదరు? అప్పకట్ట మున్నగు గ్రామములు మునుగక పూర్వమే ఆనకట్టకు ఎగువ నున్న వెంకటపాలెము, తాళ్లపాలెము మండలము, విభరాం పట్నము, జూపూడి, త్రిలోచనపురము మున్నగు గ్రామములు జలయములై నడిప్రవాహమునం దుండుటచే విశేషనష్టము పడు ననుమాట సర్వత్రవిదితము. ప్రాతూరుయొద్ద గండినండి నీరుపోసికొని, కాటలము పొలములు నిండి మురుగుకాలువలు వారి క్రమక్రమముగ జలయములైన అప్పకట్ట మున్నగు గ్రామములకు ముందు సహాయము చేయవలసి యుండు నో, నడిప్రవాహమునందుండి రాత్రి నిద్రించుచుండ అమాంతముగ నీరువచ్చి పడి కొట్టుకొనిపోవుచున్న వెంకట పాలెము వై పునకును, లంకలకును సహాయ చుకనకమా ఈ పత్రికా సంపాదకుడు మోచించి యుండిననో, ఆంధ్రపత్రి కాప్రతినిధి దారిలోనే రైలుబండిదిగి అప్పకట్టకు రాలేదని గూసించుటకు అకళాశ మెక్కడిది? ఇంతవరకును ఆ ప్రతి నిధి ఏయే సాహాయ్యక శిబిరములనుండి జాబులను వ్రాసెనో, వ్యాసాదులయందుండిన శిబిర ప్రదేశముల నామములైనను దేశభిమాని సంపాదకుడు చదువుటకు నోచినట్లు కనుపించదు. సీతానగరము సాహాయ్యక శిబిరమునుండి 3 వ తేదీని వ్రాసిన జాబునందు "నేటి ఉదయము 8 గంటలనుండి రాత్రి 8 గంటల వరకును కన్నులారాజూచిన సంగతులను నేటికి కొన్ని టినిహిత్ర ముదహరించుచున్నా"నని ప్రతినిధి వ్రాసియు న్నాడు. వెంకటపాలెమును గురించియు అక్కడి మామూడిగ పల్లెలను గురించియు ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధి వ్రాయుచు అక్క డెన్నియిండ్లకలనో, ఎన్ని కూలిపోయిననో, స్వప్తముగ తేలియడేసి "గ్రామములోని అప్పుకు ఇల్లంతయు జల మున్నగు ముగుటచే వండుకొనుట కై నను వీలు లేక దేశీని సోమనూత్రములైన మంటిప్రాయ్య పెట్టి వంట చేసికొని శింపుచున్నానని కన్నుల నీరు నింపుచు గడ్డద స్నానముతో మాతో నిన్నుండి దేవాలయమునకు మమ్మును తిసికొని పోయి దేవుని పోయనూత్రము మీది ప్రాయ్యని కను వచ్చు"నని వ్రాసెను. "విపత్సమయములో వరద బాధలు దేశీ యులకు కండ్లకు కట్టికట్లు చేసి ఉపద్రవ నివారణమార్గములను

మాపవలసినదని, దేశభిమాని సంపాదకులు చేసిన ధర్మోప దేశ ప్రకారమే, వారు తమ ఉపదేశమును చేయుటకు 9 దిన ములకు ముందే ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధి తన ధర్మమును నిర్వహిం చెను. కాని విజయవాడ సీతానగరముల మధ్యను తిరుగుచు కాల తేవము చేసి యుండెనో, వరద ప్రదేశములకు వెళ్లి తాను కండ్లార జూచిన సంగతులను వ్రాసెనో, దేశభిమాని సంపా దకుడు తెలియక పోయినను, ఆంధ్ర పత్రికా సాతకులకును, విజ్ఞులకు తదితరులకును తెలియక పోయి. వెంకటపాలెము, తాళ్లపాలెము మున్నగు గ్రామము లు విజయవాడ సీతానగరముల మధ్యనున్నవో, మరియెక్కడ నున్నవో దేశభిమాని సంపాదకులు, సంగతినె డివిజను పటమునుజూచి తెలిసికొందురుగాక! సీతానగరమునకు 6 మై లులకు తక్కువగాకుండ నున్న వెంకటపాలెము మున్నగు గ్రామములకు వెళ్లిన ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధిని, దూషింపదల చిన దేశభిమాని సంపాదకులు తమ కార్యాలయమునందు కుర్చీవిడ కూర్చుని భావింపగా, వెంకటపాలెము మున్నగు గ్రామములు సీతానగరము విజయవాడలకు మధ్యనుగల కృష్ణా నది సంతెనమీద కనిపించియుండును కాబోయి! వెంకటపాలె ము సీతానగరము విజయవాడకు మధ్యనున్నట్లు దేశభిమాని సంపాదకులు కలగనియెడల వారితరులను దూషించు పెంత సరిభాగ్యమా సాతకు లాలోచించెదరుగాక! ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధి 5 వ తేదీని తనజాబును రేవేంద్రపూరునుండియు 7 వ తేదీ జాబును బెజవాడకు పది రెండు మైలుల దూరమునంగల త్రిలోచన పురమార్గపు ప్రక్కను దిశెన చెట్టుకింద పెట్టిన శిబిరమునుండియు వ్రాసి, 11 వ తేదీతంతి వార్తను బెజవాడకు గూరమి 40 మైళ్లదూరమునందుగల వెల్ల టూరునుండియు పంపియుండెను. ఆరేవేంద్రపూరు, జూపూడి త్రిలోచనపురము, ఆవెరపాలెము, హనుమాళ్లపాలెము, చివు లూరు, కొల్లూరు, వెల్లటూరు గ్రామములకూడ సీతానగరము విజయవాడలకు మధ్యనేయుండెను కాబోయి! ఆసంతయమును దేశభిమాని సంపాదకులు బాపుటకు ప్రార్థింతులు.

త్రిలోచనపుర శిబిరమునుండి ఆంధ్రపత్రికాప్రతినిధి 7 వ తేదీని వ్రాయుచు ఇద్దరాంపట్టణ సరాసరిమందలి దేవరాజు గట్టయొద్ద రివిన్యాఅధికారులు మామూడిగలకు ఇచ్చిన నివే శనస్థలములను గురించి "నేనాస్థలములను జూచితిని..... వారిప్రమాదములు నాలోజెప్పిరి. స్థలములను నేను కొలిపించి తిని. మామూడిగల కున్న ఇబ్బందులను ప్రభుత్వాధికారులు విచారించి దానికితగినప్రతిక్రియచేసినగాని వారు స్థలములిచ్చిన జనముండదని నేను కండ్లారజూచిన సంగతులను బట్టి చెప్పు చున్నా"నని వ్రాసియుండెను. ఇదియంతయు దేశభిమాని సంపాదకులు వ్రాసినట్లు ఆకాశపురాణమే యైయుండిన యెడల ఆప్రతినిధి బుద్ధి గుహాయందును దేశభిమాని సంపాద కుల బుద్ధి గుహాయందునుకూడ వైకల్యమేర్పడి యుండవలెను. యథార్థమేదియో ఆకాశపురాణ మేదియో గుర్తింపగాని పత్రికాసంపాదకుని వ్రాత లెంత విశ్వాసనీయుములో లోకము తెలిసికొనగలదు.

ఇంతవరకును (12-వ తేదీ వరకును) ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధి వరద పొడిచిన ప్రదేశములకు వెళ్లియుండలేదని దేశభిమానినందలి బాధ్యతగల పత్రికాసంపాదకుడు ముందు వెనుక లాలోచింపక వ్రాయు సాహసించినప్పుడు నేనేమి సమాధానముని చెప్పవలెనో తెలియకున్నది. ఈ నెల 3-వ తేదీని ఆంధ్రపత్రికా ప్రతినిధి బెజవాడ సేకబృందముతోను, సంగతినె డివిజను దివ్యాటితహసీలుదారుతోను వెంకటపా లెము మున్నగు గ్రామములకు వెళ్లి తాను కండ్లారజూచిన జిల్లాలోని విశేషముగా వరదచే బాధపడుచున్న ఆగ్రామము లందు జిల్లాసంఘపు ప్రతినిధి ఒక్కరైనను కనుపింపక పోవుట చే జిల్లాసంఘ మంతవరకును కదలిక చూపలేదని ఆయన వ్రా సినమాట వాస్తవము. ఆసంగతి వాస్తవము కానందుచే 3 వ తేదీని గాని తరువాతనుగాని గుంటూరు జిల్లాప్రతినిధులు ఎంత మంది వచ్చి ఆప్రాంతమును ఎవరెవరికి సహాయము జేసిరో, దేశభిమాని పత్రిక తెలుపవలసియుండును. ఆంధ్రపత్రికా ప్ర తినిధి కండ్లారచూచి వ్రాసిన సంగతుల నాధారము చేసికొని ఏతత్పత్రికా సంపాదకులు గుంటూరు మండలమును పరిహసిం చుటయందు తప్పేమి కలదు? దేశభిమాని పత్రికా సంపాదకు లు వ్రాసిన వ్రాతలవలన పత్రికాగౌరవము క్షీణింపక పోయ్యు నా? వరదబాధితులకు చేయవలసినంత సహాయమును చేయక పోవుటయటుండ, దేశభిమాని పత్రికాసంపాదకులు, పనిజేసిన పత్రికనుతత్ప్రతినిధిని దూషింపుచుప్రధానవ్యాసమువ్రాయుట వలన పత్రికాధిపతుల యుద్దేశములకు భంగకరము గాక మరే మని యనిపించుకొనును? ఇట్టి దూషణవ్యాసములవలన దేశము నకు అజ్ఞామూత్రమైన లాభముకలుగదని దేశభిమాని సంపాద కులు తెలిసికొనవలసి యుండును. ప్రేక్షకుడు.

V

గుడివాడ తాలూకా దొండపాడు శ్రీరామచంద్ర పుస్తక భాండాగారము వారు ఈ నెల 19 వ తేదీ సమావేశ మై వారి శక్తి సామర్థ్యముల కొలది పాటుపడ నిర్ణయించి మా గ్రామమున నింటింటికి జని జల ప్రభుత్వమువలన బాధితులైన సోదరుల కష్టములను వారికి నచ్చజెప్పి అరువది రూప్య ములను ప్రోగుచేసి అన్నపానీయాదులకై యెదురు చూచు వరద బాధితుల సహాయార్థము వినియోగించునట్లు ఆంధ్రపత్రి కాధిపతులకు పంపుకొని యున్నాము. ఇటులనే ఇతర గ్రం థాలయ సంఘములవారు తమ తమ శక్తికొలది ప్రయత్నించి దీనులగు సోదరబృంద దుఃఖమును బాపునని ప్రార్థించుచు న్నాడు. అని భాండాగారము తరపున యల్లంరాజు విజయ రామయ్యగారు వ్రాయుచున్నాడు.

VI

వెల్లువనిధి-పొట్లపూడి.

ఇప్పుడు జరిగిన అతివృష్టివలన సంభవించిన వాడవలన గలిగిన నష్టము వర్ణనాతీతము. ఘోషము 75 గ్రామముల ప్రజ లు 2 లక్షలు తినకూడు, కట్టగుడ్డ, తుదకు నిట్టుటకు నీడలేక నానావిధకష్టముల పాలగుచుండుట ఎల్లరకు విదితమే గదా! కొందరు ఉదారహృదయులు, స్వాగత్యాగము చేసి వారిసం రక్షణార్థమై అనేకవిధములు సాయ మొనరించుచున్నారు. ఎందరో స్వార్థము పరిత్యజించినగాని ఎందరో మహనీయులు డబ్బుగానో మరేవిధమునో సాయ మొనరించిన గాని వారు రక్షింపబడజాలరు గదా! ఆంధ్రదేశీయు లందరు ఈ కలిగిన విపత్తును మోచించి వారివారికి తోచినవిధమున సాహాయమొ నరించి దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రు లగుటకు కొరతనున్నా డను. ప్రతిపల్లె, పట్టణము నగరుసంఘముల నేర్పాటుచేసి చందాలు పోగుచేసి పంపవలసియున్నది. ఆంధ్రపత్రికాధిపతు లు ఇందువిషయమై తీసికొనుచున్న శ్రద్ధ ప్రశంసనీయును. పొట్లపూడి కుగ్రామమైనను గ్రామమునగల శ్రీమజనాంజని సమాజమువారు వారిశక్త్యనుసారముగా వియ్యముగాను, చందా లుగాను ప్రోగుచేసి రూ 30 లు మొత్తమును వెల్లువనిధికై ఆంధ్రపత్రికాధి పతుల వద్దకు పంపినారము.

ఆంధ్రసోదరులారా! మహనీయులారా! మీరు వారి కష్టముల చక్కగా నాలోచించి మీరు అలవడిన విధమున సాయ మొనరించి వారి నొకదరజేర్చి క్షత్రికాము లగుదురని ప్రార్థించుచున్నాడను. అని యిక్రింది చందాలిచ్చినవాళ్ల పేర్లతో వివరముగా నుజనంజని సమాజాధ్యక్షుడు పానకా పట్టాభిరామా రెడ్డిగారు వ్రాయుచున్నాడు.

ఇందుపూర్వ కోటారెడ్డిగారు రూ 1, బొగ్గలత్తుమ్మ రూ 2, తిరుమూరు కోటారెడ్డి అ 4, ఇందుపూరు సుబ్బయ్య గారు రూ 2, కనుమూరు చినకోటారెడ్డి అ 8, నాటా చిన్న య్య కెట్టి రూ 1, బిరుద వోలు కృష్ణారెడ్డి అ 8, కోటారెడ్డి కామాక్షమ్మ అ. 6, దేగా సుబ్బరామారెడ్డి అ. 4 ఆల్లూరురామమ్మ అ. 4, ఆల్లూరు రామారెడ్డి అ. 4, బచ్చిపా ల శేషారెడ్డి అ. 4, బద్వేలు వెంకటనారాయణ రెడ్డి అ. 8 మారంరెడ్డి-సుబ్బారెడ్డి అ. 8, మారంరెడ్డి ఆదినారాయణ రెడ్డి అ. 4, ఇందుపూరు బలరామారెడ్డి అ. 4, ఇందుపూరు. సుబ్బరా మా రెడ్డి అ. 4, రెడ్డివనము శివలింగాచారి రూ. 2, పానకా సుబ్బరామా రెడ్డిగారు రూ. 5, నిమ్మలూరు విశ్వనాథయ్య అ. 8 బగురువోల మల్లారెడ్డి అ. 4, పగడాల పేరారెడ్డి అ. 4, వెరకెల సుబ్బారెడ్డి అ. 8, పంచాగ్నుల మల్లేయ్యగారు రూ. 2 ఆల్లూరు పీరాచారిగారు రూ. 2, మారంరెడ్డి పార్వతమ్మ అ. 6, నెల్లూరు బస్సినాయుడు రూ. 1, చెన్నూరు నారాయణ రెడ్డి అ. 4, పుచ్చల పల్లి పించలు రెడ్డి అ. 4, పుచ్చలపల్లి సు బ్బారెడ్డి అ. 8, కనుమూరు బలరామారెడ్డి అ. 4, మారంరెడ్డి వెంగారెడ్డి అ. 4, వెరకెల కృష్ణారెడ్డి అ. 4, పానకా శేషారెడ్డి రూ. 1. చిల్లరజనులు రూ. 1 అ. 14, నేమూరు శ్రీరీవాసు లు అ. 8 నాటూరు పాండ్ల రూ. 1, మొత్తము రూ. 30, అ. 6, ఇందులో నునిమూర్తరు కమిషన్ అ. 6, సోను మిగత రూ. 30, పంపబడినవి.

VII

సేవకా సంఘము-కయికలూరు.

కొల్లేటి వరదలవల్ల కష్టపడు వీసులకు తిండి సదుపా యము చేయుట నిమిత్తము ఈ సంఘము స్థాపించబడి శ్రీ పితాపురము రాజావారికిని, ఆంధ్రపత్రికాధిపతి గారికిని, బాబ్బిలి యహారాజుగారికిని, శనివారప్పేట పార్థ సారథి అప్పారావు జమీందారుగారికిని 3000 ప్రజలు తిండి లేక మాడుచున్నారని, సహాయము చేయవలసి, తంతివార్త మూలముగ, ప్రార్థించినను యీ నాటికి మా సంఘ మునకు ఏమి సహాయము చేయకపోయిరి. మేము దగ్గరగ్రామ ములకు వెళ్లి కొంత వసూలుచేసి తిండి లేనివారికి, తగు సహ యము చేయుచుండగా, కొల్లేటి వరదలు జాప్తిగా యున్నవని

బెజవాడ పురములో శ్రీ ఆయ్యంగి వెంకటరమణయ్య పంతులు గారు తెలిసికొని తమ సేవకబృందముతో ఈనెల 14 తేది మా గ్రామమునకు విచ్చేసిరి. సేవకాసంఘము వారిలో కొందరము కలసి వచ్చుచుండగా శ్రీపంతులుగారు మిత్ర బృందమును, మేము కలసికొంటిమి. అంతటవారు మేముతోరకయే వారి సదుద్దేశ్యమును తెలియపరిచిరి. మేము సేవకా సంఘము స్థాపించితిమి. శ్రీ పిఠాపురము రాజావారికిని ఆంధ్రప్రతికాధిపతి గారికిని, తంలివార్తా మూలముగ సహాయము కోరినాము. శ్రీవారలు మా తంలివార్తను యేమి చేసిరో కాన రాదు. అనిమేమువారితో చెప్పగా తమకు యేమియు తెలియదనిరి. అంతట మేమును వారలను వరదవల్లనష్టపడు గ్రామాదులకు వెళ్లి బియ్యము రసగగ్గమును పంచియిచ్చుచుంటిమి. శ్రీ ఆయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు రు.550-0-0 లును ఆంధ్రప్రతికానిధినుండి రు. 560-0-0 లును సేవకాబృందము వారికిపంపిరి. వారందరను ఏకదీక్షగా శ్రమపడి ఆపన్నులైన జనులకు సదుపాయములు చేయుచున్నారు. అట్టిదీనులకు అత్యవసరసమయములో సాయము చేయకపోయినను 2 కోజులనుండి మాతాలాకా తహసీలుదారుగారు కొంతమంది ప్రజలకు కలెక్టరుగారు ఇచ్చినద్రవ్యమును వెచ్చించి అన్నదానము చేయుచున్నారని వ్రాయుట కెంతయు సంతసపగుచున్నది. శ్రీతహస్మీలుదాగ్గ వారు ప్రజలయెడ యిట్టిదయనే చూపగలండులకు ప్రార్థించుచున్నాడను:— సెక్రటరీ.

[సేవకాసంఘము కార్యదర్శి సామ్యునుపంపమని తెలి గ్రామ నిచ్చెను. వారి పేరుస్థితిగతులు తెలియనందున సామ్యు పంపుటకు పిలువగలగలేదు. కైకలూరుకు ప్రత్యక్షముగను పోక్షముగను నింతవరకు రూ. 800 లు ఆంధ్రప్రతికానిధి నుండి పంపబడినవి. ఆం-సం.]

VIII

కృష్ణవరద రక్షణసంఘపుకోశాధికారి జాబులు

I

బెజవాడ నవంబరు 18.— వరదబాధ లింకను శమింపలేదు. బెజవాడ రక్షణ సంఘమువారు కొల్లేటి లంకలలో పని చేయుచున్నారు. ఇధరాంపట్నము తిరిగిచనపురం జూపూడి గ్రామాదులలో ఇండ్లనిమిత్తమై సహాయము చాలా జూరారు. ఇప్పుడే మహారాజా శ్రీ పుయ్యారూ జమిందారు గారు 300 రూపాయలు పంపినారు. తినుట కాహారములేక తల దాచుకొనుటకైన తావుదొరకక చలికి వణకుచు యెండకు యెండుచూ బాధల చెందుచున్న జనులపాలిట మీరు దైవము. మావద్దనున్న సామ్యు యావత్తూ ఖర్చుపడిపోయినది. ఇక నంతగా చూలగు ఆధారములు కనుపించుటలేదు. చేయవలసిన సాహ్యము బహుమెండు. బహుధనాపేక్షికము. దైవమాయేమిచేయుచునని ఆలోచించి నేనునూ శ్రీ కాశేశ్వరరావు గారునూ రాజగోపాలాచార్యగారునూ ముద్దా సుబ్బయ్య గారు వదైరాలు కలసి చందాలను పోగుచేయు నిమిత్తమి గోజున మహాగుర్తువీయుల పేటకు వెళ్లితిమి గాని నేడంతగా చూలూ కాలేదు. రక్షణసేవకులు సామ్యులేక మిన్నకుండవలసినతలి సకాలవర్షమునలె పుయ్యారూ జమిందారుగారి దయామృతము వర్షించెను. వీరి కనేకవందనములు. భూతదయాశువులయిన యితర జమిందారులూ ధనికులూ గొప్పవిరాళముల చేత దమదమచూప ప్రార్థించుచున్నాను.

కృష్ణ కొల్లేటివరదలు.

II

కొల్లేటి లంకలకు వెళ్లిన సేవకా సంఘమువారు ఇంకా తిరిగి రాలేదు. సామ్యు అవసరమని తెలియజేయుటచే యథాక్రమముగా పంపుచున్నాము.

ఈ గోజున మహారాజశ్రీ మారడగుల సుబ్బారాయుడుగారు రాజురహేంద్ర పురజనులవద్దనుండి వసూలయిన బాపతు రు 50 పంపినారు. ఇదివరలో మీరు రు 100 పంపియున్నారు. ఇదియును రాజురండ్రి పురజనులే యిచ్చియున్నారు. కృష్ణవరదల సేవకా సంఘము తరపున రాజురండ్రి పురజనులకు అనేక వందనములు. ప్రత్యేకపు పేర్ల కమిటీవారి రిపోర్టులో ప్రచురింపబడును. రిపోర్టు కొద్ది రోజులలోనే తయారు చేయబడును.

ఈ నెల 16 వ తేదీన వెంటపాటివద్దనున్న పిప్పర గ్రామ కాపురస్తులవద్దనుంచి వసూలుచేసిన బాపతు రు 17-7-0 మహారాజశ్రీ మంగిపూడి నేంకటకర్మగారు పంపియున్నారు. ఇందు కీగ్రామస్తుల కనేక వందనములు. ఇట్టి చిన్న గ్రామముల వైతము యథాశక్తి తమ సోదరులకు సహాయమొనర్చుచున్నారు. ఇంతయూ ఆంధ్ర సోదరులకుగల భ్రాతృభావమును ప్రేమయూ సూచించును. ఆంధ్రోద్ధ్యమము జనుల యందెట్లు పరస్పరసహాయ భావమును అభివృద్ధి చేయుగాలి. కవుతా సూర్యనారాయణరావు.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(-0-)

[మా విలేఖకుల వద్దనుండి]

దక్షిణ హిందూస్థానము.

కొచ్చి మహారాజుగారికి స్వాగతపత్రము.
కొచ్చిన్, నవంబరు 22:— మహారాజుగారు స్వదేశ సంస్థానాధిపుల సమావేశమునుండి తిరిగివచ్చుచు ఉత్తర హిందూస్థానమున గొప్ప స్థలములను జూచి 29-వ తేదీన మఱల స్వసంస్థానమును బ్రవేశించుచుండర్పమున త్రిచూరులోని కొచ్చి మహాజన సభవారు శ్రీవారికి స్వాగతపత్రమును సమర్పింప తీర్మానించిరి.

పాల్నాట ఉత్సవము.

పాల్నాటనుండు తృవములయందు టిక్కెట్టుల సమ్మోటవలన 300 రూపాయలు వచ్చెను. దీనిలో సగము యుద్ధనిధి కొనగ బడును.

సేలం కళాశాల.

సేలం కళాశాలకు ప్రిన్సిపలు పదవిని నిర్ణయించుటకు కళాశాల సంఘాధ్యక్షులగు నౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు రాబోవు గురువారమున చెన్నపురిలో నొకసభ జరుపుదురు.

ఇంతవఱకును విజయనగరము మహారాజా కళాశాలలో ఆంగ్లభాషపండితులగు సుబ్బారాంధభట్టుగారును, తిరునల్వేలి హిందూ కళాశాలలోని యజ్ఞ నారాయణయ్యగారును, మధుర కళాశాలలోని చిన్న స్వామిగారును, కల్లికోట జామోరిన్ కళాశాలలోని వేంకటరామయ్యగారును ప్రిన్సిపలు పదవికి దరఖాస్తులను పంపుకొనిరి. కడపటివారిని తప్ప తక్కిన ముగ్గురిని సంఘాధ్యక్షులు చెన్నపురికి రావలెనని కోరిరి.

కృష్ణదేవరాయ గ్రంథభాండాగార సభ్యులు

బారు, (గంజాం) నవంబరు 22.—కృష్ణదేవరాయ గ్రంథభాండాగార సభ్యులు చందాలుజేసికొని 20 మంది వస్త్రుదిహీనులగు పేదలకు చలికాలమునకు దుప్పట్లను ఒక సేరు బియ్యమును అరణాడబ్బును ఇచ్చి సహాయము చేసిరి.

బంగాళము

ఎన్నికపు తగాయిదా కేసు

కలకత్తా, నవంబరు 21.— సామ్రాజ్య సభ్యత్వపు ఎన్నికలలో గౌ. అబ్దుల్ రహీము బక్షీఎల్లాహీగారికిని గులాము హుస్సేను ఆరిఫ్ గారికిని గలిగిన వివాదపు కేసును ప్రెసిడెన్సీ డివిజను కమిషనరు మోనహామగారు నేటిదినమున విచారణకు బిలచిరి. పిఠాగిరి ఆరిఫ్ గారి తరపున సర్ ఎస్. పి. సింహాగారు వాదించవచ్చిరి. అబ్దుల్ రహీముగారి తరపున సర్ ఆలీ ఇమాముగారు వాదించవచ్చిరి. ఆరిఫ్ గారు కేసునుపసంహరించుకొనెద రనియు, ఉభయపక్షములవారికిని రాజీనామా కుదెలెననియు సింహాగారు కోర్టువారికి తెలియజేసిరి. ఇమాముగారు భక్షీగా రండుకేమియు వ్యతిక్రమంగా చెప్పలేదని చెప్పిరి. మోనహామగారి రీసంగతిని దొరతనమువారికి తెలియరచెదమనిరి. సర్ ఆలీ ఇమాముగారు నేటిరాత్రి బంకిపురమునకు బోయిరి.

మోలారు మరఫిరంగులదళము

కలకత్తావారు యుద్ధరంగమున కొసంగుండుట
కలకత్తా, నవంబరు 21.— కలకత్తాప్రజ లిదివఱకే ఒక మోలారు అంబ్యులెన్సును తయారుచేసి యుద్ధరంగమున నేర్పుజుచి భరించుచున్నారు. మరఫిరంగుల దళము నొకవాని యుద్ధరంగమున కొసంగుటకు ఒకప్రత్యేక సంఘమువారు బంగాళా వాణిజ్యసంఘము వారికి సూచించిరి. ఈయవ్యయమునకు బంగాళాగవర్నరుగారును బ్రిగేషియర్ జనరల్ స్ట్రెంజి గారును తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని దెలిపిరి యుద్ధకార్యాలయమువారు ఆఫీసరిగదళమునకు 6 ఫిరంగుల నొసంగుటకు సమ్మతించి నిర్ణయమగుచిరి. ఈఫిరంగిదళముకొఱకు గావలసిన 51 నుండిలో 45 మంది ఇదివఱకే చేర్చుకొనబడిరి. ఫిరంగిదళము ఏర్పాటు చేయబడిన తరువాత మూడుమాసముల కది యుద్ధమునకు సిద్ధమగును. ఫిరంగిదళము నేర్పాటుచేయుటకొఱకు సుమారు 80 వేల రూపాయలు వ్యయమగును. ఈ మొత్తమును ప్రాంతభమున కలకత్తా ప్రజలే భరింపవలసియుండును. గవర్నరుగారు 500 రూపాయల విరాళమొసంగిరి. ఇతరచండా లింతవఱకు 20500 రూపాయలైనవి. తూర్పు ఆఫ్రికాయందు కలకత్తా ఫిరంగిదళము అతిప్రత్యక్షముగా పనిచేసియుండెను.

అగ్ని ప్రమాదము

కలకత్తా, నవంబరు 21:— నేటిదినమున చిత్రాపూ మోద్రాలిక్ ఆచ్చాఫీసులో అగ్నిప్రమాదము గలిగెను. ఆండ్రి యూల్ కంపెనీవారు దీనికి ఏజెంట్లు. సరుకుల కొట్టునకంటి యుండు సాలలో అగ్ని పుట్టెను. కొట్టులో ననేకవిధములగు జనుమునార యుండెను. గంటలకొలది, కష్టప్రయత్నములపై విశేష కాలమున కాయగ్ని చల్లార్చబడెను. భీమాక్రింద నుంచ బడినది కలుపుకొని సుమారు రెండులక్షలు నష్టము కలిగెను.

పంజాబు

బారిష్టరుగారి బహిష్కరణము.
లాహోరు, నవంబరు 21:— పంజాబు ఫిఫ్త్కోర్టు ఎడ్వోకేటుగారును, బారిష్టరుగారును అగు రోబెను ఎ బెనీజం అను గుజరాతీ క్రైస్తవుని న్యాయవాదిత్వ వద్దనము మంచిదికాదని న్యాయవాదుల చట్టముక్రింద న్యాయ మూర్తులు చెబెన్, పాచీలాలుగారులు అతనిని ఎడ్వోకేటు పదవినుండి తొలగించి న్యాయవాదన కనర్హుడని ఆజ్ఞాపించిరి.

సంక్రమ్యరాష్ట్రములు.

భారతజాతీయ సామగ్ధ్యము.

సర్ జేమ్స్ మెస్టనుగారి ఉపన్యాసము.
అలహాబాదు, నవంబరు 21.—దొరతనపు మంది రావరణమున సర్ జేమ్స్ మెస్టనుగారిక దర్బారును జేసిరి. ఆసమయమున వారు దేశభాషలో నుపన్యసించిరి. అందు వారు సంయుక్తరాష్ట్రములు యుద్ధములోజేసిన సహాయమును గూర్చి విశేషికిరించుచు నిలులజెప్పిరి. “తక్కిన వివాదాంశ పురాజపరిపాలనా విషయముల టుండయుద్ధమున తక్కిన దేశములవలె హిందూదేశమును తనజాతీయసామగ్ధ్యముపై విశేషముగా నాధారపడవలసిన ఆవశ్యకత వచ్చును. నేటిదినమున రాజకీయ విషయములు మనము తర్కింపబోయి గనుక జాతీయసామగ్ధ్యమనిన ప్రజాసాఖ్యమున కెక్కుడు జాగ్రత్త వహించుట యని గ్రహింపవలసి యున్నది. అది మనయందటియొక్క విద్యుక్తభగ్గుము. నేటిదిన మీ దర్బారునకు వచ్చినవారలలో మూడు విధములగు సభ్యులు గలరు: పురపరిపాలనమున శ్రద్ధగలిగియుండు పౌరులు; రయితుల తమ స్వంతవిడ్డలవలె జూచుకొను భూకామందులు; ప్రజాసేవకులు. హిందూదేశ ప్రజలందరియొక్క సాఖ్యము ముఖ్యముగా నీత్రివిధములగు తరగతుల చేతులలోనే యున్నది. ఆరాష్ట్రముల ప్రజాసేవకులలో 270 మంది ఉద్యోగస్థులు సైనికోద్యోగములలో బ్రవేశించిరి. వారిలో 46 గురు ఐ. ఎం. ఎస్. ఉద్యోగస్థులును, 28 గురు ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగస్థులును, 24 గురు పి. డబ్లియు. డి. ఉద్యోగస్థులును, 23 గురు సోలీకు ఉద్యోగస్థులును, తక్కిన వారిలో 30 గురు అసిస్టెంట్ సర్జనులును, గలరు. వీరిలో 67 గురికి హిందూదేశ వైనిక నిధియందు కమిషను లీయబడినవి. ముగ్గు రవ్యవే మరణించిరి.

బర్మా

రంగూను వార్తలు.

రంగూను, నవంబరు 22:—హిందూసామ్రాజ్య, ప్రిన్సు ఆఫ్ వేల్సు సహాయనిధులకు ఇంతవఱకు 3 లక్షల రూపాయలు వసూలైనవి. బర్మా యుద్ధసహాయనిధికి 11 లక్షల రూపాయలు వసూలైనవి. ఈసామ్యు రాజప్రతినిధిగారి పరముగా ఇచ్చినేయబడును. బర్మా యుద్ధసహాయనిధి నవంబరు 28వ తేదీతో మాసిజేయబడును.

రాజప్రతినిధిగారు:— శ్రీ రాజప్రతినిధి గారు మొన్నటిదిన ముదయము ఢిల్లీకి విచ్చేసిరి.

వై జాముగారు:— మోదరాబాదు వై జాముగారు రాబోవు సంగళవారమునాడు బొంబాయిని విడచివెట్టెదరు. మంగల డిశంబరు 15 వ తేదీన వారు బొంబాయికి బోయెదరు.

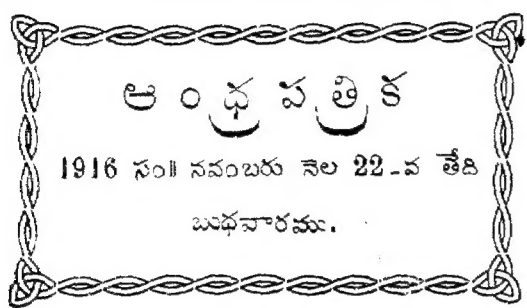
సర్ శంకర్ నాయకుగారు:— తమ కళాశాల ప్రయాణములో సర్ శంకర్ నాయకుగారు బెంగళూరును జూడ నిశ్చయించినారు. డిశంబరునెల మొదటివారములోనల వారు బెంగళూరునకు వచ్చెద రనుకొనుచున్నారు.

తంత్రీ ప్రకటనము.— తూర్పు తంత్రీ కార్యాలయ సంఘపు జనరలు సూరసింహుండెంట్లు గారియల తెలియజేయుచున్నారు. జల తంత్రీయ్యమున కొన్ని అంశరాయములు సంభవించుటవలన హిందూదేశమునకు పచ్చిగురునీరు నుండు తంత్రీ సమాచారములు తెలియుటలో కొంచెమావగ్యమగును.

వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

విన్నపానుకూలమునకు వసూలు	5210-5-8
శ్రీ కామచంద్ర ప్రభుత్వ భౌతికశాస్త్ర పాఠశాల చింతపాడు-గుడివాడ. విద్యములు 4 వ తేదీలో ప్రకటనములు	60-0-0
శ్రీ సునందరాజు సమాజము వారు పాట్లపూడి నెల్లూరు. విద్యములు 4 వ తేదీలో ప్రక టితములు.	30-0-0
పద్మావతి పాఠశాల కార్యకర్తలను చెండపాటి కరణము వై. సత్యనారాయణగారి వ్యూహ పరిశీలన.	18-6-0
తెలికాని పాఠశాలకుగాను చిత్రాడ. పితాపురము. పద్మావతి పాఠశాలకుగాను శ్రీ గారు.	10-0-0
శ్రీమతి పద్మావతి.	1-0-0

5329-11-8

వరదలు-అధికారులు.

నిన్నటిదినము శాసన నిర్మాణ సభా సమావేశమున వరదలవిషయమున ప్రభుత్వాధికారులెంతవరకు పాటుపడినదియు సూచించు సాక్ష్యము కొంత బయల్పడినది. గా. రావు బహదూరు మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు కృష్ణాతుంగ ధ్రువలన కలిగిన నష్టమొంత యొనదియు ఆ ప్రాంతములలో కష్ట నివారణ యొనర్చుట కై యెట్టి ప్రయత్నము లొనర్చబడినదియు అందులకై ప్రభుత్వమువారి భాగ్యమునుండి ఎంత ద్రవ్యము వ్యయపడినదియు తెలుపవలసినదని ప్రశ్నించిరి. ఇందుకు అధికారపక్షమువారిచే ప్రభుత్వ తరము మిక్కిలి గమనింపదగి యున్నది. కృష్ణ వరదల వలన ఏలూరు కాలువ గట్టునకును ప్రాతూరువద్ద కృష్ణాగట్టునకును గండ్లు పడినవట! ఇందుక్రమమునకు కూడ అర్థము కలదని తెలంప వలసినదేనా? ఏలూరుకాలువగండి కృష్ణాగట్టుగండికంటె ప్రముఖ తరముగా చూడవలయునని ఈ క్రమమున కర్థమగునా? మా కీయనుమానమూరక పుట్టినదికాదు. తరువాతి వాక్యము కారణముగా జనించినది. ఆ తరువాతి వాక్యమేమి యందురా? ఈ గండ్లవలన నిటిపారుదల—భూములకు పెట్టబడు నీటిపారుదల, ఇస్తును వసూలుచేయుటకు అనువగు నీటిపారుదల కాబోలును—విశేషము నష్టపడలేదట. అనగా రిమిషను సంగతివచ్చునప్పటి కీవాక్యము పనికిరావలయు ననియేనా అర్థము? మరియేమైన కలదా? నంటనే విశేషము సంగతులు తెలియలేదని ప్రభుత్వ తరముచేయువారు ఈవాక్యమును ప్రత్యేకముగానే చూపింపవలె? ఎంత నష్టమైనది ఏమైనది ప్రభుత్వాధికారులకు తెలియలేదు కాని పదునైదవ నవంబరునుండి రిమిషన్ విషయమై వరద వచ్చిన ప్రాంతములలో పనిచేయుటకుగాను సేరు కైకలూరు తాలూకాలో మువ్వూరు రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులను తమకు తాలూకాలో ఒక్క ఇన్ స్పెక్టరును నియమించినారు. కార్యనిర్వహణ పద్ధతి యనిన నిట్టిదేనేమో మన లొకను నేర్చుకొనవలసి యున్నాము. కర్నూలులో కలిగిన నష్టములను గురించి చెప్పుచోట అధికారులు తమకు తెలిసినట్లుకైనను విశదపరచలేదనుట స్పష్టము. తుంగభద్రవలన ఎక్కువగా కర్నూలునకు నష్టము

కలిగినదని తెలియవచ్చుచున్నదట గాని సూక్ష్మ శములు తెలియరావట! కర్నూలు కడప కాలువ మాత్ర మనేక ప్రాంతములలో గండి పడినదట! సంగతులు స్పష్టముగా తెలియవట! ప్రభుత్వము వారు కర్నూలు కలెక్టరువారివద్ద ప్రజాసంరక్షణకు రు 10,000 లుంచివారట! సూక్ష్మముగా సంగతులను వివరించుచు క్రమముగా నివేదికముల బ్రకటింతురట! ఈ ప్రభుత్వ తరమియబడినది నిన్నటిదినము. ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వ తరములొకకొంత ముందుగా సిద్ధముచేయు దురని యంగీకరించినను ఎంతో ముందుగా సిద్ధము చేయురని యనుకొనుటకురాదు. గా. రామచంద్రరావుగారు ప్రభుత్వమువారేమియు చేసినట్లు లేదని కొంతకాలము వేచియే ప్రశ్న యడిగి యుందురు కాని వరదవైబడుటతోనే ప్రశ్నయనుగుటకు కారణములేదు. నిజముగా కర్నూలుజిల్లాలో వరదలబాధ సంభవించినది అక్టోబరు 31, 31 వ తేదీలనై యున్నది. కలెక్టరుగారు 31 వ తేదీని మొదటి త్రోవవార్త పంపిరి. మూడవ నవంబరున రెండవ త్రోవవార్త పంపిరి. అందులోనే కోయిలకుంట్లలో నష్టము మూడు లక్ష లుండుననియు కర్నూలు ప్రాంతములలో ఎన్ని యో గ్రామములు మునిగిపోయినవనియు ఒక్కటి పూర్ణముగా నశించినదనియు కర్నూలు తాలూకాలో మూడుచెరువులు తెగినవనియుకర్నూలులో ఒక్క మరణము కోయిలకుంట్లలో ఒక్క మరణముకర్నూలు దగ్గరిపల్లెలో మూడుమరణములు సంభవించినవనియు పశువులు పంటలు విస్తారముగా నశించినవనియు కలదు. మూడవ నవంబరునాడే కర్నూలు కలెక్టరుగారు పెద్ద యంత్రమును గూడ వ్రాసిరి. అందులో కర్నూలులో కలెక్టరుగారి బుగళా యుండు భాగముగు బుధవారముపేట విశేష భాగము మునిగిపోయినదనియు కలెక్టరుగారి ఆవరణముననే 12-14 అడుగుల నీరు నిలచిన దనియు కర్నూలుపేటలో వందలకొలది ఇండ్లు కూలిపోయిన వనియు మేరీ యనేకములు వండునీరులచే నివాసయోగ్యము కానిస్థితియందున్నవనియు బుధవారము పేటలోమాలమాదిగల ఇండ్లు 200-250 నీళ్లలో మునిగి అనేకము పడిపోయినవనియు బీద హిందూచూహమ్మదీయల ఆస్తి గింజలు ఎల్లయు తుడిచిపెట్టికొనిపోబడిన వనియు ఇవన్నియు తాము కనిపెట్టినంతవరకు వ్రాసిరినియు కలెక్టరుగారు తెలియజేసినారు. మూడవతేదీని వ్రాయబడిన ఈ యంత్రమును ప్రభుత్వముపక్షమున గా. రామచంద్రరావుగారికి ప్రభుత్వ తరమిచ్చిన యధికారి యెరుంగనే యెరుంగ డనుకొందమా? పాపము కర్నూలుకలెక్టరుగారు దయామయులై జిల్లాలో ఇతర ప్రాంతములస్థితి తమకు తెలియలేదనియు ముందునకు తెలిసి ద్రవ్య మనసరమైనచో త్రోవవార్త పంపెదమనియుగూడ తెలియజేసిరి. అందుమీద మాత్రము ప్రభుత్వపు కార్యదర్శి నవంబరు 11 వ తేదీనియే కటుక్కుమనునట్టి ప్రభుత్వ తరము వ్రాసినాడు. కర్నూలు కలెక్టరుగారికొక్క విషయమును గమనింపవలయునట! టౌను నివారణయం డెట్లో వరదనివారణయందును ప్రభుత్వమువారు ప్రజల జీవసంరక్షణకు సాయము చేయవలసినదే యటగాని పనిచేసికొని బ్రతుకు ప్రజలు వారి మామూలుసౌఖ్యములతో బ్రతుకు నట్లు తోడ్పడకూడదట! ఈపరిపాలనా తత్వము యొక్క విమర్శ ముందునకుచేయుదుము. ఈ కార్యదర్శియొక్క ప్రతిభ ముందునకు నుగ్గడింతుము. కాని ఈప్రతిభగలకార్యదర్శి ఇంతయోలోచనగల మనుజుభావుడు రామచంద్రరావుగారి ప్రశ్నకు 21-వ తేదీని ప్రభుత్వ తర మిచ్చునప్పుడు 11-వ తేదీకి ముందు జరిగిన సంగతులను తాను 18-వ

తేది ప్రభుత్వపు టుత్తరువుగా ప్రకటించిన సంగతులను ఏల తన యజమాని యగు కార్యనిర్వాహక సభ్యునికి తెలియజేయక పోయెనో ఏల రామచంద్రరావుగారు తమప్రశ్నకు నియ్యబడిన ప్రభుత్వ తరము అసంతృప్తికరమని పల్కినప్పుడు గా. గిల్లనుగారు కర్నూలు కలెక్టరుగారి నివేదిక సారాంశమును చెలిపి గౌరవనీయ సభ్యుల కొక కొంత సమాధానము చెప్పక పోయిరో ఏల రామచంద్రరావుగారు ప్రభుత్వ తర మిచ్చుచు తమ ప్రశ్న కృష్ణా గుంటూరులకు అన్వయించునని తెలిపిరో అధ్యక్షులుగారు ఈసందర్భము పురస్కరించుకొని రామచంద్రరావుగారి అసలు ప్రశ్న నెట్లు మరచిరో యివి యెల్లయు మాకు తెలియరాక బహు విచిత్రములుగా దోచుచున్నవి. కర్నూలు కలెక్టరుగారి యాదార్యము బయటబడి వారి నణచుటకు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు వ్రాసిన వ్రాత చర్చకు వచ్చి కృష్ణా గుంటూరు కలెక్టరు లేమాత్రమును మేల్కనియుండకుండుట తీక్షణ వ్యాఖ్యానము పాలనయెడల ప్రభుత్వాధికారవర్గము గౌరవలోపంబగుననియు యిత తనుకులాడుట ప్రభుత్వ ప్రతినిధుల పక్షమున కావచ్చినది? గా. మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారికి—తన కార్యదర్శి చేతికింద గా. గిల్లనుగారి గతియు నిట్టిదేనో యేమో యెరుంగము—కర్నూలు కలెక్టరుగారి నివేదికమును గురించి ఏమియు తెలియమినో జాగ్రత్తగా అందలితేదీలను తన ప్రశ్న తేదీని తాము ప్రభుత్వ తరమునడిన తేదీని పోల్చి చూచుకొనమనియో ప్రభుత్వాధికారుల స్వల్ప సమాధానముతో సంతృప్తిపడువాడైనారు. తమకు సరియైన ప్రభుత్వ తర మీయలేదు కావున అట్టిప్రభుత్వ తర మిచ్చువంకు శాసననిర్మాణసభయే ఆపుదలచేయవలసినదని తీర్మాన ముపక్రమించియు గా. గిల్లనుగారు ప్రభుత్వమువారికి విషయములు దాచునట్టి యధిలాప లేదనియు ప్రకటన వెలువరతు మనియు చెప్పుటతోడనే తీర్మానము నుపసంహరించుకొనినారు. ప్రభుత్వమువారికి విషయములు దాచవలయునను అధిలాపకలదని మేమెప్పుడును అనువారము కాము కాని ప్రస్తుతపు పరిపాలనాపద్ధతిలో అనేక కారణములవలన ముఖ్యముగా స్థానికాధికారులు తమ నిరంకుశత్వమే ఆధారముచేసికొని తమ ఇచ్చకువచ్చినట్లు ఆడుటకు నీలున్నందువలన, ఆయధిలాపయున్న నేఫలములుకలుగునో ఆఫలములు కలుగుచున్నవి. అందుచేత ప్రజాపతినిధులు ప్రభుత్వమువారిపై ననుమానముచేగాక పద్ధతిపై ననుమానముచే నట్టి విషయములలో దృఢముగా నుండవలసియుందురు. అంతే కాక రామచంద్రరావుగారి ఆపుదల తీర్మానము మన శాసన నిర్మాణసభా కార్యక్రమమున క్రొత్తదారిద్రోక్కుచున్నది. అదారి నుపయోగించుటకు మన ప్రతినిధులకు హక్కు గలదనుట గూడ ఈ తీర్మానముపసంహృతము కాని యెడల తేటపడి యుండును చల్లని మాటలతో ప్రభుత్వాధికారులు ఆయనుకూలమును నెట్టివైచినారు. అయినను గా. మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు కృష్ణా గుంటూరుజిల్లాల కలెక్టరులు చేసిన ప్రయత్నపువ్యాప్తి ఇంతటిది యని నిరూపించువరకును ప్రభుత్వాధికారులను వదలక ప్రశ్నించి ముందునకైనను స్థానికాధికారు లిట్టి విషయములలో తమ తమ ధర్మములను నిర్వహించునట్లు పునాది వైతురుగాక యని కోరుచున్నాము.

యుద్ధస్థితి.

“విజయము యుద్ధోపకరణయంత్రాలయము లందు గలుగవలయును. యుద్ధోపకరణ నిర్మాణ మునందు మనము జర్జనులతో తులనానుచున్నాము. మనము వారిని మించినపుడు జర్జనులతో గర్వము నాశనమగును.” అనికర్మకారుల నాయకుడు బెకెటెల్లుగారు చేసిన హితోపదేశము నందు విజయమార్గముసూచింపబడినది. యుద్ధోపకరణములు విరివిగ నున్నపుడు, విజయము సాధ్యమనియును యుద్ధోపకరణములు విరివిగ లేనపుడు నైస్య నివహంబు లున్నను విజయము సాధ్యముగాదనియును వర్తమానస్థితివలన స్థిరమగుచున్నది. రుమేనియా రంగము.

రుమేనియానుల రణరంగ ప్రవేశము నష్ట దాయకమని కొందరును లాభదాయకమని కొందరును వాదించుచున్నారు. రుమేనియాదేశపు స్థితి ఎటులు పరిణమించినను వారి ప్రవేశమువలన మిత్రమండలికి లాభము గలిగిన దని యంగీకరించవలయును. రణరంగము నందు క్రొత్తగ 5,00,000 సైనికులు ప్రవేశించినపుడు వారిల నెదుర్కొనుటకు శత్రువులు కొంత బలమును వినియోగపరచుట యవసరమైనది. పడమటి రంగమునుండియును ఇటలీరంగమునుండియును శత్రువులు వారి సైన్యములను రుమేనియా రంగమునకు రప్పించిరి. సైన్యములతో పెద్దపిరంగులు యుద్ధోపకరణములు చనుదెంచినవి. ట్రాన్సిల్వానియానుండి రుమేనియానులు వెనుకకుమరలిరి. కార్యేధియను కనుమలయందు ఘోరయుద్ధములు జరిగినవి. శత్రు సైన్యములు క్రమక్రమముగ కార్యేధియను పర్వతములందలి వల్లను కనుమ నుండి 13 మైళ్లును, రోటెనుధరను కనుమనుండి 16 మైళ్లును, ప్రిడియలు కనుమనుండి 17 మైళ్లును రుమేనియా దేశమునందు ప్రవేశింప గలిగినవి. జియిలు లోయయందు జర్జనుల సైన్యము ఫిరంగుల బలమును గలిగి ముందునకు బోవుచున్నవి. ఉత్తరమునందు కింబొలంగు ప్రాంతమునందు ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. జర్జనుల యొత్తిడికి రుమేనియానులు వెనుకకు బడుట యవసరమైనది. జర్జను లుత్తరదిశనుండి సైన్యములను దక్షిణదిశకు జేర్చుచున్నారు. రుష్యనులును నుత్తరదిశనుండి కింబొలంగు ప్రాంతములకు సైన్యములను జేర్చుచున్నారు. తూర్పుదిశయందు రుష్యనులు రుమేనియానులు గలిసి శత్రువుల సైన్యములను జర్జనాడ కాక్స్టంజ రైలుమార్గపు ప్రాంతమునకు నెట్టినటులు తెలియుచున్నది. వెనుకకు బోయిన రుమేనియానులు డోబ్రుజ్జయందు తిరిగి 40 మైళ్లు ముందునకు వచ్చిరని తెలియుచున్నది. ఈ ప్రస్థానమువలన నుభయపక్షములకును కొంత యాశాభంగమును కొంత ప్రయోజనమును సమకూడినదని విశదమగుచున్నది. జర్జనాడ ముఖమున శత్రువులకు డాన్యూబు నదిని దాటి రుమేనియా యందు ప్రవేశించుట సాధ్యముగాలేదు. డోబ్రుజ్జను సంగ్రహించుటకై రుమేనియానుల ట్రాన్సిల్వానియా యవస్థాంధనము భగ్నమైనది. రుమేనియాను సహించుటకై జర్జనులు చేసిన విశ్వప్రయత్నముల వలన కార్యేధియను కనుమలందును డోబ్రుజ్జయందును విజయము గలిగినది. కాని పడమటి రంగము నందును ఇటలీరంగమునందును బాల్కనురంగమునందును శత్రువులు పరాజితులైరి. రుమేనియారంగము నందు జర్జనుల పురోగమనము నిరోధించుటకు రుష్యనులు రుమేనియానులు శౌర్యసాహసములతో పోరు సలుపుచున్నారు. కాని

వ్యాసాదిని సూచించిన యుద్ధోపకరణబలము జర్జనుల కీరంగమునం దధికముగ నుండుట వలనను రుమేనియానులు వెనుకబడుచున్నారు. హేమంతము సమీపించుచున్నది. జర్జను లోపుగ రుమేనియానులను పరాజితులను జేయుటకు వివిధ రంగములనుండియు సైన్యములను రుమేనియా యందు జేర్చుచున్నారు. జర్జనులకు దక్షిణ దిశయందున్న పిలియాను వశమైన ఓరోస్ట్రె ప్రాంతమునందుగల రుమేనియాను సైన్యములు చీలిపోవును. మధ్యభాగమునందున్న పిటేషివశమైన పడమటి భాగముతో సంబంధము చీలిపోవును. ప్రిడియలులో యకు దక్షిణమునందు బుస్టేని స్టోయెస్టెలకు నడుమను సమూల్యమైన కిరోస్కీనూనె గనులు గలవు. ఇవి స్వాధీనమైన జర్జనులకు కొంత లాభము గలుగుటయే గాకను ప్రతిభయును హెచ్చుట సహజము. రుమేనియానుల స్థితి విషాదకరము. కాని కాలము వైవము వారి కనుకూలించునని తోచుచున్నది.

మిత్రమండలి విజయప్రసానము

శత్రురాజ్యములకు మధ్యస్థితివలన వాని కొక ముఖ్యమైన లాభముగలదు. సైన్యములను యుద్ధోపకరణములను నొక రంగము నుండి వేరొక రంగమునకు మరల్చుట సులభము. పడమటిరంగమునందు మిత్రమండలి కపారమైన యుద్ధోపకరణములు గలవు. వానిని తూర్పు రంగమునందు జేర్చుటకు మార్గములేదు. రుమేనియానులు రణరంగమునందు జేరుటకు పూర్వమీ సదుపాయమును గోరిరి. రుష్యాదేశము ద్వారా యుద్ధోపకరణములను రుమేనియాకు మిత్రమండలి పంపగలిగినది. జర్జనుల నొకానొకర పూర్వమువలనబలములకు నీపనియిప్పుడు దుస్సాధ్యమగుచున్నది. కాని జర్జను లొక రంగమునుండి వేరొక రంగమునకు మార్చుటవలనను శత్రుపక్షమునకు ఇతరరంగములందు పరాజయము గలుగుచున్నది. పడమటి రంగమునుండి తూర్పురంగమునకు సైన్యములను మరల్చుటవలన మిత్రమండలి సైన్యములవలీలగ సోమరంగమునందును ఏకరునది కుత్తరము నందును జర్జనుల నోడించ గలిగినవి. బ్రిటీషు సైన్యము లవలీలగ బూమాంటు హెమెలు బూకోర్టు సెయింటు పెర్రీ ప్రదేశములను వశపరచుకొనినవి. 7000 జర్జనులు బందీలు చేయబడిరి. ఈ ప్రాంతమునందు 20,000 సైనికులు నష్టపడిరిని పరిగణింపబడుచున్నది జర్జనులు రెండేండ్లు శ్రమ పడి నిర్మించిన రక్షణోపాయములు రెండుదినములలో ధ్వంసముచేయబడినవి. దుర్భేద్యములని నమ్మిన సందర్శనప్రదేశములు యుద్ధోపకరణముల బలిమిని సుభేద్యములైనవి. జర్జనులు సయితము వారి పరాజయమును నొప్పుకొనిరి. పడమటి రంగమునందు మిత్రమండలికి చాలినంత సైన్యబలము సామగ్రి బలము గలదు. జర్జనులొక ప్రదేశమును సంగ్రహించిన మిత్రమండలి సైన్యములు వేరొక ప్రదేశమును ముట్టడించుచున్నవి. ఏ ప్రదేశమునందు మిత్రమండలి సైన్యములు విజృంభించునోయని జర్జనులుభయంపితులై యుండుటయవసరమైనది. ఇంత వరకును దుర్భేద్యమనినమ్మిన పిక్క ప్రదేశము సుభేద్యమైనది.

ఇతర రంగములు

బాల్కనురంగమునందు సర్వీయనులు మిత్రమండలిసహాయమునుబూని బల్గేరియానులను క్రమక్రమముగ వెనుకకు నెట్టుచున్నారు. జర్జను దుర్భేద్యమనినమ్మిన జర్జా మొదటను స్వాధీనమైనది. ఇప్పుడు మెసిడోనియాకు ముఖ్యస్థానమైన మొనాస్టిరు సర్వీయనులకు వశమైనది. ఈ ప్రాంతమునందు ఇటలీ దేశ సైన్యములును సర్వీయనులకు సహాయ

పడినవి. సంపూర్ణముగ సంహరింపబడిన సర్వీయా పునరుద్ధారితమై విజృంభించు చున్నది. సెలోనికా యందలి సైన్యములు క్రమముగ ముందునకు బోవుచున్నవి. బల్గేరియానులు డోబ్రుజ్జయందు విజయమును బడయుటకు మోనాస్టిరును బోగొట్టుకొనిరి. ఆస్ట్రియానులు ట్రాన్సిల్వానియా యందు విజయమును బడయుటకు కార్యోయందు పరాజితులైరి. మిత్రమండలి యవలంబించిన సకల రంగైక కాలతంత్రమువలన జర్జనులకు మధ్యస్థితి వలన గల లాభము చిన్న రాజ్యముల నుపసంహరించుటకు ప్రయోజన కరమైనను పెద్దరాజ్యములను నుపసంహరించుట జాలదని గతించిన రెండేండ్ల యుద్ధచరిత్రవలనను విశదమగుచున్నది. జర్జనులు మహాప్రయత్నములను జేయుటకై గ్రోయినరు సేనానాయకుని నియమించిరి. వాని ప్రయత్నముల ఫలము ముందు తెలియగలదు. యుద్ధస్థితి రుమేనియా రంగమునందు దక్క శేషించిన రంగములందు మిత్రమండలికి మిక్కిలి యనుకూలముగ నున్నది.

ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథములు

శ్రీయుత మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారి యాచూన్యమున నియమితమైన ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథసంపాదక వర్గము వారు 1915-16 వ సంవత్సరమున నిర్వహించిన కార్యసరణి ప్రకటితమయినది. ఒక్కోదావరి జిల్లాలో మాత్రము ఈవర్గము వారు తిరుగగలిగినారు. 18,783 గ్రంథములను పరిశీలించినారు. 1881 టి మాత్రము గమనింపదగినవని నిర్ణయించినారు. 1824 టిని ఈవర్గములోని ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకాగారమునకై దానమాలకముగానో విక్రయమాలకముగానో ప్రతి వ్రాసుకొనుట మాలకముగానో చేర్చగలిగినారు. ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకములను మనదేశములో ప్రజలు పూజకు పెట్టుకొనుట సామాన్యచారము. అట్టి గ్రంథములను ఆమ్మ కొనుట యనినది తప్పు. ఊరక ఇచ్చివేయుటకు స్వంతదారులకు మనసొప్పుదు. ప్రతి వ్రాసికొనుటయే గ్రంథ సంపాదనమునకు సాధనము. అంతమట్టుకు వ్రాసికొననైన వ్రాసుకోనియ్యని యంతటి మూర్ఖులు పట్టుకలవారునున్నారు. ఈ కారణములచేత గ్రంథము లున్నచోటగూడ లేదనుట ప్రజలకు సామాన్యము. ఉదాహరణ మాయెదుటిని వేదికముననే కలదు. కొందరు గ్రామస్థులకు మొదట నీప్రత్యేక వర్గాధికారి ఉత్తరములు వ్రాసి ఆయా గ్రామములలో గల ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకముల యునికినిగించి తెలుపవలసినదని కోరగా అట్టిగ్రంథములు తమ గ్రామములలో లేనేలేవని వ్రాసినట్లు! తుదకు అచ్చటనే యెక్కువ గ్రంథములు బయల్పడినవట! ఇంత యనానుకూల పరిస్థితులలో పనిచేసిన ఈ సంపాదక వర్గము వారు సంస్కృతములోను ఆంధ్రమునకు కొన్ని చించి గ్రంథములు సంపాదించినారు. సంస్కృతగ్రంథములు సంఖ్య పోగున వైదికతలు కలదట! అది సహజమే నేమా. పునా కొండు పరిష్కరిత శతాబ్దములకు బహుశః చేగల విభుకృతమనిచే వచనరూపముగా వ్రాయబడిన బృహజ్ఞాతకపు వ్యాఖ్యానము దొరకినదట. అందులో మృతభాష జాతీయమును మాని స్వేచ్ఛగా నక్కాలపు గ్రంథకర్తలు ముచ్చట తెలుగు వ్రాసినవట స్పష్టమగుచున్నదట! నివేదికకర్త నీవాక్యముచే గ్రాంధికవాద నిరసనం బొనర్చుచున్నా నేమా తెలియగారు. ఓక్రకధనమనరించిన రామాయణ వచనం దొండు దొరకినదట. తటాకములు నిర్మాణములకు సంబంధించిన వాస్తుశాస్త్రములు రెండు బయల్పడినవట! అమరకోశముపై చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యాన మొక్కటి చిక్కినది. సంస్కృతమునకు వైఖానస యాజ్ఞ వల్క్యనూత్రముల వారికి చెందిన వేద సంబంధ గ్రంథములు ఆ పురా ప మైనవి చిక్కినవి. ఇంతవని జరిగియున్న నవి వ్యాఖ్యానాధికారికి మాత్రము దినిప్రాముఖ్యతగాని ఉపయోగము కాని మదింపు చేయుటకు వీలులేకపోయినది. ఈవిధముగా పనిచరిగినచో రాజధానియంతట పనియగుటకు ఎండ్లపట్టిపోవునట! ప్రభుత్వకార్యదర్శి డివాన్ బహదూరు పి. రాజగోపాలాచార్యుల వారు మాత్రము సంపాదకవర్గమువారి కార్యక్రమము ప్రశంస నియచుటకు సంతుష్టపీకరము.

బరోపా మహా సంగ్రామము

బల్లెరియావారు మొనాస్థిరునుండి పారిపోవుట

అలెగ్జాండ్రా రాణిగారు—భారతీయ సేనకు బహుమానమిచ్చుట

ఆస్ట్రీయా చక్రవర్తిగారి మరణము.

రాజప్రతినిధిగారు అమెరికా రాయబారితో ననుకూలాభిప్రాయమును తెలుపుట.

(రైటరు ఏ ష స్పీ.)

ఇంగ్లండు

ఆహారపదార్థముల ప్రశంస.

లండను, నవంబరు 20:—ప్రజాప్రతినిధిసభలో ఆహార పదార్థముల సమస్య విషయమైన చర్చ సందర్భమున సముద్రాంతగ్రామాల వ్యాపారము ఆహార పదార్థముల సమస్య కట్టి అభ్యంతరము నీయజాలదని చర్చిల్ గారు చెప్పి వర్తక శాఖలను సాయుధములుగా నేర్పజచుట ముఖ్యమని స్థాపించిరి. సాయుధములుగా నుంచబడిన వర్తక శాఖలు ముప్పాతికా ముప్పైసముద్రాంతగ్రామాల ప్రజలయనుండి లిప్సింపు కొని వచ్చుచున్నవి. సాయుధములు కానివానిలో ననేకములు ముంచివేయ బడుచున్నవి. ఇదివఱకు మనము గోల్ఫ్ స్పియిన నాకలకు బదులు క్రొత్తనాకలను నిర్మించియు, ఇతర నాకలను గొనియు భర్తి చేసితిమి.

ఆహారపదార్థముల సమస్య

రన్నియనుగారు సముద్రాంతగ్రామాల వలన నాకలకు గలిగిన నష్టములనుసూచించి యుద్ధప్రమాదముల భీమాలు ఏర్పడినవిని తెలిపిరి. సైనికులకును నావికులకును భోజనసామగ్రిలను పంపుట అగత్యమైనందున దేశమునకు వచ్చుసామగ్రి తగ్గినది. ఉత్తర అమెరికాలో గోధుమలపంట చాలతక్కువగా నున్నందున ఈ సంవత్సరము ఆస్ట్రేలియనులతో బేరము పెట్టుకొనవలసి వచ్చినది.

ఇతరల అభిప్రాయము

పైన సూచించిన రన్నియనుగారి మాటల విషయమున విమర్శల నేకములు బయలుదేరెను. కాని అన్నియు ఈ ఏర్పాట్లు మంచివి యని యొప్పుకొని రన్నియనుగారి తలఁపుల నామోదించెను. యుద్ధమున సంపూర్ణ విజయాగమమునకు ఈ తలఁపులు నత్యవసరములని ప్రజలందఱు నొప్పుకొనిరి.

భోజనసామగ్రిల విషయాధికారి తన యావదధికారమును వినియోగించుటకు ప్రోత్సహింపవలయుననియు సామగ్రిల వితరణయోగమును గూర్చి అధికారుల మాటలను జరిపించుటకు ప్రజలు కుతూహలై యున్నారనియు “డెయిలీ న్యూస్” పత్రిక వ్రాసినది.

యుద్ధము ఇంకను విశేషకాలము జరుగునని యందఱు నంగీకరించి క్రొత్త యేర్పాట్లు అవసరమని యొప్పుకొనినందున ఇంత దీర్ఘచర్చ జరిగెనని పార్లమెంటు సభా విలేఖరులు తెలుపుచున్నారు.

తైముపుత్రిక

భోజనసామగ్రిలకోసం కీ సమయమునందు ట్రిక్లెట్ నేర్పాటు చేయరని సూచించుచు “తైము” పత్రిక రన్నియనుగారి మాటల నామోదముగా నామోదించుచు లాయెడ్ జార్జిగారు భోజనసామగ్రిల సమస్య అధికారిగా నుండుటకు సమ్మతించి పూర్వకండన వ్రాసినది. డేవీస్ పోర్టు ప్రభువుగారి నామమును భోజనసామగ్రిల అధికారుల నియోజనవిషయమున సూచించబడినది.

ఆహారపదార్థ సమస్యలు

లండను, నవంబరు 20:—నేటిదినమున ప్రచురింపబడిన లండను గజెట్టులో ఆహారపదార్థములగూర్చి వర్తకసంఘము వారి కీక్రింది యధికారము లీయబడినవి. ఎటువంటి పదార్థములైన దుర్వ్యయము చేయరాదని ఆజ్ఞాపించవచ్చును. ఎవరైన నెవ్వర కుపయోగపడవలయునో పరిమితి నేర్పరపవలయును. దుర్వ్యయపదార్థము లేవియో నిశ్చయింపవలయును. ఒకానొక పదార్థ మెటులు తయారుచేయబడినదియు, అది జనుల కెటులు సప్లయ చేయబడునదియు, బహుసంఖ్యకుల నమృతబడునదియు, నిశ్చయింపవలయును. వస్తువుల

యన్న తవిలువల నేర్పరపవలయును. ఆర్బిటరేటరు గారిచే నియమింపబడిన వస్తువులబట్టి నిలువసామానుల వ్యాపారము జరుగవలయును.

బ్రిటిషు ఖయిదీలు

లండను, నవంబరు 20:—నేటిదినమున జరిగిన కామసుల సభలో హోపుగా రిలులచెప్పిరి. కట్టువద్ద జరిగిన యుద్ధములో ఖయిదీలుగా తీసికొనబడినవారిలో ననేకమంది బ్రిటిషు సైనికులు ఎఫ్ యాను, కారాహిస్సారు, అడానా, కాష్టహంటులలో నున్నారు. మొదట బేర్మోనబడినవోట తక్కిన ప్రదేశములలోకంటె విశేషముగా నెక్కుడు ఖయిదీలున్నారు. భారతీయులు రాసివేయిసలో నున్నట్లు లున్నది.

వర్తకసంఘ పద్ధతులు.

పాలఖరీదు నెచ్చింపగూడదు.

గోధుమపిండి నధికము చేయుట.

లండను, నవంబరు 21:—వర్తకసంఘమువారు కొన్ని చట్టముల నేర్పరచిరి. ప్రస్తుత మున్నధరకంటె పాలధర నధికము చేయగూడదు. గరడు కట్టింపబడిన (కండెన్సుడు) పాలకు మాత్రమిచ్చవలయునందు. గోధుమపిండిలో నూరుపాళ్లలో 72 మొదలు 78 వరకు (వేర్వేరురకములుగ) మరలలో విసరించిన గోధుమపిండి యుండవలెను.

హిందూదేశ సేనలకు బహుమతి

లండను, నవంబరు 21:—గురువారమునాడు అలెగ్జాండ్రా రాణిగారు హిందూదేశ సేనలకు పట్టుగుడ్డతో చేయబడిన యూనియన్ జాక్ పతాకమును కవచపత్రము నొసంగుదురు. ఈ యుత్సవము ఇండియా ఆఫీసునందు జరుగును. ఈ పతాకమును కవచపత్రమును యుద్ధానంతరము ఢిల్లీకి పంపబడును. వీనిని బ్రిటిషుదేశపు స్త్రీలును బిడ్డలును తయారుచేసిరి.

యుద్ధానంతర సామ్రాజ్య సంస్కరణము

లండను, నవంబరు 21:—టీల్ మొయిల్ గారు బర్మిక్ గో హోము నగరమున నుపన్యసించుచు ఎట్టి ప్రభుత్వమును స్థానిక స్వాతంత్ర్యము తప్పక ఉండవలసిన విషయమును, హిందూదేశమునందు ప్రజా బాహుళ్యమును, వస్తునిర్మాణమును, విద్యయు నభివృద్ధినించుచున్నందున ఆదేశమును మన నంగీకరింపవలసిన యావశ్యకతగలుగు విషయమును, అధిని వేతముల విషయములును, అధినివేత సంరక్షణ భారములను గూర్చిన విషయములును ముఖ్యముగా చర్చింపబడవలసినవని నుడిచిరి.

ఒక ఘరణము.

లండను, నవంబరు 21:—లెఫ్టినెంటు జనరల్ సర్ బెంజమిన్ కాడ్ గారు మరణించిరి ప్రకటించిరి.

ప్రాస్తు

బ్రిటిషువారు ఖయిదీలను పట్టుకొనుట.

లండను, నవంబరు 21:—మేము మఱి 80 మంది ఖైదీలను పట్టుకొంటిమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

కందకములను ముట్టడించుట

లండను, నవంబరు 21:—గ్రాండ్ కోరుకు నైర్వృత్తి దిశను శత్రువులు తీవ్రముగ శత్రువుల వస్తువును గురిపెడిచిరి. గోమికోరు, రాక్స్ కోరు, ఈ వెస్ ప్రాంతములందు మేము జయప్రదముగ శత్రుకందకములను ముట్టడించితిమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

ఫిరంగి యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 21:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. సోమునది కు త్తరమునను దోమాంటు ప్రాంతమునను తీవ్రముగ ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది.

సోమురంగము.

లండను, నవంబరు 21:—18 వ తేదీని బ్రిటిషు సేనలును, కెనడా సేనలును మంచునందు శత్రువుల నోడించి గ్రాండ్ కోరును దాటిరి. ఖైదీలు కందకములందు మంచువలన జచ్చి పోవుచుండిరి గాన లొంగిపోవుటకు సంసిద్ధులై యుండిరి. జర్మను కందకములందు ముఖముఖి యుద్ధము జరిగినది.

బాల్కను

మొనాస్థిరు వలనము.

లండను, నవంబరు 21:—మేసిడోనియా యందలి రైటరు సంఘపు పరాసు విలేఖరుడు 19 వ తేదీ నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—నిన్నటిదిన మంతయు బల్లెరియాను వేగుదళము వారు మొనాస్థిరునుండి వెనుకకు పోవుచుండిరి. వెనుకనుండు సేన తమ కందకములను రాత్రి చాలనేపు రక్షించుకొనుచుండిరి. తెల్లవారి వారును కందకములను వదలిపెట్టి పోయిరి. పరాసు ఆశ్చర్య సేన ఉదయము 9 గంటలకు పురమును ప్రవేశించెను. అప్పుడు బల్లెరియాను లండనును పురమును వదలి వేసి పోయిరి. రష్యనులును ఇటలీవారును పురమునకు దక్షిణమున కొండలపై కొన్ని వందల మంది బల్లెరియానులను పట్టుకొనిరి. పట్టణమునకు నష్ట మేమియుగలుగలేదు. పురజనులు తుపాక్షిధా పీడితులై యుండి మిత్రమండలివారు పురమును ప్రవేశించిన తోడనే స్వాగతమునొసంగిరి. సెర్వియను పతాకమును, పుష్ప పతాకమును బ్రిటిషుపతాకమును పురముపై నెగురవేయబడిన.

సెర్వియనుల పరాక్రమము.

పరాసు కాల్పులము మధ్యాహ్న సమయమున పురమును బ్రవేశించెను. పురజనులు పరాసుపతాకము నెగురవేయగోరుచుండిరి గాని పరాసువారును రష్యావారును సెర్వియనుల పరాక్రమమును దలచి సెర్వియను పతాకము నుంచుడని చెప్పిరి.

వెనిజలస్ గారు

జాతీయోద్ధ్యమము.

లండను, నవంబరు 21:—జాతీయ వాదులు ఏదెన్న ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశాధికారమును సమ్మతించువారు గాన జాతీయ వాదులు విజాతీయము నొందరని వెనిజలస్ గారు తైముపుత్రికకు వ్రాసిరి. జాతీయవాదులు రాజు గారితో బోరదలంచుకొనలేదు. శత్రువులు తమ దేశమునకు వచ్చినందున వారు శత్రువులను దలమి వేయుటకు ముఖ్యముగా కోరుచుండిరి. మిత్రమండలివారు యుద్ధానంతరము తమకు సక్రమముగ ప్రభుత్వము నేర్పరచగలరని తమ సమ్మతమని వెనిజలస్ గారు వ్రాసిరి.

సెర్వియను విజయము.

లండను, నవంబరు 21:—సెర్వియనులు మొనాస్థిరును దాటి శత్రువులను వెంబడించుచు మఱి కొన్ని గ్రామములను పట్టుకొనిరి. శత్రువులకు విశేష నేనాసహాయము గలిగెను. వారు తీవ్రముగా తలపడుచున్నారు.

సెర్వియను సేనాధిపతి యభిప్రాయము

పైస్, నవంబరు 21:—జనరల్ పట్టిక్ గారు మిత్రమండలివారు సెలోనికానుండి విజృంభించుట రొమేనియాకు చాల దోడ్పడుచున్నదనియు, బల్లెరియాకు జర్మనీసాహాయ్యములేనిదే బల్లెరియా మనతో బోరజాలదనియు చెప్పెను.

అమెరికా

రాజప్రతినిధిగారిని సందర్శించుట.

న్యూయార్కు, నవంబరు 21:—హిందూదేశమునందున్న అమెరికను అన్సోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్తాసంఘపు విలేఖరుడు ఇటీవల హిందూదేశ రాజప్రతినిధిగారిని సందర్శించిరి. రాజప్రతినిధిగారు వారితో నిట్లు చెప్పిరి:—యుద్ధమువలన హిందూదేశము తాను సామ్రాజ్యమునకు చేయగల సేవను నిరూపించుటకు అవకాశము గలిగెను. యుద్ధము వలననే హిందూదేశాధిక రాజకీయ పరిస్థితులును వృద్ధినించుచున్నవి. హిందూదేశపు అభివృద్ధి యాశయము సందర్భమున హైందవలకు నేనను సహాయము చేయుచుందును.

అనంతరము రాజప్రతినిధిగారు హిందూదేశపు రాజభక్తిని ప్రశంసించి స్వదేశ సంస్థానాధిపతులును, ప్రజలును సామ్రాజ్యముతోటకు దోడ్పడుటను గొనియాడిరి.

తరువాత వారు యునైటెడ్ స్టేట్సులో హిందూదేశమును గురించిన అభిప్రాయములను సూచించి హిందూదేశము దుర్భరముగ ప్రభుత్వముక్రింద నున్నదను యునైటెడ్ స్టేట్సు వారి అభిప్రాయము అనుభవమునందు నిలువజాలదని చెప్పిరి.

హాలండు దేశము.

హాలండు కడు చిన్న దేశము. అందున్న 60 లక్షల ప్రజలను లండను నగరమున నిమిషపు వచ్చును. వైశాల్యము ఆమె రికార్డులోని న్యూయార్కు రాష్ట్రమునకు 2 1/2 రెట్లుండును. విరోధాభిప్రాయములతో బెర్లిన్మును, మాంటినిగ్రో, ఆల్బేనియా దేశములే కడు చిన్నవి.

హాలండుదేశము స్వాతంత్ర్యముకొనుటకు సరిపిన. యుద్ధములను బట్టియు, ఆర్థికవ్యాపారాది విషయములందు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము కొనుటకు సరిపిన మహా ప్రయత్నములను బట్టియు, విద్యాది విషయములందు ఆధిక్యమును బట్టియు, ఆ దేశము లోకమునందు ప్రాముఖ్యము నొందిన దేశములలో నొక్కటి యని చెప్పవచ్చును. ఆ దేశము ఒక వైపున బర్మిండియనులతోడను ఇంకొక వైపున పరాగులతోడను, మఱియొక వైపున స్పెయినువారి తోడను, జేతొక వైపున ఆంగ్లుల తోడను ప్రక్కనున్న జర్మను వారితోడను సంతత యుద్ధములచే నలిగి నలిగి, ప్రస్తుతమున్న శాంతి స్థితి నొందినది. చుట్టును గల దేశములే గాక అప్పుడప్పుడు సముద్రమును దేశమునై దండెత్తుచుండెను.

హాలండు దేశ చారిత్రము నిజముగా ప్రబోధకమనియే చెప్పవచ్చును. ఆ దేశము 19 వ శతాబ్దమునందు ప్రస్తుత మహాస్థితిని గణించినది. స్వతంత్ర దేశముగా 16 వ శతాబ్దమునండి యుండెనుగాన దేశస్వాతంత్ర్య చారిత్రము మాడు శతాబ్దములక్రిందటినుండి యుండెడిదని చెప్పవలయును. అంతకుముందు దేశము చిన్న చిన్న స్వతంత్రరాష్ట్రములయొండి పేరు పేరు చరిత్రముల గలిగియుండెను. చరిత్రారంభ కాలము క్రీస్తుశక ప్రారంభమనియే యనగలము.

ప్రస్తుతము హాలండు అనునామము దేశమున కంతటికిని వర్తించుచున్నది. కాని మొట్టమొదట హాలండు దేశమని పిలువబడుచున్నది వాల్, మాన్, మెర్వ అనునదులకు నడుమ నున్నచిన్నరాష్ట్రము.

పదునాల్గవ శతాబ్దాంతమున బర్మిండి దేశమువారు హాలండుదేశములోని కొన్ని రాష్ట్రములను తమ దేశములో గలుపుకొన గోరిరి. ఇది జయప్రదముగ సాగి, నెదర్లాండు రాష్ట్రములకు రాజకీయైక్యత గలిగెను. కాని తుట్టుకుద కాఫలము బర్మిండి దేశమునకు దక్కకపోయెను. 1834 వ సంవత్సరము నందు పొరువవంతుడు ఫిలిప్ప, ఫ్లాండర్సు, ఆర్దామ్ జిల్లాల కధిపతి యయ్యెను. అతని మనుమడు ఫిలిప్ప 1427 వ సంవత్సరమున నామూరు జిల్లానుగొని, ఆమరునటి సంవత్సరమున హాలండు, జీలండు, హేనాల్టు, క్రీస్టండు అను జిల్లాలకు వారసురాలయిన తన జ్ఞాతియొద్దనుండి ఆజిల్లాలను దీసికొనెను. 1490 వ సంవత్సరమునందు బ్రాబంటు, లెంబర్గ జిల్లాలకు వారసుడై యతడు, 1493వ సంవత్సరమున లగ్నెంబర్గ జిల్లాను కొనెను. అతని కుమారుడు 1468 వ సంవత్సరమున లీజ్ జిల్లాను వశపఱచుకొని 1473 వ సంవత్సరమున గిల్డ్రాండు జిల్లాను తన దేశములోఁ జేర్చుకొనెను.

బర్మిండియనులు విదేశీయులైనను వారి పరిపాలనము ప్రజలకు సౌఖ్యకరము కాకుండలేదు. వారి పాలనమునను వాణిజ్య వ్యాపారములు వృద్ధియయ్యెను. దేశము ధనవంతుడయ్యెను. లోమెయిన్ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడెను, ఆంప్టెర్పు నగరము అభివృద్ధి నొంది ముఖ్యమగు శేషప్రదేశ మయ్యెను.

ఇట్టియెడ ఉత్తర దేశమునకు దక్షిణ దేశమునకును రాజకీయైక్యత సమకూర్చుట కష్టమయ్యె. బర్మిండిదేశాధిపుల పాలనము నందున్న రాష్ట్రములందు వివిధ జాతుల ప్రజలు వివిధ భాషలతో, వివిధ ధారములు గలిగి పరస్పర జాత్యభిప్రాయ వైషమ్యములతో వివిధ తెలుగుల నుండిరి. సముద్రతీరమునందును ఆరేణినిని ప్రాంతమునందును తప్పు హాలండువారికి నిర్ణీతమగు సరిహద్దు లేకుండెను. జాతీయైక్యతయే, దేశక్షేమమునకు మూలమని యందఱు నొప్పుకొనుచుండిరి. కాని నిరంతరము చీపుల మూకవలె పెరుగుచున్న పురపాలక సంఘములు తమ హక్కులను విడిచిపెట్టకుండెను.

ఇంతలో బర్మిండి దేశపు ప్రభుత్వము ఒకశతాబ్దకాలము నిలిచియుండి క్రమముగా బలవిహీన మయ్యెను. మహాశయమును దలపెట్టిన మహామహాదు మరణించినందున అన్యు హాశయమును అతనిలోనె యంతరించెను. బర్మిండియనుల సంతతివారి వివాహ దాసాదులవలన రాష్ట్రములు క్రమముగా నొక్కటొక్కటి తగ్గి పోయెను.

ప్రారంభమున దేశపాలకుడైన "పొరువవంతుడు" ఫిలిప్ కుమారుడు చారల్సు నాన్సియెడ్గ రాజ్యము చేయుచున్న స్విస్ కుటుంబమువారి వలన నొక యుద్ధమున హతుడయ్యెను.

అతడు తన మరణ కాలమున తన రాష్ట్రములను తన కూతురగు మేరీకి వ్రాసి యిచ్చెను. మేరీయును ఆస్త్రియానుండు బలవత్తువ ప్రభువగు మాక్సిమిలియను అను వానిని వివాహమాడి యతనితోనుండెను. ఇతడుక్రమముగా 1483 వ సంవత్సరమున చక్రవర్తి మాక్సిమిలియన్ నై మహా బలవంతుడై సామ్రాజ్యాధిపతి యయ్యెను. మేరీ 1482 వ సంవత్సరమున కాలధర్యము నొందగా ఆమెకున్న రాష్ట్రము లన్నియు నామె కిశువగు ఫిలిప్పకు వచ్చెను. 1494 వ సంవత్సరమున ఫిలిప్ప బాలుడయ్యెను రాజ్య కార్యసంరంధరుడై స్వరాజ్య భారమును తానే నిర్వహించుకొన నారంభించెను. రెండేండ్లయినవెనుక నతడు ఆగ్లోప్రభువు కుమార్తెయగు జోనా కన్యను వివాహమాడి కుభుముగా నుండెను. మఱి నాలుగు సంవత్సరములకు వారికి అద్వితీయపరాక్రమ వంతుడును, సామ్రాజ్య పూజ్యుడునగు చారల్సు అను నతడు జన్మించెను. అతడే దేశములలోని దిగువ రాష్ట్రముల నన్నిటిని ఏకచక్రము క్రింద నేలుచు స్వస్వస్థానితుడయిన పంచమ చారల్సు చక్రవర్తియని పేరు గణించెను.

చారల్సు ఆరేండ్లబాలుడై యుండగా నతనితండ్రి మరణించి తన యభివంధరాజ్యమునకు పనిబాలు నొప్పగించెను. బాలుడికిను విద్యాబుద్ధులు గలుగని పనిపాప ధైర్యమున యతనితాత రాజ్యభారమును వహించి 1513 వ సంవత్సరము వఱకు పాలించెను. తదనంతరము తన 16 వ యేట చారల్సు రాజ్య భారమును దానేపూని తృప్తియ చారల్సు అను ప్రఖ్యాత నామముతోఁ బ్రకాశించుచుండెను.

1516 వ సంవత్సరమున అతని మాతామహుడు వారసులు లేక చనిపోగ, అతనియొద్ది చారల్సుకు వచ్చెను. దీని మూలమున నతడు స్పెయినుదేశమునకు రాజై స్పెయినుదేశపు ప్రభువు చారల్సు అని ప్రఖ్యాతుడయ్యెను. 1519 వ సంవత్సరమున అతని తాతయగు మాక్సిమిలియను చనిపోగ, నతనిరాజ్యమును చారల్సుచేర మయ్యెను. ఈ మహద్వ్యవస్థ తనకిచ్చక్రవర్తి లిరుదమునొంగ నతడు ముద్రపెద్దచారల్సు సార్వభౌమ లిరుదాంకితుడై రాజ్యెను. రోము ప్రాబల్యము పడిపోయిన వెనుక ఇంత వైశాల్యముగల మహారాజ్యమును, అనేకజాతుల ప్రజలను పాలించగలిగిన మహాసార్వభౌము డింకొకడు లేకుండెను.

మహాసామ్రాజ్యము సద్ధిస్థించి ఏకచక్రముగా పరిపాలించుచున్నను, అతనియందు దొక్కదోషము మాపలేదు. అతడు స్వదేశీయులగు స్పెయినువారలయెడ పక్షపాతమునొంది ఇతర రాజ్యముల ప్రజలనుగూర్చి అంతగా విచారింప కుండెను. దీనివలన వివిధరాష్ట్రములవారిమనస్సులకు సంతుష్టి కలుగజొచ్చెను. అతడు పరిపాలనా విషయమున నతికఠినుడై యుండి కాసనానుబద్ధుడై మెలంగుచుండెను గాని ప్రజల కష్టముల బావుట యందతడు వెనుకంజవేయక సత్ప్రభువని విఖ్యాతి నొంది వారి యనురాగమునకును దృఢభక్తికిని బాత్రుడయ్యెను. తన పిన్నతల్లియగు ఆస్త్రియారాణి మాగ్డ రెట్టుకును, అతనిసోదరియగు హంగరీరాణి మేరీకిని అతడు ప్రతినిధిగానుండి యారాజ్యములను గూడదా నేలుచు, అనంతభూమండల భారము వహించుచుండెను. దిగువనున్న రాష్ట్రము లతనికాలములో ప్రాబల్యమును, విశ్వవ్యమనొంది వర్ధిల్లెను. పరిశ్రమ లతెక్కుమును వృద్ధి నొంది దేశమును సువర్ణవంతుడు చేయుచుండెను. వ్యాపార పారిశ్రామికాభివృద్ధి ప్రస్తుతము బెర్లిన్ముగా నేర్పడినరాష్ట్రములకే గలుగుచుండెను. ప్రస్తుతము హాలండుగానైన దేశము 16 వ శతాబ్దము లోగడ యభివృద్ధియేమియు నొందక నాగరికతయందు వెనుకబడియుండెను; కాని 16 వ శతాబ్దపు ప్రభు మహాసములందు ప్రస్తుతము హాలండునిపిలుచు జిల్లాలు స్వతంత్రసారస్వతముల నభివృద్ధి జెంది క్రమముగా ఆప్రాంతములకు నాగరికతయందు మాగ్దదర్శకము లయ్యెను.

నెల్లూరు, చిత్రనగరము నాటకపోటీపరీక్ష:— చిత్రనగరమున నాటకపోటీపరీక్ష జరిగి 2 మాసములు వెళ్లకచ్చినను, ఇంతవరకు బహుమానము లిచ్చుటగాని పరీక్షయంద వారి తేరిన వారియొక్క నామములు ప్రకటించుటగాని, లేనందున, పరిషత్తువారు బహుమానము లిచ్చుటమానినారా? అని ఒక పురవాసి వ్రాయుచున్నారు.

అన్యుతత:— ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ జరుగునపుడు సభవారియెదుట నొక బ్రాహ్మణుడెద్దులమగు శక్తిని ప్రకటింప నెంచి యొక బలమగు నినువగొలుసును ముక్కుముక్కులుగఁ జ్రొందెను. ఒక లావగు గునపమును వింటివలె వంచెను. సభికులు సభాధిపతులతో గూడ నాశ్చర్యమగు లయిరి. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

అద్దంకి సీమస్థితి:— అద్దంకి సీమల ఇబ్బందులను అందరకు తెలియునటులు సంక్షిప్తముగ వ్రాసిపంపిన ప్రచురింపబడును. ఇబ్బందుల నందరకు తెలియునటులు వ్రాసినప్రయోజనము కలుగును. కావ్యమువలె వర్ణించిన ప్రయోజనము గలుగదు.

ఒక విచిత్రమైన కేసు:— ప్రకటింపబడెను.

ధనవ్యయము. మనోల్లాసము.— జనోపయోగమైన విషయముగాదు. ప్రచురింప బడనేరదు. [ఆం. ప. సం]

శ్రీ సర్వజన విద్యాప్రదాయనీ నిలయపు ప్రకటనాండా గారము:—ఈ నెల 13 వ తేదీయందు గుంటూరుమండలములోని సంకంజాగల్గమాడి గ్రామమందలి శ్రీ సర్వజనవిద్యా ప్రదాయనీ నిలయ పుస్తక భాండాగారపు ప్రధమవాగ్దా కోల్పోవము శ్రీమాన్ వింజమూరి భావనాచార్యులుగారి, యాధిపత్యముక్రింద జయప్రదముగా జరుపబడెను. బ్రహ్మశ్రీ తాండ్రస్వసీంహా శాస్త్రిగారి ఈశ్వరప్రార్థనతో సభ ప్రారంభ మయ్యెను. బ్రహ్మశ్రీ బలిశేషలి లక్ష్మీకాంత కవిగారు పఠనీయగ్రంథములను గురించి యుపన్యసించిరి. ఏతద్వాంగా గార సభ్యుడగు కంకంరాజు వృసిహృదాపుగారు భాండాగారపక్షమున బీదల కుచితముగను నిరుపేదలకు పుస్తకసహితముగను విద్యనుగరవెదనని వాదన మొనంగిరి. పిదపఅగ్రా సనాధిపతిగారి యంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండునందు ఇకొకార్పొరేటు కాబడినది.)

గుత్తి జిల్లాకు సంబంధించిన రెండవ సెక్షను లోని రేణిగుంట(తోసహ) మొదలు, రేపల్లి(తోసహ) వరకుగల రివిన్యూ మరమ్మతు పనుల చేయించుటకుగాను సెక్షన్ ల కంట్రాక్టునకు పొడగు పంపుకొనవచ్చును.

రాయపురమునందలి ఛీపు ఇంజనీయరు వారి ఆఫీసువద్ద గాని, గుత్తిలోని డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీయరు ఆఫీసువద్ద గాని ఫారము 1కి రెండు రూపాయలు చెల్లించినచో టెండరు ఫారములు ఇవ్వబడును.

ఇట్లు నిర్ణయింపబడిన ఫారములపయి వ్రాసి పంపుకొనబడిన పొడగు ఆలోచింపబడవు. డిస్ట్రిక్టు ఇంజనీయరు వారి ఆఫీసునందు చూడదగిన కంపెని వారి వివరణ పత్రమునందు జెప్పబడియుండు కీటిని సెక్షనులోని యావత్తు పనులును జరిగింపవలసి యుండును. ప్రతి టెండరు చురు50 ధరావత్తు సొమ్ముతో బంపబడవలెను. టెండరుదారు కోరబడినప్పుడు వచ్చి అగ్రిమెంటు వ్రాసి యివ్వక తప్పిపోయిన యెడల ఈ సొమ్ము కంపెని వారివలన తీసికొనబడును. తిరిగి టెండరుదారునకు ఇవ్వబడదు.

1916 సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 15 తేది శుక్రవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలవరకు టెండర్లు పట్టబడును. టెండర్లు పంపుకొనబడు కవరులపయి "ఎక్. డిల్లియ. లైనులోని గుత్తి జిల్లాలో, రెండవ సెక్షనునందలి రివిన్యూ మరమ్మతు పనుల చేయించుకొనుటకు పంపుకొనబడు సెక్షన్ ల కంట్రాక్టు పొడగు" అని వ్రాసిపంపుకొనవలెను.

రైల్వే కంపెనీవారు అన్నిటికన్న తక్కువ రేటున రేట్లునకు, ఒప్పుకొనబడినట్టి గాని, లేక టెండరునైన అంగీకరించవలెనను నిబంధన లేదు.

ఇదివరకు సెక్షను కంపెనీవారిపనులు చేయించి యుండనట్టి క్రొత్త టెండరుదారులు దీనికై టెండరులు పంపుకొనునప్పుడు తమను గురించి చెప్పుబడిన యోగ్యతాపత్రములు ఇందుకు ఇతరముగ తమ నెరింగింప జేయు గురుతులును నకళ్లు వ్రాసి టెండరులతో పంపుకొనవలయును.

అంగీకరింపబడిన టెండరుదారు ఆ సెక్షను కయి రి మాసములకు ఒక సీజను టీకెట్టు యివ్వబడును. తన ఏజెంటునకును కావలయునని కోరు నెడల ఆ కాలమునకు మామూలు రేట్లలో సొమ్ము రేట్లకు ఇవ్వబడును.

స్థానిక వార్తలు

(0)

ప్రమాదము:— నేటిదినుసు హైకోర్టువద్ద నొక

కేసులు ట్రాముబండివచ్చుచుండగా నొకగుట్టపై బగ్గీ దానికి తగిలి పడిపోయినది. గుట్టమునకు విశేషముగా చెబ్బలుతగిలి నది. బగ్గీకి కొంచెము నష్టము సంభవించినది.

జగన్నాథ శక్తసభ; ఎగ్జూరు:— ఈసభవారి యాజమాన్యము క్రింద బ్రహ్మశ్రీ చిదంబర భాగవతులు "రామదాసు చరిత్రము" 25 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు హరికథగా జెప్పెదరు. (414 వీరాస్వామి స్టేజీ వీధి.)

ఆరోగ్యోపన్యాసములు:— పెంటుజాను ఆంబుస్ లెన్సు సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడు నీ యుపన్యాసములలో రెండవది 29 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 6.15 గంటలకు విజ్ఞానరాయ పబ్లిక్ మందిరమున జరుపబడును. ఈన గవర్నరుగారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు. "మదరాసు నగరమున నీటి సప్లయిని" గురించి జె. డబ్లియం. పెడల్లీ, ఎం. డి. ఎస్. ఇబ్బన్స్, సి. ఇ. గారు ఉపన్యసించెదరు.

స్వపరిపాలన సమితి.

నిన్నటి దినమున స్వపరిపాలన సమితివారి యాజమాన్యము క్రింద భారతీయ యువజనమండలమున నొక సభ సమావేశమయ్యెను. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. గౌ. పండిత విష్ణునారాయణ ధర్మగారి సురక్షమునకు నిచారింపచు నొక తీర్మానము చేయబడెను. సభ్యరాష్ట్రములు వీరారు దొరతనమువారు బీసెంటుగారిని రావలదని చేసిన యుక్తియైనను గూర్చి సభికుల యసమ్మతిని తెలుపుట కొక తీర్మానమును గౌ. వి. కె. రామానుజాచారియరుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఎ. కృష్ణస్వామి ఆయ్యరు, జి. ఎమ్. కృష్ణస్వామిఆయ్యరు, కె. బాల సుబ్రహ్మణ్యము ఆయ్యరుగారు వానిని బలపరచిరి. అనంతర మా తీర్మానము సభికు లందఱిచేత నామోదించబడెను. పూనా న్యాయాధికారి తీర్పువై బంబాయి హైకోర్టులో నష్టముచేసి జయము నొందినందులకు తీలకు నుహాశయము నభినందించుటకు కె. రామఆయ్యంగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆ తీర్మానము జి. పి. వాడియాగారిచే బలపరచబడి సభ్యులందఱిచే నామోదించబడెను. తమ రాష్ట్రమునందు పునానము లిమ్మని కెనడా దొరతనమువారు కోరగా, కనడాదొరతనమువారు భారతీయుల నవమానపరచినందున వారిదేశమున నడుగు చెట్టననిచెప్పిన సర్వేరేపిండ్రనాథబ్రాహ్మణుడు నుహాశక గాంధీయార్థి గౌరవాభిలాషిత్వమును గనియూడుటకు గాను ఎ. రామస్వామిఆయ్యంగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. జి. ఎమ్. అరంజీలుగా రాశీర్మానమును బలపరచిరి. చివ్వుట నది సభ్యులందఱిచే నామోదించబడెను. తరువాత సభ్యులకు నందనములతో సభ నామించబడెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

మదరాసు హైకోర్టు

న్యాయవాదులయ్యరు నేరగురారు

నవంబరు 22 బుధవారము.

భార్యను చంపివేయుట

భార్యని స్త్రీ అను నామాంతరముకల మహిళను బుచ్చి సాకూలు తన అయ్యుగారు భార్యలలో నొకభార్యను క్రిందటి క్రింద నెల 18వ తేదీ నాటిరాత్రి చంపివేసినటులు కేసుకచ్చి జైలులో ఉన్నట్లు ఎడిషను జిల్లా సెషన్సు జడ్జి వాని వైకోము స్థిరపచి యాశ్చర్య వ్యవహారంపాన తీసు విధించెను. హైకోర్టులో నామె ఆత్మహత్య చేసికొనెనని ముద్దాయి వాదించెను. హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు క్రిందికోర్టుకును భాయపరచిరి.

ఒకహత్య:— నెల్లూరుపురమునందలి రుర్బా ఆది శేషయ్యగారి 12 విండ్లుగల కుమారుని వాని బంగారుమురుగుల కవేసింది 17 వ తేదీని చంపివేసిరి. ఒకరెడ్డిపిల్లవానివై నను మూడుగులదట. విచారణ జరుగుచున్నది.

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజెట్టు

(0)

నవంబరు 21 మంగళవారము

ఎస్. హెచ్. స్టేటరుగారికి తమసెలవు పూర్తికాకుండుగానే పనిలోనికి రా ననుమతీయబడినది. వాణిజ్య పారిశ్రామికములలో వారిని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు నియోగించెదరు.

హెర్బర్టు ప్రాన్సిసు వెబ్గిల్ మానుగారిని శ్రీ చక్రవర్తి గారు మదరాసు గవర్నరుగారి సభలో సాధారణ సభ్యులుగ నియమించిరి.

రావుబహద్దరు విలియమ్ లాఫ్టను వేంకటరామయ్య గారు నెల్లూరుజిల్లా సెషన్సుజడ్జిగా మార్చబడిరి.

న్యాయమూర్తి బానుగజ్జబర్నూగారు తిరుచునాపల్లికి మార్చబడిరి.

టి. బి. రస్సెలుగారు ఇండియాదొరతనమువారిచే రాజ్యపుత్రస్థానపు ఏజెంటుక్రింద సెషన్సుజడ్జికి నియమింపబడిరి.

మదరాసు నగరమునకు ఆనరరీ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిన జి. ఎస్. కర్టిసుగారి కీయబడిన యధికారములు తీసివేయబడినవి.

అత్తిపాడు కస్తూరి పార్థసారధినాయుడుగారు చెన్నపురి పురపాలక సంఘమున 17 వ కాళా కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారు గోవాలో జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గౌ. దివాకృతబాద్దరు అగరాము సుబ్రాయులు రెడ్డి యారుగారు కడపూరు పురపాలక సంఘసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చీచల వేంకటేశ వేంకటరంగారెడ్డిగారు కర్నూలు పురపాలక సంఘసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గౌ. రావుబహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు కాకినాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగ నియమింప బడిరి.

తాలూకు బోర్డుల వైసువెసిడెంటు లిమ్మ రాశీనామా పత్రముల దీసికొను అధికారము జిల్లా వైసిడెంటుల కీయబడినది.

టి. ఆదిమూలము పిళ్ళేగారు బళ్లారి పురపాలక సంఘ సభ్యులుగ ఎన్నుకొన బడిరి.

పల్లి వైరాగినాయుడు గారు శ్రీకాకుళము తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొన బడిరి.

రావుల భూషయ్యగారు నర్సారావుపేట తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మాంబళేము జమీందారు ఎస్. రామానుజులు నాయుడుగారు వైదాపేటతాలూకు బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పంగనామల నరసింగరావు పంతులుగారు నర్సారావు తాలూకా బోర్డుచే గుంటూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింప బడిరి.

రాజప్రతినిధిగారి సంఘము

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 22:— బీహార్ ఒరిస్సాల రాష్ట్రీయ కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగ నుండిన గౌ. సర్ విలియం హెన్రీహార్ట్ విస్సెంటుగారిని సర్ రెజినాల్డు క్రాడిక్ గారికి బదులు నియోగింపబడిరి.

శ్రీ సరస్వతీ గ్రంథనిలయము:— కృష్ణజిల్లా పెనుగంచి ప్రాంతములోని 22-10-16 తేదీని బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలుపాఠశాలలో గూడిన నొక సభకు రివిన్యూ ఇన్స్ పెక్టరుగారైన చిలుకూరిసరస్వత్యారావుపంతులుగారు అగ్రాస నాధిపత్యమును వహించిరి. సభకు ఎస్. సుబ్బారావు పంతులు గారును, కొమరగిరి లక్ష్మీకాంతరావుగారును, పర్వవేంకటప్పయ్యగారును పర్వ నరసింహారావుగారును లంకా సంగయ్య గారును కొమర్రాజు శేషాచలంగారును నితర భాషాభిమానులును పర్వ నరసింహారావుగారును, లంకా సంగయ్యగారును, పురవాసులును విచ్చేసిరి. వైప్రప్రార్థనలతోడను రాజభక్తి కీర్తనలతోడను నాటి సభ ప్రారంభింపబడెను. అగ్రాసనాధిపతిగారును నితరభాషాభిమానులును పుస్తకభాండగారముల యువయోగమును గురించి ప్రసంగించిరి. "శ్రీ సరస్వతీగ్రంథ నిలయము" స్థాపింపబడినది. ప్రస్తుతము బీదగిరిలోనున్న యీ గ్రంథాలయమునకు ఆంధ్రభాషాభిమాను లెల్లరును ద్రవ్యముల కముగా గాని గ్రంథముల మూలకముగా గాని సహాయము చేయ వని సభ్యులు ప్రార్థించుచున్నారు.

న్యాయ విశేషములు.

(0)

ముఖ్యమయిన ఫుల్ బెంచి తీర్పు

వెంకటరామిరెడ్డి మఱికొందరు ఎదిరి

పిల్లేటి రామారెడ్డి మఱికొందరు

ఈ కేసులో మునియమ్మకు అను ఆమె తన తాలూకు కొంత ఆస్తిని వాడుల పేరటికి 28-2-10 తేదీన ఒక దఖలు దస్తావేజు వ్రాయించి యిచ్చి రిజిస్టరు చేయక మరునాటి నమోదయెను. వాడులు 14-4-10 తేదీన రిజిస్టరు చేయించు నిమిత్తము సలు రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో దాఖలు చేయగా ఆయన నిరాకరించెను. దానివై రిజిస్ట్రారువారికి ఆఫీసు చేయగ ఆయన వారసులయిన ప్రతివాదులు రిజిస్టరు చేయుటకు నిరాకరించినను మునియమ్మకు వ్రాసియిచ్చినట్లే నమ్మి రిజిస్టరు నిమిత్తమై ఉత్తరు విచ్చెను.

బలనంతముగా రిజిస్టరు చేయబడిన దస్తా వేజునలన వాడులకు హక్కు చెందినదాయను విషయమై సివిల్ కోర్టులో వ్యాజ్యము తేబడి క్రింది కోర్టులలో మునియమ్మకు రిజిస్టరు చేయబడంద చనిపోయినందున తరువాత రిజిస్టరు చేయబడిన దస్తా వేజు చెల్లదని తీర్మానమిచ్చిరి. హైకోర్టుకు ఆఫీసు గాబడి ఫుల్ బెంచికి రిఫరయినందున ఈ క్రింది తీర్పు ఇయ్యబడెను.

ట్రాన్సుఫరు ఆఫ్ ప్రాప్టీ ఆక్టు 128 క్లెక్కులో దఖలు పూర్తియగుటకు వ్రాయించినవారును ఇద్దరు సాక్షులును దస్కతుచేసిన రిజిస్టరు దస్తావేజుదలయు నని యున్నది గాని వ్రాయించినవారే రిజిస్టరు చేయించవలయునని చెప్పబడి యుండలేదు. వ్రాయించినవారు చేయవలసిన దంతయు దస్కతు నిశానీలు మాత్రమే. దాన ప్రత్యేక సక్రమముగా వ్రాయబడిన దస్కతులయిన యెడల వ్రాయించినవారంగీకరించక పోయినను రిజిస్ట్రేషన్ ఆక్టు వ్రాయించుకొన్న వారు రిజిస్టరు చేయించుకొనుటకు అధికారమిచ్చుచున్నది. రిజిస్టరు అయినతోడనే దానము పూర్తి యగుచున్నది. దానకర్త దఖలును పూర్తిచేయనిది దానము చెల్లదను సిద్ధాంతము దీనికి వర్తించదు. సంతకములు చేయుట మూలకము దస్తా వేజు వ్రాసి యిచ్చిన తోడనే దఖలు పూర్తియైనట్లెంచుకొనవలయును. అటువిధట ఆత డంగీకరించుచున్నను రిజిస్టరు చేయబడును. దీనికి వ్యతిరేకముగనుండు పూర్వపు తీర్పులు రద్దుచేయబడినవి.

ఫుల్ బెంచి తీర్పు

ఈవ్యాజ్యములో 23-3-1903 తేదీన రంగసామయను వానిచే ఒకటవ ప్రతివాది తాకట్టు దస్తావేజు వ్రాసి యిచ్చెను. రంగసామి దివాలాబీయులచేత అక్విట్ అనెనీ. వారికి తాకట్టుబాకీని ట్రాన్సుఫరు చేయుటచేత ట్రాన్సుఫరు దారు రు 1100-0 మొత్తమునకు దావా తెచ్చెను. మొదట ఈదస్తావేజు పుట్టినప్పుడు రంగసామి మైనరుగానుండినను దస్తావేజు గార్డియన్ పేర గాక అతనిపేర మాత్రమే వ్రాయబడెను.

తాకట్టు దస్తావేజు సహితము ఒక విధమైన ఒడంబడికయే గనుక మైనరుతో చేయబడిన ఈతాకట్టు ఒడంబడిక చెల్లు నాయను హంశము ఫుల్ బెంచికి రిఫరుచేయబడి ఈక్రింది విధముగా తీర్పుచేయబడెను.

1903వ సంవత్సరములో ప్రెమీ కాన్సిలువారు మైనరుతో చేయబడిన కంట్రాక్టు చెల్లనేరదని తీర్పుజేసిరిగాని దానిలో వ్యాజ్యము చేయబడినది మైనరుమీద నగుటచేతను ఆతడు నిర్వహించవలసిన వరతులు కొన్ని నిలచియుండుటచే ఆ ఒడంబడిక పనికి రాదని తీర్పుచేయబడెను. ప్రస్తుత వ్యాజ్యములో మైనరు నిర్వహించవలసిన వరతులన్నియు పూర్తియయి వైకము అతడయిచ్చి ఇప్పుడు వసూలుమాత్రమే చేసికొనవలసియుండుటచే ప్రెమీకాన్సిలు వ్యాజ్యము దీనిని బాధించ జాలదు. 1909వ సంవత్సరములో జరిగిన నవకోటి నారాయణశెట్టి వ్యాజ్యములో మైనరుతో జరిగిన విక్రయము పనికిరాదని తీర్పుచేయబడెను. కాని తాకట్టు దస్తావేజు పనికివచ్చునని ఆభిప్రాయమిచ్చిరి. తాకట్టు విషయమున జరుగు ఒడంబడికలకును విక్రయ విషయమున జరుగు ఒడంబడికలకు భేదము మాకేమియు గాన్పించదు. కనుక మైనరుపేర వ్రాయబడి అతనివైకము యావత్తు యియ్యబడిన తాకట్టు దస్తావేజు చెల్లవచ్చును.

చెన్నపురి శాసనసభ

ఈ నెల 21 వ తేదీని చెన్నపురిలో శాసనసభాభ్యుత్థులగు గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద శాసనసభ జరిగినది. ఉపాధ్యక్షులు సర్. పి. ఎస్. శివస్వామయ్యయ్య, సర్ ఆల బ్లాండరు కార్మ్యూ, పే.ఎస్. డబ్ల్యూ. గిల్మను, ఎల్. డేవి డ్లను, జే. పి. బెనుఫర్డు, దివానుబహదూరు పి. రాజగోపాలా చారి, ఆర్. బి. క్లెగు, ఎల్. ఇ. బక్లే, ఎస్. ఎస్. బ్రాడీ, ఎం. బి. కోచరును, సర్జను జనరలు డబ్ల్యూ. బి. బెనరుమెను కల్లులు డబ్ల్యూ. ఎం. ఎల్లిను, ఆర్. ఇ. ఎస్. బి. మర్రే, జే. హెచ్. ఛేమ, బి. బి. నరసింహయ్యయ్య, పి. ఎస్. కృష్ణ రావు, పి. మార్యనారాయణరావు, ఆర్కాటు ప్రెస్సు, రివ రెండు జె. ఎయిలెను, జే. ఓ. రాబిన్సన్, గార్డను ఫ్రేజరు, ఇ. ఎఫ్. బాన్సుకు, టి. రంగాచారి, కే. కే. ఆర్. కవలి పరమ పలనాయకు, దివాను బహదూరు పి. ముబాయురెడ్డి యా కూబు హుస్సేను సాహెబు బహదూరు రామనాథురాజు, కే ఆర్. వి. కృష్ణారావు, రివరెండు జి. పి. ట్యెండ్రిగు, బి. నేంకటపతి రాజు, బొబ్బిలిరాజు, రావు హమాదు ఎస్. ఆర్. ఎమ్. అన్నామరెడ్డి, రావుబహదరు కే. మార్యనారాయణ మూర్తి నాయకు, కే. సదాశివభట్టు, కే. రామయ్యంగారు, పి. శివరావు, రావుబహదరు ఎం. రామచంద్రరావు, రావు బహదరు పి. కే. రామానుజాచారి; చిదంబరనాథ మొదల్యారు, సి. జి. ధాడంటురు (కార్యదర్శి) గార్లు సభకువచ్చిరి.

ఎం. ఇ. కోచిరును, బొబ్బిలిరాజుగార్లు ప్రమాణముల నొసరించిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు.

మా. బి. వి. నరసింహయ్యగారు.

(ప్రశ్న. (8) — మ్యూనిసిపలు ఛైర్మను మ్యూనిసి పలునా రేర్పరచిన కళాశాలలను పాఠశాలలలోను ఉపాధ్యాయులను నియమించుటలో పాఠశాలల ఇనస్పెక్టరుతో నా లోచింపవలెనని 1910లో నుండిన నిబంధన 1912లో రద్దుచేయ బడినది. రు 50 లకు తక్కువరేజీముగల పనులకు ఛైర్మను ఇనస్పెక్టరుతో నాలోచింప నక్కరలేనని యుత్తరువు లియ్య బడినది. అంతకు పామ్పుటీముగల పనులకు పాఠశాలల డైరెక్టరుతో నాలోచింపవలెనని ఏర్పరుపబడినది. మరల రు 100 ల రేజీముగల పనులకే విద్యాశాఖోద్యోగిలోను ఆలో చింప నవసరము లేదని 1915 లో నుత్తరువు లియ్యబడినది. ఛైర్మనుకు స్వాతింత్ర్య మధికముచేయుటకే ఈమార్పు చేయబడినది. ఈ ఉద్యోగముల నిర్వహణలో సంఘమువారి లో నధ్యక్షు డాలోచింపవలె నని నేలము సంఘమువారు చేసిన తీర్మాన మనవసరమని 1914 లో రద్దుచేయబడినది. ఇట్లుండగా నేలము మ్యూనిసిపలు కాలేజీకి వినియోగము నియ మించుటలో నధ్యక్షు డొకసంఘముతో నాలోచి పవలె ననియు ఆసంఘమున పాఠశాలల ఇనస్పెక్టరుగూడ నొక సభ్యుడుగా నుండవలె ననియు 1916 వ సంవత్సరమున దొరతనమువారు 1789. ఎం. 9.10.16 ఉత్తరువును జారీ చేసిరి. ఇది సరిగా ద.ని 25.10.16 న నేలము ప్రజలతోచించి దొరతనము వారికి విన్నవించిరి. నేల ము మ్యూనిసిపాలిటీవారు గూడ వ్రాసిరి. ఇదియంతయును సత్యమని దొరతనమువారు గ్రహించిరిరా? అంగీకరించినచో ఇనస్పెక్టరుతో నాలోచింప నవసరము లేదని ఉత్తరువును సవ రించెదరా?

ఉ. — 1915 వ సంవత్సరపు ఉత్తరువు భావము కాదు. ఇనస్పెక్టరు ఆలోచన మీదనే ఇయ్యబడదగిన ఉద్యో గముల సంఖ్యను హెచ్చించు నుద్దేశముతో నామూర్తిన వియ్య బడినది. దొరతనమువారు అనుమతి అవసరమగు యుక్త్యోగ ములలో చర్యలో నెట్టి మార్పును లేనేలేదు. ఛైర్మను యి యుద్దగిన యుక్త్యోగముల రేజీము ఫలితి హెచ్చించుటకు త ల్పపబడినది. రేజీముతో సంబంధము లేకుండ నతడు ప్రత్యేక ఛైర్మనేత్వతో విధిగా నాలోచింపవలెనని ఏర్పరుపబడి నది. రూపాయలకు మైబిలయోద్యోగములను గూర్చి వ రావులు సంఘముతో నాంట్రంప బనిలేదని యుత్తరు వునముల. ది. ఈ ప్రెస్సిఫలంపె of the నమువారి అనుమతివైని యిగారు ముగించిరి. కాననా menu యతో నాలోచించి ఆ యుక్త్యోగమును యుక్తలెనని ఆ యటకు దొరతనము వాస్తవమును కలదు. ఆసం. లోన్ స్పెక్టరుగూడ నం డొరించిరి. నది. తక్కి ent of Br డొనియమింప వచ ముగిసెను. యుత్తరువు contradicted రము లేదు.

13 ప్రశ్న — చెన్నపురి న్యాయశాస్త్ర కళాశాలలో ఎన్ని గంటలు మొదలెన్ని గంటలవరకు పనిజరుగును.

ఉ. — గత 10 సంవత్సరములనుండియు 10 మొదలు 5 వరకు పని జరుగుచున్నది.

14 ప్రశ్న — ఇటీవల విద్యార్థులు సమైక్యకర్తక విషయ ములు విచారించుట కొక ప్రాజెక్టు జడ్జిని నియమించెదరా?

ఉ. — వీలులేదు.

15 ప్రశ్న — లాకారేజీ విద్యార్థులు తుమాఫణ కోరి నందున వారి హాజరుదినముల రద్దును గురించిన చూడ ను కొట్టి నేయుటకు ప్రెస్సిఫలను కోరెదరా?

ఉ. — కోరదలచును.

17 ప్రశ్న — చెన్నపురి లాకారేజీయొక్కటి మాత్రమే డైరెక్టరు అధికారముక్రింద నుండినది నిజమో? అటులైన దీనిని ప్రాజెక్టువారి అధికారముక్రింద నుంచెదరా?

ఉ. — లాకారేజీతోబాటు మరిరెండు పారిభాషిక కళాశాలలగూడ డైరెక్టరుక్రింద నున్నవి. మార్పు అనవ సరము.

20 ప్రశ్న — రికరడు డాక్టరు మోల్లెనుగారు మెథోడి స్టు రికరడరపత్రికకు వ్రాసిన విషయములను చూచితిరా. వానినిగూర్చి ఏదైన చర్య జరిగెదరా?

ఉ. — జనుపము.

24 ప్రశ్న — కలిచేడు అపరాధకళాశాలవారిని అడ్డోమ లె కొండలయొద్ద ఎవరెద్ద నేపనిచేయుటకు పంపినది నిజమో? వారచటి పని కంగీకరించిరా? వారు పాపాగా మరల పట్టుకొని తీసికోపోయిరా? మరతులేమి? ఇబ్బందులేమి? వారిని తొలగించుట కేమి చేసితిరి? మీరు వారిని బలవంత పెట్టి పని చేయించెదరా?

ఉ. — అచట అపరాధక కళాశాలవాడలేదు. కలిచేడు లోని కొన్ని కుటుంబములవారచట పనిచేయగోరగా పంపి తిమి. అచట 9 తోటలలో వారు పనిచేయుచున్నారు. దిన మునకు మగవానికి రు 0-6-0 లు ఆడవానికి రు 0-4-0 లు పిల్ల లకు రు 0-1-6 మొదలు రు 0-4-0 వరకు కూలి. బసల కడై లేదు. పంటకోజులలో అదనము కూలిగూడ వచ్చును. ఒక తోటలో ఆదరణ బాగులేదని కూలిలు లేచివచ్చిరి. మరికొన్ని తోటలలోనివారు వర్షాధికమువలనను ఇంటిమీద దృష్టిపా రిము లేచినవచ్చిరి. అట్లు వచ్చినవారిలో కొందరికి పోలా చిలో పని చెప్పబడినది. తక్కినవారిని కలిచేడుకు పంపి నేసిరి. వీరిలో నెవరు మరల అనామలే తోటలకు వెళ్లినట్లు తెలియదు. వెళ్లినట్లు నిర్బంధ మెవరును చేయలేదు. ఆ కాగిత మును మీకు చూపదలచేదు; గారి కూలిలకు బలవంతము లేదు. వారి యిష్టానుసారమే.

28. ప్రశ్న — ప్రమాణికులను వైకపవ్వలేని సరుకుల తొట్టె లలో పంపుట అనారోగ్యము. ధర్మపురి చూసరులకు మధ్య చాల స్టేషనులలో ప్రమాణికులకు వేదియించుటకు గదులు లేవు. వీనినిగూర్చి తెలుసే పనిబూనెదరా?

ఉ. — ఈ ఆలవాటు ఎస్. బి. ఆర్ లో ప్రాప్తగా పో యిన దనియు, ఎస్. ఎమ్ ఆర్ లో కొద్దిగానున్న దనియు రైల్వే అధికారులకు వ్రాసితిమి తెలియుచున్నది. గదుల విషయమై ఎస్. బి. ఆర్. ఏజెంటుకు వ్రామడమైనది. మా. — రామనాథు రాజుగారు.

30 ప్రశ్న — ఎస్టేటులాండు ఆక్ట్ వెప్పుడాలో చి రివిన్యూబోర్డువారి రిపోర్టుచేరినదో? దానిని చూచెదరా?

ఉ. — యుద్ధము ముగియువరకు నాలోచింపము. రి పోర్టు చేరినది. నూచన నాలోచించెదము.

32. ప్రశ్న — లోకటుబోర్డుల చట్ట మెప్పు డాలోచించెదరు

ఉ. — జిల్లాబోర్డుల నూచనలను చదువుచున్నాము.

37. ప్రశ్న — జమిందారులలో పరిపాలన కనర్వులలో ఎవరి వైవా నిర్ధారణచేసితిరా - ఎందరిని ఆధారములేమి వారిని చూచెదరా?

ఉ. — శివగంగ, జమిందారునిమాత్రమే. అత డిదివర కెన్నడును అధికారము చేయనే లేదు వైక్యోద్యోగులు నిజ గోద్యోగులుగూడ వెక్కుచుండి తెలిసిరి. కాగితములను చూ ప వీలులేదు.

మా. రామచంద్రరావుగారు.

48 ప్రశ్న — 1917 వ ఏప్రిలుతో సంకరగు అయిన మున నేపిచ్చములను చర్చించెదరా?

ఉ. — (1) ప్రెసిడెన్సీ స్టాంకాజాకోర్టు చట్టము 1882, చెన్నపురి సీటి సివిల్కోర్టుచట్టము 1892 (2) ఏజెన్సీ భూముల దానవిక్రయచట్టము (3) మాపిలాలవారసత్వపు చట్టము.

49 ప్రశ్న — రాజకీయ నేతములకు గాను నిర్దేశించిన 40 మందిలో నెందరిని విడుదలచేసితిరి?

ఉ. — 5 గురినిమాత్రము వేళరక్షక శాసనముక్రింద నొకరిని నిర్దేశించితిమి. ఆసందర్భమున వివరముగ నేగారన సభ్యులైన తెలియగోరుచు లేని రహస్యముగా తెలిపెదము.

50 ప్రశ్న — కృష్ణా తుంగభద్రానదుల వనదలలన నెంత నష్టము కలిగినది. అచటి ప్రజలవాధను తొలగించుటకై కేమి సహాయము చేయబడినది. ఎంతసామ్యు న్యయపరుపబడినది. స్థానికాధికారు లేనైన రిపోర్టులను సంపిరా? వానిని ప్రకటిం చెదరా?

ఉ. — కృష్ణవరదలలన ప్రాతూరునద్ద ఎటిగట్టును ఏ లూరు కాలవగట్టును తెగినవి. ఈ గండ్లలన నీటిపారుదల కంత విశేషాధ్యంతరము కలుగలేదని తెలిసినది. కానివివర ములు తెలియలేదు. ఈ నెల 15 వ తేదీనుండి వరదవలన నష్టపడిన ప్రాంతమున అజమాయిషీచేయుటకు కొంత నెబ్బం ది నేర్పరచితిమి. ఆ అజమాయిషీబట్టి స్థిరవాపసు యియ్యబడును కై కలూరుతాలూకాలో రి నెలలవరకు పని చేయుటకు నెలకు 85 ల జీతముమీద ముగ్గురు కివిన్యా ఇన స్పెక్టర్లు నెలకు ఏడేసి రూపాయల జీతము, మీదము గ్గురు బంట్లోతులను. తణుకు తాలూకాలో ఆజితము మీద నే రెండు నెలలపనిచేయుటకొక ఇనస్పెక్టరును ఒక బంట్లో తును నియమించితిమి. తుంగభద్ర వరదవలన విశేషనష్టము కర్నూలు పట్టణమునకే కలిగినదని తెలిసినది. వివరములు తెలి యలేదు. హింద్రిమున్నగుచిన్న నదులవలన చాలనష్టము కలిగి నది. కర్నూలు కడప కాలగట్టు చాల పోట్లతెగినది. కర్నూలుయొద్ద హింద్రివం తెన కొంతవరకు కూలిసరి. కర్నూ లు జిల్లాలో నష్టమును తొలగించుటకు రు 10,000 లు ఇ య్యబడినవి.

మా. కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు.

57 ప్రశ్న — యాత్రికసంఘమువారి చూరన లాచరణ మునకు తెచ్చెదరా?

ఉ. — రైల్వేఏజెంట్లకు వ్రాసితిమి.

60 ప్రశ్న — పెద్దపట్టణములలో మంచుపాలు నెరుగు లనుగూర్చి ఏర్పాటుచేయుటకు అధికారులను అనధికారులను సంఘముగా నేర్పరచెదరా?

ఉ. — వ్యవసాయశాఖవారి విషయము నాలోచించు చున్నాను. అయినను నూచనను గమనించితిమి.

61 ప్రశ్న — చెన్నపురిలో మకూదకు కట్టిబెట్టు కొనియుండుటకు కారణమును తెలిసికొని దానిని నివారిం చుటకు ప్రత్యేక విచారణ నేర్పరచెదరా?

ఉ. — అవసరము కనపడదు. హెల్త్ డిపార్టుమెంట్ ప్ర త్యేకపు రిపోర్టును మీకంద చేసెదము.

62. ప్రశ్న — జాంబాయి రాజధానిలోని నీరాజధానిలో గూడ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి సలహా చెప్పట కొక సంఘము నేర్పరచెదరా?

ఉ. — ఇప్పు డా మార్చున లేదు.

64. ప్రశ్న — అగ్నిపుల్లలను, పెనసలుపుల్లలను, కాగిలియు లను, గాజుసరుకులను చేయుపరిశ్రమలకి రాజధానిలో పని చేయుటకు బెల్లియము దేశీయులగు ప్రత్యేక శాస్త్రజ్ఞులను నియమించెదరా?

ఉ. — వీనిలో ఏవములు నేర్పినవారు బెల్లియములో పోరి కుర్రో తెలిసిన నాలోచించెదము.

66. ప్రశ్న — కోయంబుత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాలలో ప్రస్తుత మొదరు చదువుచున్నారు. గత మూడేండ్లలోను ఎందరు చేరగోరి. ఎందరు తిరస్కరింపబడిరి. చేరగవ్వినవారి నందరిని చేర్చుకొనుట అతిసుఖ్యముగాన నెట్టి పద్ధతిని త్వరలో కలుగచే సెదరా?

ఉ. — ఇప్పుడు 83 గ్గురు చదువుచున్నారు. 1914 గురి 100 గురు దరఖాస్తులు పంపిరి. 42 ని చేర్చుకొనిరి. 1915 లో 202 దరఖాస్తులు వచ్చినవి. 48 గ్గురి చేర్చుకొనిరి. 1916 లో 268 దరఖాస్తులు వచ్చినవి. 42 ని చేర్చుకొనిరి. ఆ కళాశాలలో చదివి వ్యవసాయముకొనకే పనిచేసెదరని తో చినవారిని మాత్రమే చేర్చుకొనుచున్నాను. ఇకముందు 2 సంక త్వరముల చదువు ఏర్పాటుమీద హెచ్చుచుండిని చేర్చుటకు వసతి కల్పింపబడును.

67 ప్రశ్న — గాజు పరిశ్రమ కిరాజధానిలో నేమి చేయ బడినది.

ఉ. — దొరతనమువారి కొక యంత్రశాలను కొని. మొదటి రకముల గాజుసామానులను చేయుటకు పరిశోధ నను జరుగుచున్నది. ఈ వ్యాపారము లాభకరమగునో దో ఇంత త్వరలో చెప్ప వీలులేదు.

76 ప్ర.—ప్రతి జిల్లాలోను క్యవసాయాభివృద్ధికి వ్యవసాయ శాఖవారితో వాలోచించి పనిచేయుటకు క్యవసాయక సంఘముల నేర్పరచెదరా?

ఉ॥—అపని ఆయా జిల్లాలవారు ప్రారంభింప దగిరినది.

83 ప్ర.—ధర్మాదాయ సంఘములకు సక్రమముల ధర్మాదాయ, సురములు, మున్నగు వాని పరిపాలనము సరిగ జరుపుటకు ఇంకాండులోని ఛార్జీటీక మిషనువంటి కమిషను నేర్పరచెదరా?

ఉ॥—దొరతనమువా దివనుము వాలోచించుచున్నాడు.

84 ప్ర.—ప్రాచీన దేశీయ కైర్య విధాన పరిశోధనమును గూర్చి ఇండియా దొరతనమువారు విశేషమైన వ్రాసిరా? వ్రాసిన విషయములను గూర్చి ఏమిచేయు దలచితిరి.

ఉ॥—వ్రాసిరి. దానినిగూర్చి ఆలోచించుచున్నాము.

మా॥ ఏ. కృష్ణారావుపంతులుగారు.

95-97 ప్ర.—దొరతనమువారి న్యాయవాదులను జిల్లాలోని నివాసులముట్లలో కలెక్టరులు పోలీసు సూపర్వైజరులతో వాలోచించుచుతనని యుక్తవియ్యబడినదా? ఈవిషయమున కలెక్టరులకంటే జడ్జిలకు స్టేషనులనుగతి బాగుగా తెలియును గాన నీవిధకారమును జడ్జిల కచ్చెదరా?

ఉ॥—సొదట నడ్జి యుక్తరపు నిచ్చితిమిగాని మరల స్టేషన్లను, కలెక్టరుల జడ్జిలతో వాలోచించిరే నడ్జి వారిని నివాసులచేతను గాన మా స్వీకరము.

104 ప్ర.—కూలీలను పోగుచేయుటకు గూర్చి దేశీయములతో వాలోచించుచుతనని ఇండియా దొరతనమువారు వ్రాసిరా? అందులను గూర్చి ఏమిచేసితిరి?

ఉ॥ ఇప్పుడేమియు చేయులేదు.

105 ప్ర.—గ్రామ పంచాయతీ కౌన్సిల్ పట్టు ఏమైనది?

ఉ॥ ఇండియా దొరతనమువారికి పంపితిమి.

మా॥ ఎస్. ఆర్. ఎస్. అన్నారెడ్డి సెట్టిగారు.

116 ప్ర.—వలస కూలీల విషయమై ఏమి విచారణ చేసెదరా?

ఉ॥ సంహితము, మలయా రాష్ట్రములు, బ్రిటిషాడు, బ్రిటిషు సెనా, జమైకా క్షేత్ర దీవులకు పంపుట కీరాజ్ భాషిలో కూలీలను చేర్చుటకు రికార్డులను లవలించిమ విధులు సంహితము, మలయాలో కూలీల స్థితియును విచారింపబడును.

122 ప్ర.—చెన్నపురినుండి కంగారుకు స్త్రీమరు లేక పోవుటవలన ప్రయాణీకులకు చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నది. ఇంకా మరల నేర్పరచెదరా?

ఉ॥ యంత్ర కారణమున ప్రస్తుతము నీలులేదు.

123 ప్ర.—సకలస ధర్మ 15 లని నిర్ధారణయై యుండగా బహుళలో అంతకంటె హెచ్చుధరల కిమ్ముచున్నారు. దీనిని గూర్చి చర్య జరిగెదరా?

ఉ॥ అట్లుముట్ల నేము కాదు. ఏమియును చేయ నీలు లేదు.

క్యవసాదలను గూర్చి తగిన విధములను తెలుపని కితయున ఈ కథను ముగించుచుతనని కోరుట తప్ప నభ్యుని కిత గానకా? మేమియును లేదని మా. రామచంద్ర రావుగారనిరి. ఏమకు కావలసిన తెలిసి గవర్నరుగారడిగిరి. మరదల కలన కలిగిన నడ్జిమని రామచంద్ర రావుగారు చెప్పిరి. ఏమకు మరియొక క్రొత్త నా విషయమున నడగ్గ కచ్చునని అక్కడ లిరి. విషయము వారుట దొరతనము వారి తెలియకాదు. కవరములు తెలియగనే ప్రత్యేకముగ ప్రకటించెదరాని యింకానుగా నిరి. రామచంద్ర రావుగారు కిగ్గారును సుపరపాదించిరి.

తీర్మానములు

ప్రెసిడెన్సీ స్కూలుకాంపౌండ్ల మదరాసు సిటీ సివిలు కౌన్సిల్ సభల తీర్మానము. ఈ తీర్మాన మామోగింపబడినది.

సెషన్స్ లో వడ్డీ తీర్మానము.

సెషన్స్ లో కొండజాతులవారు అమానుకులు. అవట ప్రమాదములకు యుక్తములు నివసేపు నడ్జిలకు కొండ వారిని గూర్చి వారు సాక్షులను కళపరుచుకొనగా కొండవారు అవటల కొండలనున్న గాన నీ శాసనము చేయువలసిన కచ్చిరి. 100 కి నాలుగు 21 కి నాలుగులకంటె హెచ్చు నడ్జి ప్రకటించెదరా. నడ్జి మొత్తమును నాక్రమములకుమించుకొనెదరా. కానకొండజాతులవారిలో కొండజాతులకు జరిగిన గానతనగాని కొండజాతులవారిభాగములకు ప్రాముఖ్యమును వారు కొనుగెదల ప్రభుత్వ దృష్టకుల కచ్చితి అననము అను తీర్మానము నిలుపునగా సుపరపాదించిరి. కవనాపుయ్యగారు సుపరపాదించిరి.

జమిందారీ భూములమాట ఏమి. ఏజెంట్లకు నిగంకు శాధికార మియ్యగూడదు. వారు దానిని సరిగా నుపయోగింపక పోవుట తలస్థింపవచ్చును. ఈశాసన మిదివరకు జరిగిన విక్రయములకు గూడ వర్తింపినదో చాల చిక్కుకలుగును గాన నట్లు వర్తింపజేయగూడదు. అట్లు వర్తింపినదో వాసం గతి స్పష్టముగా తెలుపవలెను. లేనిదో నడ్జియగ్గమును కల్పిం చెదరాని రామచంద్ర రావుగారనిరి.

దానవిక్రయాధికారమును తొలగించుటకు గొప్ప కారణముండవలెను. కొండజాతులవారనగ నెవరో నిర్ధారణ కావలెను. ఏకంటే తీర్పు ప్రైవలాతీర్పుగా వేరె గవర్నరుగారి కైనా అటులేకుండ నుండుట తగదు. కోర్టుల అధికారము పోగొట్టుటకూడదు. కొండజాతులవారికి సహాయమననము దానికోరకు దొరతనమువారి తరఫువిధముల ప్రయత్నించి అవి విఫలమైనపు డేశాసనమును ప్రవేశపెట్ట దగునని ఏ. ఎస్. కృష్ణారావుగారనిరి.

కొండజాతులవారికి తగినవిధ్యను దొరతనమువారు నేర్పరచుదులన కలిగిన ఈ యనగ్గమును తొలగించుటకు దొర తనమువా కేవలం గడంగిరి. వారచటప్రజల మాధ్యతన స్థిర మొనరించుట కవకాశము కల్పించుకొనుచున్నారు. సామా ర్థ్యులరాధ కొండల ప్రాంతములలో మెండు. అది ఇతరుల కును గూడ గలదు. ఇందులకు సామాకారుల శాసనమును ఇతరదేశములందువలె ఈ దేశమునగూడ చేయుట అవసరము. దానవిక్రయాధికారము ప్రజలకు లేదనిన వారి స్థితి మరింత శోచనీయమగును. తమ్ముతాము కాపాడుకొనజాలని దుస్థితిని తొలగించుటకు విద్య నేర్పుట అత్యవసరముగాని ఇట్టి శాస నము కూడదని మా॥ గంగాచారిగారనిరి.

మా॥ యాకూబు హుస్సేనుగారు శాసనముకూలము గా ముచ్చటించిరి.

మా॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు శాసనము నాడే పించుచు దీనివలన జమిందారులకు నష్టము కలుగు ననిరి.

దీనివలన కొండజాతివారలలో ధనికుల ప్రాచార్య పండితులను, బీదలగతి అభోగతియును, దేశమం దొకభాగ మొక తెగవారికే యుండవలెనని శాసించుట సమంజసము గాదని సదాశివభట్టు గారనిరి.

కొండవారికి చదువురాదు. సామాకారులు వారికి కొద్ది సామ్యు బదులిచ్చి హెచ్చుమొత్తము పత్రములలోవేసి మోస గించెదరు. కొద్దివారియొద్దకును సరుకులకు చాలతక్కువసామ్యు చెప్పెదరు. వారికి ముక్కుసరుకులకు చాల హెచ్చుధర రాబట్టెదరు. గాన పత్రములు డిప్యూటీ తహసీల్దారు దర్జాకు తగని అధికారుల పరిమిఖమున జరుగదగును. కాన నీశాసనము మంచిది. అట్లు లేకుండుట సరిలేదు. బిల్లులోని వడ్డీగూడ చాల హెచ్చుగా నున్నదని బొక్కిలిరాజుగారనిరి.

అధ్యంతరములు ప్రత్యేకసంఘము వారి ఆలోచనకు వదలబడదగినవని గిలుమెను గారనిరి. ట్టువేయగా 28 గురను కూలముగను 8 గురు ప్రతికూలముగను వోట్లునిచ్చిరి. ఈశా సనము వాలోచించుటకు ఆర్. బి. క్లెగు, ఇ. కోచియను, అడ్వకేటు జనరలు, బొక్కిలిరాజు, రామచంద్ర రావు, ఏ. సూర్యనారాయణ పంతులు, గిలిమెనుగార్లు ప్రత్యేకసంఘ ముగా నేర్పడిరి.

స్థానిక సంస్థాపనలలో ప్రజాప్రాతినిధ్యము.

గొ॥ బి. వేంకటపతి రాజుగారు రాజధానిలోని వివిధ మండలములందలి స్థానిక సంస్థాపనలయందలి (జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు, పురపాలక సంఘములు మున్నగునవి) సభ్యులు మున్పాతికమందిని ప్రజలెన్నుకొను న స్టేషనువలె నని తీర్మానము సుపరపాదించి 1884-వ సం॥ 9వ స్థానిక సం స్థాపనల శాసనమును సూచించిరి. ఈ తీర్మానమును గొ॥ పి. కవరావుగారు బలపఱచి, కొంతతేదవు శాసన సూత్రములను గూర్చి యుపన్యసించిరి.

జవాబు—గొ॥ వర్. పి. కవనామి ఆయ్యగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ప్రత్యుక్త మొసంగుచు శాసన ములలో శిష్టుబడిన ప్రజానియోజకుల అత్యధికసంఖ్యలో తమ యుక్తమువచ్చినంత మందిని మాత్రమే నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారము గలదనియు, ఈతీర్మానమునుబట్టి ప్రభుత్వమువారి కేయబడిన ఈ యధికారము తొలగిపోవు చున్నదనియు, శాసనమునకు కొన్ని సవరణలు లేనిది తీర్మానము నంగీకరించుటకు నీలులేదనియు చెప్పిరి. ప్రజా నియోజకుల స్థానములను వృద్ధిచేయవలెనను ఆలోచన మంచి లే. కాని ఆ సంస్కరణ క్రమముగా రావలయును గాని ఒక్కమాగుగా రాకూడదు. 14 పురపాలక సంఘములందు మున్పాతికమంది ఎన్నుకొనబడుచున్నారనియు 80 పురపాలక

సంఘములందు ప్రజానియోజనము సగము మున్పాతికెలకు మధ్య గలదనియు 17 పురపాలక సంఘములందు సగమునకు తక్కువగా ప్రజాప్రాతినిధ్యము గలదనియు వారు చెప్పి ప్రభు త్వమువారు ప్రజాప్రాతినిధ్యము నెక్కువచేయుటకే తోడ్పడు చున్నారనియు నెలవిచ్చిరి.

మరికొందరు సభ్యులు పురపాలక సంఘములందును, జిల్లాబోర్డులందును సభ్యులందఱును ఎన్నుకొనబడ వలెనని కోరుచున్నారగాన తా మిప్పటికి యుపపాదనమును తీసి వేయు చున్నామని వేంకటపతి రాజుగారు చెప్పిరి.

ధర్మాదాయములు

గొ॥ ఎం. రామచంద్ర రావు గారు రాజధానిలోని ధర్మాదాయముల నభివృద్ధి కొఱకు 1916 వ సం॥ తీర్మానము తై 6 వ తేదీని ప్రకటింప బడిన 1535 నెంబరు ప్రభుత్వ మువారి ఉత్తరువునకు కొత్తసూత్రములు చేర్చుకని యుండు ననియు, అందులకుగాను ఒక ప్రత్యేక సంఘము వారు ఆ విషయములను ధర్మాదాయముల స్థితిని చర్చించి రిపోర్టుచేసి సిఫార్సులు పంపవలసిన స్టేషనులనుచేయవలయుననియు తీర్మా నముపపాదించి ధర్మాదాయములపరిపాలనము సందర్భమున రివిన్యూ బోర్డువారేమియు ప్రయోలేదనియు మూచించి బోర్డు వారిసిఫార్సులను వివరించిరి. గొ॥ వి. కె. రామానుజాచారి గారీతీర్మానమును బలపఱచిరి.

జవాబు—గొ॥ క్లెగుగారు ప్రభుత్వము వారిపక్షమున ప్రత్యుక్తము నిచ్చుచు ప్రస్తుత మున్న ఏర్పాట్లు పనికిరా వున్నందున రివిన్యూ బోర్డువారు తమ అధికారమును వినియో గింప కుండి ననియు క్రొత్త శాసనము నేర్పఱచుటకు ముందు ఉన్న శాసనమును వినియోగింప జేయుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించుకొని అన్ని జిల్లాలలోని ధర్మాదాయములను గూర్చి విచారణలు సల్పుచున్నారనియు ప్రత్యుక్తము చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారి విచారణక్రింద నుండవలసిన ధర్మాదాయ ములలో నాటుకోటిపెట్ల ధర్మములను శిష్టుగూడదనియు, ఆధర్మములలో కుటుంబముల వారివలననే సక్రమముగా నిర్వహింపబడు చున్నవనియు చెప్పిరి.

గొ॥ కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు తీర్మానమును బల పఱచి నిరుపయోగమని రివిన్యూబోర్డువారు వదలిపెట్టిన శాసన మును పరీక్షించుటవలన నుపయోగ ముండదనియు, ఈ తీర్మా నము నంగీకరించి క్రొత్త శాసనము నేర్పఱచుటవలన సక్రమ ముగా నిర్వహింపబడుచున్న ధర్మాదాయములకు ఇబ్బంది యేమియు గలుగదని తమ యభిప్రాయ మనియు చెప్పిరి. గొ॥ ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు సక్రమ ముగా నిర్వహింపబడుచున్న ధర్మాదాయముల పోలి ఈ తీర్మానమునందే లేదని చెప్పిరి.

గొ॥ గంగాచారియారుగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు ప్రజా నిర్వహితము లగు ధర్మాదాయములను ఇతర ధర్మా దాయములను గుర్తింపవలయునని చెప్పిరి.

గొ॥ పి. కవరావుగారును తీర్మానమును బలపఱచిరి. గొ॥ రామయ్యగారు ధర్మాదాయముల విచారణకు ప్రత్యేక సంఘము నేర్పాటుచేయవలెనని చెప్పి తీర్మానము నంగీకరించిరి.

గొ॥ చిదంబర నాథ మొదల్యారుగారు ప్రభుత్వమువారి కనుకూలముగా పల్కిరి.

ఉపపాదకులకు రామచంద్ర రావుగారు సక్రమముగా నిర్వహింపబడుచున్న ధర్మాదాయములకు తమ తీర్మానమే మియు నడ్డమురాదని చెప్పిరి.

వీరందటికి క్లెగారు మఱల ప్రత్యుక్తర మిచ్చుచు ఇప్పుడున్న శాసనమును పరీక్షింపకయే దానిలోపములను కను గొనుటకు ప్రత్యేక సంఘమును నిర్ణయించుట తగదని ప్రభు త్వమువారు తెలుచుచున్నారని చెప్పి ప్రభుత్వమువారు పరిశీ లన సలిపియు త్వరలో క్రొత్తశాసన బుగత్తమని తెలిసికొందు రని నమ్మకము చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ధర్మాదాయముల జాపి తాను తెప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు, ఆజాపితాలు వచ్చులో పల క్రొత్తశాసనము నెట్లు ఏర్పాటు జేయదగునో తెలియు టలేదనియు వివిధములగు ధర్మాదాయముల నేర్పఱచి హిం దూదేశ ప్రభుత్వమువారికి క్లెగారు యేమి చేయగోరుచున్నారో తెలిసికొనుట ముఖ్యమనియోచిరి. సర్వెయింగ్ డిప్యూటీ కాన్స్టాబుల గారు నడిచిరి.

అనంతరము గొ॥ సుప్రసాద్ రావుగారును, రామ య్యగారును తమ తీర్మానములను రద్దుచేసికొనిరి.

గొ॥ రామయ్యములూ ఇంకా సవరణ సుపరపాదించగా ధర్మాదాయముల ని సభ్యుల గూర్చి విచారణలు జరిపి వృద్ధిచేయ గడంగి మాన్యు నడ్జి తీర్మానము సుపరపాదించగా ప్రభుత్వమువారు రం నాటికి సభ

THE GREAT WAR.

THE FLIGHT OF BULGARS FROM MONASTIR.

Queen Alexandra's Present to the Indian Forces.

OUR VICEROY: WE HAVE NOTHING TO CONCEAL.

Death of the Emperor of Austria.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The British Prisoners.

LONDON, November 21.

In the House of Commons to-day, Mr. Hope stated that the majority of British soldiers taken prisoners at Kut were at Afon, Kara Hisar, Adana, and Kastamoun. The first named was by far largest camp. The Indians appeared to be at Raselain.

THE FOOD PROBLEM IN BRITAIN. Food Supplies and Enemy Submarining. Arming of Merchantships Proposed.

LONDON, November 20.

During the Debate in the House of Commons on the food question, Mr. Churchill said he did not consider that submarining was affecting or was likely to affect food supplies to the extent that some people imagined. He urged the arming of merchant-ships pointing out that four fifths of those which were armed and had been attacked had escaped whereas four-fifths of those which were not armed and had been attacked had perished. New construction, commandeering of ships, and purchase of ships had replaced four-fifths of those lost through submarines.

Diminution of Food Supplies.

Mr. Runciman, dealing with the submarine question, reminded the House that the War Risk Insurance Scheme was running and was substantially at one per cent rate of insurance. The diminution of tonnage for food purposes was principally due to Naval and Military demands. He emphasised that the new factor in the situation was the shortage of the North American wheat crop which compelled the Government to go to Australia and use much more tonnage. He expressed his gratitude for the cordial reception accorded to his proposals.

Food Regulations Empowers Board of Trade.

The Food Regulations published in the London Gazette to-day empowers the Board of Trade to prohibit waste of any article, to decide what is waste, to limit the use of any article, to regulate manufacture production and the manner of supplying the public and market operations, to fix maximum prices, to commandeer stocks on terms subsequently to be fixed by the Arbitrator and to demand and verify the returns relating to stocks, contracts, cost etc.

Increased Price of Milk Prohibited.

LONDON, November 21.

The Board of Trade has issued Regulations, the general effect of which is to prohibit increase in the price of milk above the present prices. It does not apply to condensed milk. The second regulation requires the percentages of flour that must be extracted from various qualities of wheat to range from 73 to 78 per cent. The latter includes Australian and choice Bombay.

Opinion on Mr. Runciman's Proposals.

LONDON, November 21.

Mr. Runciman's proposals are still the subject of comments which are unanimous in describing public feeling as one akin to relief and thankfulness, recognising in the new policy another step in the prosecution of the grand purpose of winning.

The "Daily News" says that the public reception should encourage the Controller to use his powers to the fullest. "The Nation is impatient of official exhortations to economy," it says, "and more than ready to submit to infinite regimentation."

Prolonged War Anticipated.

The Lobby correspondents point out that the feature of the debate on the question was a general assumption that the war would be long and that further measures would be necessary.

Mr. Lloyd George and Controversy.

LONDON, November 20.

The "Times" understands that the issue of Food Tickets is at present improbable and says:—There is reason to believe that Mr. Lloyd George who is chief advocate in the Cabinet of Mr. Runciman's proposals is not unwilling to assume controllership. Lord Devonport's name is also mentioned.

The Kitchen Committee of the House of Commons provides a daily vegetarian "menu" which has also been instituted on the railways.

British Losses on the Somme.

LONDON, November 22.

Mr. Lloyd George stated that the object of the exaggerated German statements of British losses on the Somme was to provoke contradiction and thus obtain accurate information.

Present of a Silk Flag and Shield.

LONDON, November 21.

Queen Alexandra, on Thursday, will present a silk Union Jack with silver shield, to the representatives of the Indian Forces, now fighting. The Ceremony will take place in the Marble Hall of India Office. Colours will be taken to Delhi at the end of the war. The Flag and Shield are gift of woman and children of British Isles.

Imperial Organisation After War. Problems to be Considered.

LONDON, November 21.

Mr. Steel Maitland, speaking at Birmingham, submitted that there were four problems in connection with the Imperial Organisation after the war. First, any form of Central Government must be compatible with most absolute local freedom. Second, India's advance in population, manufacture, production, and education was exceedingly rapid and we were faced with demand for recognition thereof. Third, settlement of position of Crown Colonies. Fourth, question of defence cost thereof, and conservation of the Empire's natural resources.

Obituary.

LONDON, November 21.

Death is announced of Lieutenant-General Sir Benjamin Gordon Maitland veteran.

Belgium Deportations.

LONDON, November 31.

In the House of Commons replying to a question regarding the deportations, Lord Robert Cecil said that powerful prosecution of war was only the means to liberate Belgium from oppression. (Cheers) Appeals and protests were of no avail. Officer ordering first deportations was formerly military Governor of Brussels who was directly responsible for execution of Miss Cavell.

Importation of the South African Coloured Labour.

Replying to a question, Mr. Asquith said all aspects of the question of importation of the South African Coloured Labour were being considered. The matter could be discussed during the debate on man-power, but he could not undertake that a decision could not be taken mean while.

Hiring the War Prisoners to Agriculturists.

LONDON, November 22.

Replying to Mr. Meicall, Mr. Hope said a scheme had been arranged for hiring our small parties of war prisoners to Agriculturists. The latter would be responsible for their custody. A plan was also being considered under which large numbers might be employed on specially acquired land.

Return of Potato Stocks.

LONDON, November 21.

The Board of trade has ordered the return of Potato stocks and contracts by cultivators of over ten acres in Great Britain.

THE BALKANS.

The Final Stakes.

LONDON, November 21.

Reuter's correspondent at the French Head-quarters in Macedonia, wiring on 19th inst., says:—The Bulgarian convoys were seen retreating from Monastir all yesterday. The rearguard held the trenches till late at night and the daybreak revealed its disappearance. French Cavalry entered at nine this morning as the Bulgarian patrol left at the other end of the town.

The Russians and Italians, following the French, captured a few hundreds of Bulgarians on the hills south of the town. The latter was little damaged. The inhabitants had been suffering from scarcity of food and gave the Allies an ovation. Flowers and Serbian flags appeared magically and also the British flag which its owner had hidden in a quilt during the Bulgarian occupation.

TELEGRAMS.

Serbian Advance.

More Villages Captured.

LONDON, November 21.

A Serbian communique says:—The Serbians have continued pursuit from Monastir, capturing more villages. The enemy, who has been reinforced, is offering serious resistance.

Serbian General's Views.

Relief of the Rumanians.

NICE, November 21.

General Putnik, formerly Serbian Commander-in-Chief, has expressed the opinion that the advance from Salonika is greatly helping the Rumanians, for "Bulgaria alone cannot stand against us. Germany must help."

Serbian Communique.

LONDON, November 21.

A Serbian communique says: We made further advance northward in spite of obstinate resistance and defeated the Germans north of Suhodel. The enemy precipitately retreated. Large number of Germans and Bulgars were taken prisoners and quantity of stores captured.

FRANCE.

British Take More Prisoners.

LONDON, November 21.

A British Communique says:—We have taken further eighty prisoners.

Considerable Hostile Artillery Firing.

LONDON, November 21.

A Paris Communique says:—There was considerable hostile artillery firing north of the Somme and at Douaumont.

Successful Raids on Enemy Trenches.

LONDON, November 21.

A British communique says:—The Enemy heavily shelled us south-west of Grandcourt. We raided the enemy trenches at Gommecourt, Reclincourt, and Ypres.

Somme Push.

Anglo-French Operations.

LONDON, November 21.

Correspondents at Head-quarters say that the British and Canadian troops defeated the enemy in a snowstorm on the 18th instant beyond Grandcourt. Prisoners were freezing in dug-outs and glad to surrender. Fierce hand to hand fighting occurred in the darkness in the German trenches amid lumes of exploding shells and swirling snowflakes.

French Premier's Message to the King of Greece.

ATHENS, November 21.

It is announced on excellent authority that the French Premier, Briand sent a message to King Constantine saying that the easiest way out of his difficulties was a reconciliation with Mr. Venezelos and declaration of war on Bulgaria.

Austrian Emperor is Worse.

A Vienna telegram received in Amsterdam says that Emperor Francis Joseph is worse.

French Communique.

LONDON, November 21.

A French communique says:—North of Monastir the Allies are energetically pressing the enemy's rearguards which are supported by powerful artillery.

PARIS, November 21.
A Paris communique says:—There was usual cannonade but no infantry work. Aeroplanes dropped a hundred bombs on the enemy Vivouacs on the Somme.

ITALY.

Italian Success.

LONDON, November 21.

The Italians have repulsed counter-attacks from the mountainous region of Muza.

A Russian communique says that the Rumanians continue to retire slowly in Alt Valley southward, also in the Jial Valley to the region of Filiash twenty miles northeast of Craiova.

RUSSIA.

Russian Communique.

LONDON, November 21.

A Russian communique, denying the German report that seven steamers laden with munitions exploded at Archangel, says only two were destroyed. But 341 persons were killed and 567 wounded.

Explosion in Russian Steamers.

The Explosion took place at the dinner hour when hutments were crowded.

GREECE.

A Greek Steamer Sunk.

ATHENS, November 21.

A Greek steamer "Spetsais" has been submarined, not far from the place where Angeliki was sunk. One person was drowned and it is feared that there were other victims.

TELEGRAMS.

M. Venizelos and The Allies.

Nationalist Movement.

LONDON, November 21.

In a message to the 'Times,' M. Venizelos denies that the Nationalist movement is anti-dynastic, because it opposes despotism at Athens. He says that it does not intend to settle the conflict with the throne or force the army, as its entire attention is absorbed by the country's enemy, but, he continues, "we are convinced that the Allies, after the war, will help us to obtain the free verdict of the people and to restore constitutional Government without civil war."

GERMANY.

The Future of Poland.

Prussian Schemes.

AMSTERDAM, November 21.

During a debate on the Polish proclamation in the Prussian Diet, the majority of the speakers emphasised their anxiety to exclude Prussian Poland from any connection with the new State. A Polish Deputy expressed apprehension that the new conditions meant that independence was a mere pretence. Herr Streebel, Socialist, declared that the project was equivalent to annexation.

AUSTRIA

Raid on Munich.

A British Aeroplane Used.

VICENZA, November 21.

Captain Beauchamps used a British aeroplane in his flight to Munich.

Death of the Emperor of Austria.

LONDON, November 22.

Emperor Francis Joseph is dead.

PORTUGAL

The Paris Conference.

LISBON, November 21.

The Portuguese Government have ratified the resolutions of the Paris Conference.

UNITED STATES.

An Interview With the Viceroy.

Advantages to India by the War.

LONDON, November 21.

NEWYORK.—Mr. Mackenzie, correspondent of the Associated press, who is in India, has cabled an interview which he had with the Viceroy. The latter said that the war, by giving India an opportunity to show its practical importance to the Empire, had stirred the Indian aspirations for development politically and economically. It would be his endeavour to secure practical response to this new desire for progress. His Excellency spoke warmly of the loyalty of India and alacrity and fine spirit with which Princes and people had identified themselves, with the cause of the Empire. He emphasised his own deep interest in India's problems.

India in United States.

LONDON, November 21.

Viceroy referred to highly coloured articles in American papers, purporting to depict India labouring under oppressive rule, and shaken by revolutionary activities and said to correspondent "Go everywhere, no sentry will bar the way, talk to everybody and write what you please, we have nothing to conceal. My task is to guard India from cramping influences of undue Conservatism equally with impractical revolutionary tendencies."

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

Viceroy's Council.

DELHI, November 22

His Majesty the King-Emperor has approved of the appointment of the Hon'ble Sir William Henry Hoare Vincent, Member of the Behar and Orissa Executive Council, as an ordinary Member of His Excellency the Viceroy's Executive Council in succession to the Hon'ble Sir Reginald Henry Craddock, who will vacate the office at the beginning of April 1917.

CALCUTTA.

Another Election Case.

CALCUTTA, November 21.

The Imperial Council election dispute between the Hon'ble Mr. Abdur Rahim Buksh Ellahie and Mr. Gulam Hussain Arif was taken up for an enquiry to-day by Mr. Monahan, Commissioner of the Presidency Division. Sir S. P. Sinha appeared for the petitioner, Mr. Arif and Sir Abul Hasan appeared for the Hon'ble Mr. Abdur Rahim. Sir S. P. Sinha represented to the Court that Mr. Arif did not wish to proceed with the case as a compromise had been arrived at and he wanted to withdraw the petition against Mr. Buksh Ellahie. Sir Abul Hasan said his client had no objection to the withdrawal of the petition against him. Mr. Monahan said that he would report to the Government accordingly. Sir Abul Hasan left for Bankipore to-night.

TELEGRAMS.

A Serious Fire.

A serious fire broke out to-day in the godown of the Chitpore Hydraulic Press of which Messrs Andrew Yule and Company are agents. The fire first originated in a tin shed adjoining the godown. The godown was full of jute of various descriptions. Flames were practically got under control after several hours' hard work. The property is said to be covered by insurance and damage is estimated at about two lakhs.

Motor Machine-gun Battery.

To Be Supplied by Calcutta.

CALCUTTA, November 21.

Attention of the members of the Bengal Chamber of Commerce is being invited by a Committee to the movement for provision by Calcutta of a motor machine-gun battery for service at the front. A motor ambulance unit has been already generously provided and maintained by Calcutta public for service in France and the present suggestion is for a battery for the front. It is strongly supported by H. E. the Governor of Bengal and Brigadier-General Strange who consider it a scheme that ought warmly to commend itself to the mercantile community. Military authorities are of opinion that the battery will form a valuable addition to the forces at the front and the War Office have offered six guns for it. These guns are now ready and they will be made over to its the battery on arrival. In the mean time, 15 of the 51 men needed for the battery have been enrolled and the Committee understands from General Strange that there is no reason to doubt that the remaining 36 will be very quickly obtained. Men will be trained and it is anticipated that the battery will be ready for service three months after its formation. Active Service is guaranteed. The position is, therefore, that the guns and the men are available. It only remains for the public to provide initial equipment for the battery. This equipment, which will, it is estimated, cost about Rs. 80,000, may be briefly set out as follows: (A) 6 motor-cars for baggage, ammunition and supplies, (B) 8 motor cycles for officers, scouts, etc., (C) 13 special motor-cycles with side-cars and (d) kit and clothing for 51 men. The Committee are convinced that the Members of the Chamber will, without hesitation, contribute liberally to the fund so that the amount required may be provided with the least possible delay. His Excellency the Governor has subscribed Rs. 500 and a preliminary list of other contributions total Rs 20,500. Seeing that the Calcutta Battery, which was sent to East Africa, has now returned, this new unit will be the only fighting force directly representative of Calcutta at the front. Best expert advice obtainable will be taken in the selection of motor-cars and cycles. It is proposed to retain the battery in Calcutta as a volunteer unit on termination of the war.

Trial of the Amrabaria Dacoity.

CALCUTTA, November 22.

The Sessions Judge of Alipore and a Jury are engaged in hearing an atrocious case of dacoity in which nine men who are Mahomedans and low class Hindus are accused. The prosecution case is that on the night of the 3rd April some 25 dacoits raided the house of a landowner of the village of Amrabaria. Failing to secure a large booty, the dacoits mercilessly belaboured the inmates of the house. They took a child of nine months from its mother and burnt it with torches and afterwards threw it into a ditch. The trial is proceeding.

BURMA

Rangoon News.

RANGOON, November 22

The Imperial Indian and Prince of Wales Fund now totals Rs. 8 lakhs and the Burma War Fund, which is to be presented to the Viceroy on his arrival here, amounts to over Rs. 11 lakhs. The latter fund closes on the 28th November so that at least another lakh or more is expected by then.

A meeting of the Dufferin Fund Committee and of the subscribers will be held on Friday next, over which Sir P. Lukis, who is expected from Calcutta by the "Bangala" to-morrow, presides.

UNITED PROVINCES.

Indian National Efficiency.

Sir James Meston's Speech.

ALLAHABAD, November 21.

Sir James Meston held a Divisional Darbar in the Government House grounds, and in the course of his address, in the vernacular, briefly reviewed the services rendered by the provinces in the prosecution of the war. His Honour also said, "apart from all controversial politics, it is certain that the war will force upon India as upon every other country, the need for greater national efficiency. For us, to-day, who are not discussing political measures, national efficiency means greater care for the well-being of the people. That is the duty of all of us. In this Darbar there are three classes represented here to-day in a special measure: the citizen who takes active part in Municipal Government, the landowner whose tenants should be as his children, and the public servant. It is in the hands of these three classes that the happiness of the people of India mainly lies." His Honour announced that from the Public Services of the Provinces no less than 270 officials left for Military employment. They include 46 Officers of the I. M. S., 28 of the I. C. S., 24 of the P. W. D., 23 of the Police Service, and among others 20 Assistant Surgeons. Out of this total 67 gentlemen have received Commissions in the Indian Army Reserve, and 3 of these have already fallen on the field of battle.

The General Superintendent, Eastern Telegraph Company, reports that, owing to cable interruptions, there is temporary abnormal delay on Traffic for countries to the West of India.

TELEGRAMS.

C. I. D. Police.

A Raid on the Central Hindu College Hostel.

BENARES, November 21.

The C. I. D. Police raided the Central Hindu College Hostel on Sunday last and arrested one Tarinibhadr Shome of the first year class. Another student Malinikants Bose of the same class and hostel was also wanted by the police, but he has absconded. Another arrest of a Bengali was made near Sonarpura. All the arrests are believed to be political.

A Fatal Accident to a Warder.

LUCKNOW, November 22.

A fatal accident resulting in the death of a warder occurred at the Reformatory, Chunar, on the 17th inst. A convict, who had previously attempted to escape, made a fresh attempt. The warder Baker Ali, seeing him jump over the Reformatory walls, very courageously jumped after him, but, unfortunately, did not get firm hold. He slipped and fell down a declivity sustaining serious injuries to which he succumbed next morning.

PUNJAB.

A Barrister Debarred.

LAHORE, November 21.

Justices Chevis and Shadi Lal have passed orders in the enquiry held under the Legal Practitioners Act into the conduct of Roben Ebeneza, Barrister-at-law and Advocate of the Punjab Chief Court. Ebeneza was found guilty of professional misconduct and was dismissed from his position as an Advocate and debarred from practice. Ebeneza belongs to an Indian Christian family of Gujarat District.

SOUTH INDIA.

A Welcome to the Maharaja of Cochin.

COCHIN, November 22.

At a meeting of the Cochin Maharaja Sabha (only recently inaugurated) on Sunday evening last at Trichur under the presidency of Mr. G. Achuthan Manon it was resolved to present H. H. the Rajah with an address of welcome on the 29th instant on his return to the capital from the chief conference and pilgrimage to places of interest in the northern India.

Palghat Entertainments.

Over Rs. 300 (rupees 300) was realised in the shape of sale proceeds of tickets for the variety entertainment at Palghat organised by Mr. V. Madhava Raja, President of the Taluk Board under the patronage of the Sub-Collector of the Division, Mr. P. Macqueen I. C. S.

Half the amount will be remitted to the Secretaries, Madras War Fund, and the other half, for purchasing articles for sale at the coming Union Jack Fete under the auspices of the Ladies Depot, Madras, in December next.

The Principalship of the Salem College.

In connection with the Principalship of the Salem College, the Hon'ble Mr. B. V. Narasimha Iyer, the Chairman, has instituted a Committee to meet in Madras next Thursday. Besides the Chairman, the Members of the above Committee will be the Inspector of Schools for the Salem and Vellore Circles and Professor K. Rammuni Menon, of the Presidency College. The function of this Committee will be purely advisory and its recommendation not mandatory.

Applications for the Principalship of the Salem College have been received by the Chairman from the following gentlemen:—Messrs. Ullal Subbaraya Bhat, Professor of English, Maharaja's College, Vizianagaram, Yeginarayana Iyer of the Tinnervely Hindu College, Chinnaswamy of the Madura College and V. R. Venkatarama Iyer of the Zamorin's College, Calicut. Excepting the last named, the Chairman has directed the first three to appear before the Committee for an interview.

BRIEF TELEGRAMS.

H. E. the Viceroy arrived at Delhi yesterday morning.

His Highness the Nizam of Hyderabad leaves for Bombay next Tuesday the 28th inst. and will return on the 15th December next.

LATEST TELEGRAMS

LONDON, November 21.

ATHENS.—The allies have demanded that the Austrian, German, Turkish, and Bulgarian ministers be granted their passports and that they leave the country by November 22nd. The Government considers that the demand is unacceptable. The King has summoned Crown Council. Great uneasiness prevails.

ATHENS.—The Austrians, Germans, Turkish, and Bulgarian ministers must go on board a steamer placed at their disposal, otherwise they will be removed forcibly. Admiral Fournet communicated with them direct. The King has disavowed all responsibility. The Spanish Legation will protect German subjects and American Legation other subjects of the powers in question.

A British communique says:—There was considerable hostile shelling on our front on both sides of the river Ancre.

A Telegram from New London says that the "Deutschland" has sailed again.

LONDON, November 22.

In the House of Commons has passed the second reading of the Pensions Bill. Mr. Henderson forshadowed the introduction of a more satisfactory and generous scheme when Pensions Board was established.

PARIS. In congratulating General Sarrail on the capture of Monastir, General Joffre says: "you have wrested Monastir from the enemy and you will soon defeat him."

Captain J. S. Kelly, Naval Volunteers, thrice winner of the "diamond Sculls" has been killed.

ADDISON & Co. Ltd., Madras.

అల్లెగొండ్ల స్టేషన్ కలము. వెల 1-కి 4-8-0.

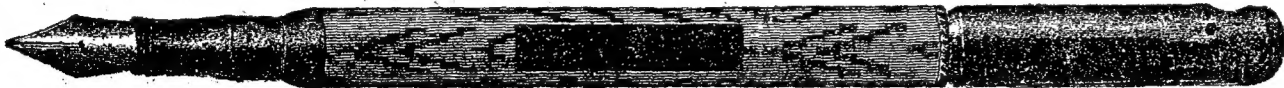

అల్లెగొండ్ల కలమువంటిదే. జేబులో ఏమాదిరిగా నయినను వేసికొనిపోవలయు. సిరాకారదు. సామాన్యపు వెలకు క్రమమున స్టేషన్ కలము. ఇండు చివరల గొట్టపు ముత్యములు గలవు. ఏవోయియు ఇయ్యబడును. "కొన్నిలు" స్టేషన్, (రోల్స్ గోల్డ్ రకము)

నలుపు లేక ఎరుపు వాల్చునైటు, రోల్స్ గోల్డ్ రకము. వైమాకారము 7 ల". స్పిండునుది గలది. సిరా పోయట్టు. సాధనము. వెల 1-కి రూ 4-8-0.

ది "అడిసన్" ఫౌంటెన్ పేనా.

"అడిసన్" ఫౌంటెన్ పేనా నల్ల వాల్చునైటుతో చేయబడి, చక్కని పనిచేయబడిన గొట్టమును 14 వన్నె బంగారు పాళీ గలది వెల 1-కి రూ 5-0-0. క్రొత్తపాళీ 1-కి రూ 2-0-0, పాతపాళీకమ్ము వెల 1-కి రూ 0-12-0. అడిసన్ కలమునకు నలుపు ఇతర రకములన్నియు మేము నష్టము చేయగలము.

"నైవెర్" స్వయముగ సిరానింపుకొనగల కలము.

వైమాకారమును, పరిమాణమును గలది. పిచ్చి కారకలై నింపుకొనును. 14 వన్నె బంగారు పాళీ మంచికలము తక్కువధర వెల 1-కి రూ 2-8-0. "కేమరాక్" కలము నెం 1 రూ.

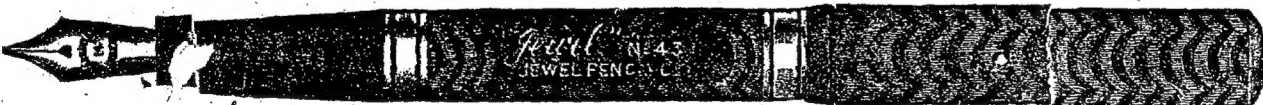

తక్కువ ధరకు మిక్కిలి చక్కనికలము. వేర్వేరు కలములను జేయు మేక్సిమం అండు కేమరాక్ కంపెనీవారివల్ల తయారుచేయబడియున్నది. 14 వన్నె బంగారు పాళీ, ఇండియన్ మొన నల్ల వాల్చునైటు వెల ఒక్కొక్కటి రూ 4-8-0. గ్రాఫ్, స్టేషన్ ఫౌంటెన్ కలము. (తెరచియుంచబడినపుడు.)

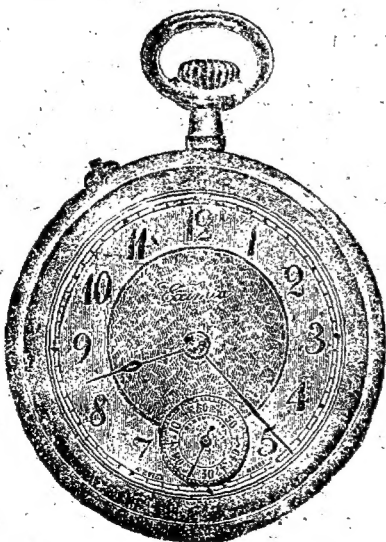
మాయబడియున్న పుడు

స్టేషన్ కలములను బహుమందలి హెచ్చుధరలకు కొన నష్టములేని వారికొరకు ఈ "గ్రాఫ్" స్టేషన్ కలము ఇంగ్లీషు వారి నలన తయారుచేయబడినది. ఇండు పరిమాణములలో నల్ల వాల్చునైటుతో, 14 వన్నె బంగారు పాళీ. జేబులో సిరాకారదు. సిరాపోయిన సాధనము సహా నెం. 55 రూ, ముడిచిన 5 అంగుళములు తెరచిన 6 అంగుళము పరిమాణము వెల 1 కి రూ 6-8-0. నెం. 51 రూ, "4" "4 1/2" " వెల 1 కి రూ 5-8-0. బంగారు కట్టువేసిన బహుమతి "జ్యూయల్" కలము.

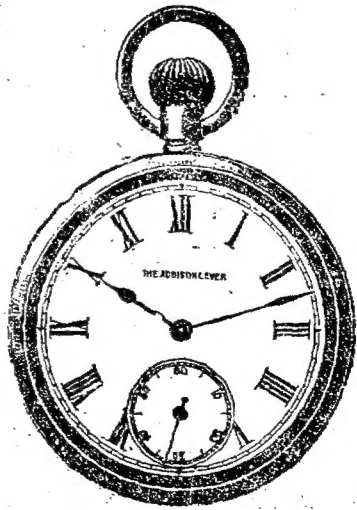

నెం 48 రూ "జ్యూయల్" కలము. మిక్కిలి చాకడరలో గొప్ప ము సౌకల్యము. ఇంగ్లీషు వారిచే జేయబడినది. 14 వన్నె బంగారు కట్టుపాళీ. స్వచ్ఛమైన బంగారు కట్టు. మంచిపనిచేసిన నల్ల వాల్చునైటు. రిక్కి అంగుళము పరిమాణము. నిట్టమొనదియ, చాల కాలము పని జేయగలదియు నైన కలము. ఒకని జీవిత కాల సంతయు బని జేయును. బంగారు గీతగలదియు చక్కని తోలుముత్యగలదు వెల 1-కి రూ 12-8-0.

అడ్డినకం వెనీవారి పూచీ. ఏకలముగాని గడియారముగాని బాగుండోహోమాడుదినములలో త్రిప్పివేసిన యెడల వైకముగాని వేరేవస్తువుగాని ఇచ్చెదము. ఇట్లు చేయుటకు కారణ మేమన మాసామానుల ఎప్పుడును అట్లు జరుగనీయక తప్ప గలిగించును గాన మా అంతట మేమే ఇచ్చుచున్నాము.

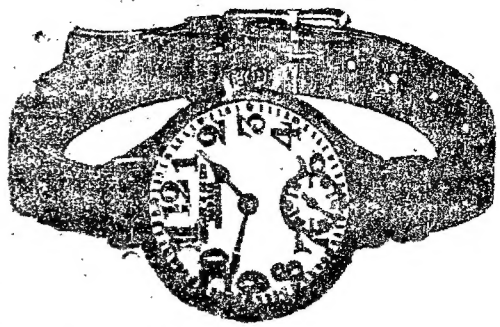

ఎక్కిము లీవరువాచి. నిక్కెలు మూత గలవాచి స్విస్సు వారు చేసినది. సరియైన కాలము చూపునది. ఎంత పనినయినను గలుపునది. వెల రూ. 4.8.0.

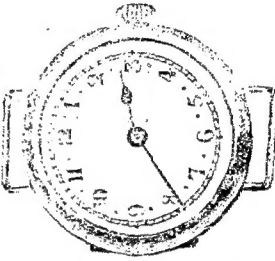
అడిసన్ అండు కంపెనీ. (లిమిటెడు)

మాంటు గోడ్డు, మదరాసు. వాచి అండు క్లాసు ఇంపొర్టురును ఫౌంటెన్ పేనా స్పెషలిస్టు రబ్బరుస్టాంపు మేకర్లు నైకిల్ లాంపులు వర్తకములు.

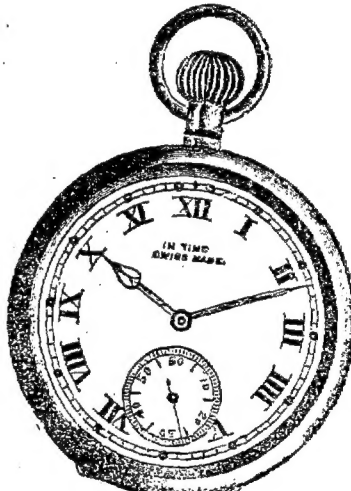

నెం 99 రూ, ప్రసిద్ధిచెందిన మణికట్టు గడియారము. స్విస్ వారి పని. నీవరువాచి, 7 వలలు, నిక్కెలు మూత, కాలమును సరిగాచూపును. మిక్కిలి పరిశుభ్రమయిన పరిమాణము. మణికట్టుపయి అతికించిన ట్యూరును. డయల్ కు భ్రమగా నాండును. పట్టుతోలు బాక్సిలీను సహా వెల 1-కి రూ 15.

చిప్ రిప్టెలాట్ వాచి నెం 691

స్విస్ వారుచేసిన మణికట్టు వెండిగడియారము. ఈపట్టు ముడి. టెట్టుతోలు సహా మణికట్టుపయి అతికిన ట్యూరును. వెలకు తగినది. రూ 8.8.0 రేడియండుయలు "ఇక్టయం" వాచి.

"ఇక్టయం" స్వచ్ఛమయినదయలు గల గడియారములు. డయలు చీకటిలో నయికిము మెరచుచుండును. ప్రకాశి మానయున పని జెప్పబడిన అనేక గడియారముల డయలులు చక్కగా కనుపడవు. ఇక్టయం వాచి ప్రతి అంక వద్దను చక్కని వెలుతురును చూపును. వెల 1 కి రూ 10.8.0.

"అడ్డినక" లీవరువాచిలు.

తక్కువ ఖరీదులో ఎక్కువ కాలము పనిచేయు వాచీలు కావలసినప్పుడు, మావలన మాడు సంవత్సరములకు ముందుగ చేయబడినవి. మంచినిక్కిలుకేసు. స్విస్సుచేత 10 రాళ్ళుగలపు ఒక సంవత్సరము చూచి వెల రూ 10.0.0. చిన్నదియు అంతిమే వెల.

అడ్డినకం వెనీవారి ప్రత్యేక బహుమానము.

నీ నీ ముక్కను ఈకాగితమునుండి కత్తిరించి నీ ఆర్డరు కోరు నవ్వడు వానితో కూడ పంపివ యెడల నీ చేరుకు మా పుస్తకములందు వ్రాసికొని డింబరు వెల మేము క్యాలం దరులను ముద్రించునవ్వడు వానిని మీకు ఒక్కొక్కటి ఉచితముగ తపాలా ఖర్చులు కూడ మేమే భరించి పంపుము Andhrapatrika

ఆంధ్ర వాణి

పెరటిచెట్టు మందుకు పనికిరాదు.

మహామృత్యుశక్తి! కావలయునన్న 'నాస్తి' మా! అట్లు ప్రహేళికాపాటేలుగారి కీయద్యోగ మొసగుట శ్రేష్ఠతము. ఉద్యోగతర మహామృత్యుశక్తి మహాశయ్యుడు కావలయునన్న నవాసయ్యదే మహామృత్యుశక్తి పాటేలుగారి కీయద్యోగ మొసగుట శ్రేష్ఠతము. వీరిద్దరు పనికిరాక, ఉద్యోగతరతే పనికిరాని చెప్పవలెను. బి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి కీయద్యోగ మొసగుట శ్రేష్ఠము; అంతయుగాని "పెరటిచెట్టు మందుకు బనికిరాదు" ననట, "ఇంటిగెలిచి, అచ్చకుబోవ లయు"నను సామెతను మఱచిపోయినట్లు, మనదొరతనమువారెతన్నాత్ర మహామృత్యుశక్తి నిమిత్త మితరరాజధానుల వెంట చిచ్చుమునకు బయలుదేరుట మన రాజధానికి అగౌరవమని నవినయలమయి మనవిచేయుచున్నారము. ఆంధ్రప్రకాశక.

కవివీరుడు. ఎందులకైనను గవిపుంగవులే సమర్థులు. మహానియులైన యట్టి కవిపుంగవులకు నిలువమైన దేశము ధన్యము. అట్టిమహా కవిపుంగవులలో మేటియైన నర్ రవీంద్రనాథ ఠాకూరునకు పుట్టినిల్లుగుటచే మనహృదయా నేతము తోడిదేశములందు నిశ్చయముగ ధన్యత గాంచినది.

తనదేశీయులను సేవముగ జూచునట్టియు, దురాదరణ పాలు నేయునట్టియు ఆట్టివీరియూ, తనదేశములపై దిన పాదములైన మోపనని అయినతన్న పన్యాసము నీయకలసినదని కోరినవారికి బ్రతుకైతరములిచ్చియున్నాడు. ఏమి యీ ధీర హృదయము! మేలు!! రవీంద్ర కవిచంద్రా! మేలు. నీయట్టి వారిల మూలమున నిశ్చయము మనభారతమాత గర్వపడుచు న్నది. నీయట్టి మహాదాన హృదయము, నీయట్టి దేశభక్తి పరాయణులే, నీయట్టి మహాధీరసంపన్నులే ప్రపంచహృదయము నాకర్షించి, జన్మభూమి కమిడిమైన విభాగిని సముపార్జించి, దేశమాతను వెలయింపజాలియున్నార! మహర్షి సంచారముచే పరిశ్రమలమైన యీ భరతఖండమున నింకను నీయట్టి మహాశయ్యులు, మహాదాన సంకల్పము నవతరించి, మాతృదేశముయొక్క తొల్లించి ప్రతిష్ఠను పునఃప్రతిష్ఠించి వెలయింపజేయుదురుగాక! రవీంద్రనాథుని పాశ్చాత్య ఖండము లందలి పర్యటనములమున భరతఖండమున కభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధి గలుగుగాక! - దేశమాత.

బృందావన తీర్థము.

ప్రహేళికాపాటే సమావేశముయొక్క ప్రయోజనమును గూర్చి మే మధికముగా వర్ణించితిమో? లేదు. అతిశయోక్తిని ప్రయోగించుట మా సుతముగాదు. ఈ సమావేశము వాస్తవమున నట్టి యాత్మీయలాభము నొసంగవలయుననే మాయాశయము. అట్టి మహాప్రయోగమును గలిగింపకున్న, సమావేశము నిర్భక్త మగును. మాయెదుటనున్న కార్యకూచికుబట్టి బందరుపురమున జరుగుచున్న సమావేశ మట్టి ప్రహేళికాప్రయోజనమును గలిగింపగలదని చెప్పవచ్చును. అచట జరగునట్లు నూచింపబడిన భజనలు ఉపాకీర్తనలు, ఉపాసనలు, సత్సంగములు, కుమ్రమనసముల జరిగింపజేయగల వనుటకు సంశయము లేదు. భజనక్రీడాదు లెట్టి యుత్సాహజకములై నవియోనను వ్యాకులచిత్తముతో బోనివారలకవి యిందుకేని ప్రయోజనము నేయజాలవు. పురపీఠజోద్యోగముతోగాక బంధుదర్శనాభిలాషతోగాక, ఆతిథిసత్కారమును బడయు తలంపుతోగాక, పవిత్రప్రాయముతో, వినయవిమితకెరస్సుతో, సత్కారదర్శనాపేక్షతో, యాత్రీకులనలె నందఱు బృందావనతీర్థమునకు బోవలసి యున్నది. అహంకారమును విడిచి యడకువ నవలించి, అపకారమును వదిలి విశ్వాసమును హృదయమున బాదుకొని, పాపములులై, పుణ్యస్థులులై, యెల్లవా రీతీయమున కరుగుదురుగాక! భక్తవత్సలుడగు పరమేశ్వరు డీయాత్రీకుల వినయశిష్టాసములకు మెచ్చి, తన సాంగత్యసౌభాగ్యము నిచ్చి సర్వజనుల సిద్ధమనోరథుల జేయుగాక! - ధర్మసాధని.

విద్యారంభరంగములు.

ఎంతసమర్థుడనో, ఎంతప్రయాసనో, ఎంతశ్రేణిమనో, ఎంత ఆందోళననో, ఎంత చిత్తవిత్తేపమునో, విద్యాలయములను నడుపుట కవకాశముగలదో, మన విద్యాలయములంత నజుట తీసికొని రావలెనని, వీనిని దూదితేళ్ల ప్యాక్టరీలనలెనో, లేక ఇటుకలను తయారుచేయు ఆనములనలెనో, తెలియకున్నది. ఒక్కొక్కవిద్యార్థి తనవిద్య పూర్తియగుటకు ఎన్ని వేల రూప్యములను కృయము చేయవలసియుండునో, ఒక్కసాధారణ కుటుంబీకుడు విద్యల చదువుకొఱకు ఎన్ని పాట్లు పడుచుండునో - అవిషయమునంతను గడించుచితిమేని గుండెలు పగులును. తరువాత ఫలముసంగతియేమి? ఎంతమంది వైక

గడతేరగలుగుచున్నారో? కడతేర గల్గినవారిలో ఎంతమందికి జీవనోపాధికి తగు అవకాశములు గల్గుచున్నవి? గడతేరని వేల కొలది యువకులసంగతి యేమి? ఇంకొక పదిసంవత్సరములలో నూర్లు పైనలుదాక వచ్చి, మిగిలిపోయిన విద్యార్థుల సంఖ్యను గమనించితిమేని, భీతావమాము గలుగక తప్పదు. అన్ని కులములవారు విద్యలకై పరుగుడుచున్నారు. బిడ్డలుభిక్ష మేల్పియెన జదువుకొనుటకు బూనుకొనుచున్నారు. సామాన్యులు ఇళ్లను, పొలములను, తనభాషెట్టి ఆస్తులను అన్ధికలను చదువులపాలు సేయుచున్నారు. ఇంకను విద్యాభ్యాసన నిమిత్తము, కులసభలవారు విద్యానిధుల నేర్పరచుచున్నారు. వ్యవసాయదారలు, వర్తకులు, ఇతరకులస్థులు, నూర్లకై ఎగబ్రాతుచున్నారు. ఇది యంతయు సంతోషకాహమే; కాని ఈ విద్య లెంతవరకు దేశీయుల ఆరోగ్యమునకు బుద్ధివికాసమునకు, ద్రవ్యోత్పత్తికి, సత్సృష్టరసకు, సౌఖ్యమునకు, దేశాభివృద్ధికి, తోడ్పడుచున్నది? ఈ విద్యలు కృయసాయదారులను కృయసాయమునండి ఎడపావుచున్నవి. ఈ విద్యలు వర్తకుల బిడ్డలనుగూడ గవర్న మెంటు నాకర్షిం చుచున్నవి. చేతిపను లెంతయు గౌరవహీనములకావని, ఉపన్యాస పీఠములనుండి ఉద్బోధించుటయే కాని, పరిశ్రమలను క్షీంచుచు నూర్లుగాని, పరిశ్రమలను బోషించు పరిస్థితులుగాని దేశమున లేకున్నవి. చదువులకొద్ది, ఆశలు కొండంతలు. కత్తులు స్వల్పము. చేయుప్రయత్నములు శక్తికి మించినవి.

ఇప్పుడేప్పుడే ఆకసమువై మబ్బులు క్రమమైన నారంభించినవి. ఆలస్యా దమృతివిషయం! రేపు విష్ణుగోపాల్ కైకెర్లరు లేమిచేయబోవుచున్నారో తెలియదు. వారు పూర్వార్థచార బద్ధులై యుందురు. నారికి దేశముపై ఎంత సానుభూతియున్నదనుకొనినను, వారి యుద్దేశము లెంతమంది వై నను, దేశీయుల సృభావమున గాని, వారి కష్టవిఘ్నములను గాని, దేశముయొక్క భవిష్యత్తును గాని, దేశీయులు గమనింపగలిగినంత సహజముగ, నిజముగ, గ్రహించజాలరు. ఎవరిబిడ్డలను వారు సాగుకొనగలరు. కాని ఇతరు లెంత దయాధర్మముతో బ్రవర్తించినను అయ్యది బాహ్యమే. విష్ణుగోపాల్ ౧౯. శంకరనాయుడుగా రొకరున్న మాట నిజమే. కాని వారిొక్క రేమిచేయగలరు? వారిని విష్ణుగోపాల్ తగ్గి తీరును. విద్యాప్రపంచాధికారమును దేశీయులకు బూర్తిగ నిచ్చివేయుటయే తరుణోపాయము. విదేశీయ విద్యాధికుల సహాయమును స్వీకరించవచ్చును. పాశ్చాత్య విజ్ఞానము తిప్పక ప్రధానతీక్షణ నవలంబింపక తప్పదు. ఆధునిక విద్యావిధానము నవలంబించిన గాని సూతనశక్తి యలవడదు. భారతవర్షమును విశ్వమధ్యమున బ్రతిష్ఠించవలసి యున్నది. దేశదేశమును విడదీయ ప్రాచీనప్రాచీనములు భగ్నము లగుచున్నవి. ఇంకను భగ్నము కావలసి యున్నది. కాని దేశీయ వికాసము దేశీయుల హృదయాంతరాళమునండి బయల్పడవలెనుగాని, వై యుపచారములవలన గలుగదు. స్వస్థపానముపై పుష్టినిండవలసిన శిశువును మెలిస్సపుడ్డులపై బ్రతికింపజూచుట కృత్రిమము. దేశీయులే, విద్యానియత కానలెను: - కృష్ణాపత్రిక

అంధారాప్రేమ ప్రశంస - నెల్లూరు మండలసభ నెల్లూరు మండలసభ వారాంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము నంగీకరించి నందులకు సంతసించుచున్నారము. ఈ యంగీకారము దీర్ఘచర్చవైన నబ్బినది. తుదకు నలవడియియవు రను కులముగను నిరుపదియేడుగురు ప్రతిపూలముగను అభిప్రాయముల నిచ్చి, వ్యతిరేకముగ మాటలాడిన వారలలో సుప్రసిద్ధాంధ్రులున్నారని తెలుపుటకు జేరితిమిచున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్ర మబ్బినచో నెల్లూరు చిత్రాపు; దత్తమండలముల స్థితి చక్కబడదని మైదవోలు చెంగయ్యపంతులుగారు చెప్పిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రము లేనిచో నీ మండలముల స్థితి బాగుపడునా? ఉత్తరమండలములకన్న నీమండలములు తక్కువస్థితిలో నుండిన నుండెను. ఆంధ్రసంతతివారి నెల్లూరిక రాష్ట్రమున నుంచినఁ గ్రమముగా వారిస్థితి బాగుపడునయే మా యభిప్రాయము. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ బరిపాలించినచో నాయాజాలి యభివృద్ధినిందుకు కవకాశములు వెక్కులుండునని చాలమంది రాజ్యాంగవేత్త లభిప్రాయ మిచ్చి యున్నారు. దత్తమండలముల స్థితి హేయమగునా, బాగుపడునా యను విషయమే దత్తమండలములవారి యాలోచన యయి యుండెను. కొన్ని మండలములు చర్చించి ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము వాంఛనీయంబని యభిప్రాయ మిచ్చియున్నవి. ఈచర్చకొఱకు బళ్ళారి, యనంతపుర మండలములు గడపు దీసికొన్నవి. ఈమండలములుగూడ ననుకూలముగనే యభిప్రాయ మిచ్చునని మాకు దోచుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము మచ్చినచో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులలో గల అతికలుగునని నడిమి. ఈయభిప్రాయ మన్నిటికన్న విపరీతముగనున్నది. ఇప్పుడుమాత్రము బ్రాహ్మణ అబ్రాహ్మణ భేదములేదా? ఆంధ్రరాష్ట్రము మచ్చినచో నీ భేదము వెలుగునా? ప్రతిభాభివృద్ధి యను దమ యభివృద్ధికి పాటుపడవలసినదే. ఆంధ్రరాష్ట్ర వాదమునకును నీయనుమానమునకును సంబంధమేలేదు. వ్యతి

రేకముగ మాటాడవలెనని జోషివ నువాదమేగాని వేటొండుగాదు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర మబ్బినచో నధిత కృయమనియు నట్లుచేయుట సమంజసము గాదనియు, నొక్కొక్క మాటాడిరి. అభ్యుత్థాపనాసము విన్నపితులగుండ వీరిట్లు మాటలాడుట సమంజసముగాదు. ఇతర రాష్ట్రము లవస్థలఁ జేరి దినచో మనకుగూడఁ బ్రాప్తించు ననుకొనవచ్చును. అదాయవ్యయముల విషయము పెద్దవారందరు చర్చించియున్నారు. ఏదివిషయమయి యాలోచింప నవసరము. ఆంధ్రరాష్ట్రము మచ్చినచో మనదేశములోనున్న యితరజాతీయులతో వైరములు కలుగునని గో. ఆమంచర్ల మబ్బు కృష్ణారావుగారు వదియించిరి. సుప్రసిద్ధాంధ్రులయిన కృష్ణారావుగారిట్లు వ్యతిరేకముగ మాటలాడుట యాంధ్రుల కెల్లరకు జేరినీయము. వీరి యభిప్రాయముబట్టి చూడ నాంధ్రరాష్ట్రమాంధ్రులయభివృద్ధికి నవశ్యవాంఛనీయం బనియు; మచ్చినచో నితరజాతీయులతో వైరములు కలుగు నేమాయని యనుమాన పడినట్లును దోచుచున్నది. ఆంధ్రుల యభివృద్ధికి నాంధ్రరాష్ట్ర మవశ్యమయినపు డిట్టి యనుమానము లాలోచించుట భావ్యముగాదు. ఇతరజాతీయులతో వైరము లనగా నరవలకును ఆంధ్రులకును వైమమ్యములు గలుగుననియా? కలుగుట కేమి యాధార మున్నదో యూహింపరాకున్నది. బాంబాయి దేశజాను మనమును వేటుగానుండలేదా? వారికిని మనకును ఏలాటి వైరములు గలవు? ఆంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్రము కోరినచో వివిధ భావలవాననితర జాతీయులుగూడఁ గోరరానియని కొందఱునుచున్నారు. ఎచ్చు తెచ్చుట నిచ్చిన సరిపోవునో అచ్చట నియ్యరలసినదే. సరియైన కారణము లేక కోరుట అందని మ్రానిఫలముల కట్టులు సామటయేగదా! ఆంధ్రరాష్ట్రముమచ్చినచో భూస్వాముల కపారమయిన నష్టముకలుగునని కాటంరెడ్డి ఆదినారాయణరెడ్డిగారు వ్యతిరేకముగ బలికిరి. ప్రత్యేక రాష్ట్ర మబ్బినచో భూస్వాములైన నెక్కువపన్ను విధింతురని వీరి యభిప్రాయమేమో? ఎక్కువపన్ను విధింపవలసిన యవసర మేముండును? ఒకవేళ నెక్కువ యయినను మనయభివృద్ధి కొరకగుటచే భరించుట తప్పవనియా? ఇయ్యది తాత్కాలికపు భారమేగాని శాశ్వతమగునది గాదు. "మొల్లమునకేమో, నెల్లూరు మండలసభవారు దీర్ఘ చర్చనలిపి - తీర్మానమును విజయోపేతముగా వింటిరి. ఆంధ్రమహాసభ నెల్లూరులో జరగనున్నదిగాన ముందుగా నెల్లూరు మండలవాస్తవ్య తీర్మానము నంగీకరించి యుండుట శుభావహము: - ఆంధ్ర చంద్రక.

చిన్న పురుగులు 124 పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

Don't Let'em Dig

"కామినియా నూనె" సహాయమున సంహరింపుడు. చుండుకు బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెచుండుకు బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు. మేల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0 ,, 8-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0 ఉచితము. ఈ నుగుణముల బుజువు పరచుటకయి, అర్ధజాచీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును. సోలు ఏజెంట్లు: - ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, జమ్మూపనేడుపేట, బొంబాయి.

వృత్తాంత లేఖలు

(౧)

హాసపేట వార్తలు.

(ఒక విశేషమున వద్దనుండి)

తాలూకాబోర్డు

హాసపేట, నవంబరు 18:-- ప్రస్తుతము డివిజనల్ ఆఫీసరు డి. జి. బెన్. దొరగారు అధికారాధ్యక్షులుగా నున్నారు. 8.11.16 జరిగిన సభలో, కీర్తి శేఖరై న బి. గోపాలాచారవారి జీవ పరిమాణ పటమును తమ ఆఫీసునం దుంచవలె నని తీర్మానించిరి.

సంఘములు

ఇచ్చట వ్యవసాయ సంఘ ము నియు, జనుల సంఘమనియు ఇంక ఇతర సంఘములున్నవి. ఇవి సరియైన ఏర్పాటులు లేక నామకార్థముగానుండి జరులకు ఏవిధమైన మేలుజేయక నున్నవి. ఇంకనైనను సరియైన ఏర్పాటులు జేసికొని సంఘాద్దేశములను జరిపిన యెడల జనులకు హిత మగును.

స్వామి అద్భుతానంద.

వీరు యీ గ్రామమందు అనాథాలయము, గోశాల, గ్రాధ ఆశ్రమము కట్టవలెనని యోచించియున్నారు.

పురపాలక సంఘము.

జనులందు ప్రదేశములందున్న గుంతలు యీ వానవల్ల నిండినవనియు దానినుండి శీతజ్వరములు హెచ్చుననియు జనులు దీనినుండి బిచ్చించుకొనుటకు మంచములు, తెరలు, ఉపయోగించవలెనని హెచ్చరించి యున్నారు. ఈ గ్రామమందు కొద్దిమంది విద్యార్థులు ధనికులు తప్ప మిగతవారందరు వ్యవసాయకులు, పేదలు ఉండుటన బట్టి, పురపాలకసంఘము వారు త్రోవలను వెడల్పుజేసి ప్రక్కన బండలుపేసి వృధావ్యయము జేయుటకన్న జనులందు ప్రదేశములందున్న గుంతలు మూసి, త్రోవప్రక్క నున్న జలధారులను సరిగా నీరు పారు టు జేసిన యెడల ఏవిధమైన వ్యాధి వచ్చుటకు అవకాశ వుండదు.

హంపి.

పంపాపతికి కోటిలింగస్వర్ణముజేసి కొప్పల సంగపప అను నతడు లక్షదీపాలను అంటించినాడు. నిన్న టిడిగం వెయ్యి బ్రాహ్మణులకు భోజనం పెట్టినారు.

నరసాపురం వార్తలు.

(మా స్వకీయవిశేషముని యొద్దనుండి)

అధికవృష్టి.

నరసాపురము నవంబరు 17:-- ఈ మాసములో గురి సిన అధిక వర్షములవలన, యీ డెబ్బాలోని పొలములు చాల భాగము మురుగై తీరినవి. సస్యములు కొంతకు సిద్ధముగానున్న సమయములో వర్షములు కురిసినందున వెన్నులు రాలిపోయి, పంటపండ్లము విశేషము సంభవించినదని ప్రజలు మొరతెత్తు నున్నారు. ఈ పట్టణమందలి చాల గోడలు, కొన్ని యిండ్లు కూడ కూలినవి.

మా సబుకలెక్టరు.

దొరవారు ఈనెల 14 వ తారీఖున, పాలకొల్లు వలెగ్రామములకు సర్క్యూటు వెళ్లిరి. వీరు క్రిష్ణుడును సెలవుల ఆఖరువరకు సర్క్యూటులో నుండెదరని తెలియుచున్నది. వీరి సర్క్యూటులో పంచాయతీల సేర్పాటుచేయు విషయమై, శ్రమపడుచున్నారని తెలియుచున్నది.

డి. పి. దగ్గియు.

మా సబుడివిజనునకు, తోట పేరయ్యనాయకుగారు వచ్చి ఛార్జీ పుచ్చుకొనిరి. మా యగ్జిక్యూటివు యంజనీరు దొరవారును, వీరును శనివారమునా డిచ్చటకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

దీపావళి వమాన్లు.

గడచిన దీపావళి పండుగరోజున, మా పురప్రముఖులు క్షోదరు, డబ్బాల్లను పట్టుకొని నరసాపురము పాలకొల్లు గ్రామములలో, చందాలు వసూలుచేసి, 25 రూపాయలు, బందరులోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకును, 25 రూపాయలు మదరాసు శేషనలుగుండు వారికిని బంపిరి. ఈ సంవత్సరము చందాలు బాగా వసూలుకా లేదు.

పీపిల్లు అస్సోసియేషను.

ఈనెల 15 వ తారీఖు సాయంత్రము 6 గంటలకు వై అస్సోసియేషనుయొక్క మీటింగు జరిగెను. ఆసభలో, 1 అద్దంకి సుబ్బారావుగారు, 2 అద్దంకి బిందుమాధవరావుగారు, పోడూరు లక్ష్మి నరసింహంగారు, కోమండూరి శేషచార్యులుగారు, యస్. స్వామినాథా చార్యులుగారు, శ్రీపాద రామమూర్తిగారు, లక్ష్మీలో జరుగబోవు కాంగ్రేసునకు బ్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

హామరూలులీగు.

బ్రాంచివారు మాపుర మందిరమున మొన్న సాయం కాలము మీటింగుచేసిరి. ఆసభలో, అనీబీ పెంటమ్మ గారి విషయమయి, పెంట్రలు (పావిస్సును దొరతనమువారు చేసిన ఉత్తరువు కలనముగా నున్నదని, యిండియా గవర్న మెంటు వారికి విన్నవించుటకును, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారిని, ఆంధ్రజాతీయలోని హామరూలు లీగులకు, పెట్టెరిగా నియమించుటకును, మద్రాసు మెయిలుప్రతిక తిలకుగారి కేసువిషయమయి వ్రాసినవ్రాత, సక్రమమయినది కాదని గవర్న మెంటు వారికి తెలియజేయుటకును, తీర్మానములు జరిగెను.

యూ ని య ను.

నరసాపురము యూనియనును, మ్యూనిసిపాలిటీగా మార్పుటకు, గడచిన ఆదివారము రోజుననొకసభ జరిగెను. మీటింగుకు వచ్చినవారిలో చాలమందికి, యూనిషయమయి యిష్టముగా నుండినందున, యూనిషయము బ్రస్తుతము నిలుపు చేయబడినది. ఇప్పుడమలలోనున్న యూనియనుకు సామ్యు చాలనందున, పట్టణములోని రోడ్లులు చాలా దుస్థితిలో నున్నవి. ప్రజలకు కావలసిన దీపములు సయితము వెలిగించుటకు సామ్యు చాలదని తెలియుచున్నది.

తాలూకాబోర్డు బడ్జెటుమీటింగు.

మా తాలూకాబోర్డు బడ్జెటుమీటింగు గడచిన ఆది వారమురోజున, కలెక్టరు ఆఫీసులో జరిగినది. భీమవరము తాలూకా రెవిన్యూ డివిజనులోనుండి వేరుచేయబడినను, తాలూకాబోర్డు ఇంకా విడిపోలేదు. 1917 వ సంవత్సరము ఏప్రిలు 1 వ తారీఖునుండి, భీమవరము డివిజనుకు తాలూకా బోర్డు వేరుగా పెట్టెదరని తెలియుచున్నది. మా ప్రసిడెంటు గారు, బడ్జెటు అయిటములు ప్రతిదానిలోను, సగముసామ్యు భీమవరము బోర్డువారికి విడదీసినది వినుచున్నాము ఇది కడు క్లాసునీయము.

గవర్న మెంటు గరల్సుక్కులు.

గరల్సుక్కుల్ల యిన్ స్పెక్ట్రేసు, యమ్. యె. శ్రీనివాస దొరసానిగారు, మాపురమందలి గరల్సుక్కులు 10 వ తేదీని విడిచిపెట్టిరి. 11 వ తేదీని ఆమె యాధిపత్యముక్రింద, బాలికలకు బహుమానముల నిచ్చు సభజరిగెను. మాపుర ప్రముఖులు కొంద రాసభలో, లేచి, స్కూలుభవనము, గాలి వెలుతురు లేక చుట్టపట్ట గృహములచే నావరింపబడినదనియు, దక్షిణమైపుననున్న కాకిలేటివారి పెట్టు స్కూలుభవనము నకు జేర్చిన యాకొరత దీరుననియు, ఈ స్కూలులో నెద్ద క్లాసులు పెట్టవలె ననియు, సంగీత విద్యగరపు ను సాధ్యాయుని భాయము చేయవలె ననియు, మొదలైన సంగతులు ముచ్చటించిరి. అందులకు ఇన్ స్పెక్ట్రేసుగారు, మొదటి రెండు యంతముల విషయమై వ్రాసెద మనియు, మూడవదాని విషయమై, గవర్న మెంటులో ప్రావిజను లేదనియు, ప్రజలుకొంత సామ్యుచ్చినయెడల, సెలకు కొంత బాలికలవద్ద వసూలుచేసి సంగీత మాస్తరును, వేరుగా నుంచెద మనియు జవాబిచ్చిరి. కర తాళ భవనలతో సభ ముగిసెను.

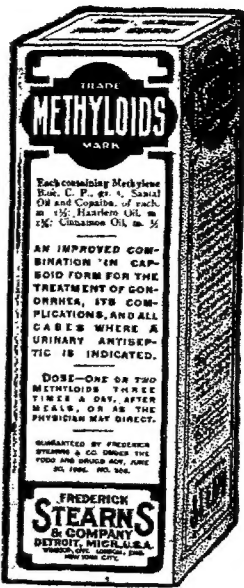
శ్రీమదాంధ్ర బహుంధ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పగు నెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? తులభేదము లేక కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమా తెలి? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచీయభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలిమిగుల నులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0. అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0 కచ్చులు వేజు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికోటైందు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప

మిథిలాయిడ్సు

తెగరోగముల వైతము ఐమే పనిచేసి, సంపూర్ణముగా గుణ మిచ్చును. ఇక జక్ష్మ స్వ చేతుకొనుట కంటే నిది మంచిది. నొప్పి గాని మూత్రకృచ్ఛిమును గాని గలిగింపదు. రసకనుక్రముముగా తగ్గించును. నిర్దుష్టమైనది. నులభముగా గొంపో న గు ను. పుచ్చుకొనుటకు హితవుగ నుండును. నీ కు త ప్ప క దొరకును. మిథిలాయిడ్సు

కల్యాణి - ప్రతీకుడు

ఇది శైక్సియ ర్మను ఇంగ్లీషు మహావివాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున శ్రీలకును బాలురకును తెలియనట్లు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతీకుడు

ధైర్య కవచము

మనుజునకు గల పారున గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుటకు. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును అత్యుత్తములచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యత్యుత్తములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభిష్కృత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ మామతః" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రము నతి నులభితైలిన తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, ఆనందముదాలయము, మద్రాసు. 285

టా జా నా ప్రకృతి శాస్త్రభివృద్ధి

ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునను, మానుషిక జౌన్సల్యము అవధలను గూర్చియు, వర్తమాన భవిష్యత్కాలముల సంకలితవారల ఆరోగ్యభివృద్ధి సాధనమునుగూర్చియు, అనేకులు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు వారి జీవితముల ధారపోసి యున్నారు. అకాలపు వృద్ధాప్యమునకు నూచనయగు వెంట్రుకలురాలుట హానికరములగు క్రిముల పనియను నిర్ధారణ నపీ నపు () లలో ముఖ్యముగ మనకు సంబంధించినది.

ఈ వ్యాధి అనేక యావతులందు సామాన్యముగనున్నది. ఈ క్రిమి సముదాయము వెంట్రుకల నంటియుండు చర్మపు కప్పలలో ప్రవేశించి వెంట్రుకల యభివృద్ధికి కలసిన, రక్త నాళములనుండి వచ్చు పదార్థమును తినివేయును. దీని పర్యవసానము వెంట్రుకయొక్క పాదునగించి వెంట్రుక పాలిపోయి రాలును.

ఇందుకు కారణమును కనుగొనుటలో ప్రకృతిశాస్త్ర వేత్తలు ఆ కారణనిర్ణయి సాధనమునూడ కనిపెట్టినారు. ఆ క్రిమిసముదాయమును నశింపజేసి వెంట్రుకల పాదునకు తగిన ఆహారమును కలుగజేసి వాటి నారోగ్యమునకు దెచ్చుటయే ఇందుకు సాధనము. ఇంతవరకును ఇట్టి సాధనము అసాధ్యమని తెలంచబడిన కాని, ఇప్పుడు "టా జా నా" ముగనది. ఇందుకు గాను యిప్పుడు కనిపెట్టబడినది.

"టా జా నా కేశావరము" క్రిములను జంపును. వెంట్రుకల పాదులకు పుష్టిజేయును. వెంట్రుకల పెరుగునట్లు చేయును. కిరీటుమునుబోడు తన కిరోజపుంజము త్రీణించె ననియే శ్రీయుగ విచారపడ నవసరములేదు. త్వరగ నిశ్చయముగ నవి రాగలవు. ఏమానవుడును యావనదళిలో వృద్ధాప్యమును ధరించనవసరములేదు. తమ దృష్టిపథమునందున్న యీ యావధమును వినియోగించి తమ యావనమును కాపాడవచ్చును. "టా జా నా"లో కొవ్వుకలియదు.

కెమిక్లు నడుగవచ్చును. ఇవి రెండువిధములుగ నుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, వేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగనూడ యుండును. మీ రెండుగురు కాలములో నడిగినను యిప్పుడు శేగా సోల్ ఏజంట్లు మట్టి అండు కో లిమిటెడ్ 19 కేండులైన బిచ్ పోస్టు బాక్సు 226 మద్రాసు అనివ్రాసిన తెప్పించియైనను యిప్పుడు. ఖరీదు 5 డొన్నులు సీసా చట్టుకొను దానితో సహా 1-12-0

AS:—Printed and Published by K. Nageswara Rao at the "Andhra Patrika" Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, George Town.